

Lagrådsremiss

Förbättrade förutsättningar för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 24 februari 2022

Eva Nordmark

Catharina Nordlander
(Arbetsmarknadsdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen lämnas förslag till vissa lagändringar för att skapa bättre förutsättningar för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Det föreslås lagändringar för att uppnå ett mer ändamålsenligt informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och leverantörer av arbetsmarknadspolitiska insatser. I lagen (2000:625) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten föreslås en bemyndigandebestämmelse om skyldighet för leverantörer att lämna behövliga uppgifter till Arbetsförmedlingen och en bestämmelse om tystnadsplikt för leverantörer och underleverantörer. I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) föreslås ändringar som innebär att offentlighet ska vara huvudregeln i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och en sekretessbrytande bestämmelse som ska möjliggöra att sekretesskyddade uppgifter kan lämnas ut till en leverantör. Det föreslås också ändringar i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten i syfte att anpassa vissa uttryck och för att göra bestämmelsen om gallring mer ändamålsenlig.

Vidare föreslås att det i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter ska förtydligas att överenskommelser mellan Arbetsförmedlingen och kommuner får innefatta ersättning från Arbetsförmedlingen till kommunen. Det föreslås också ett förtydligande av tillämpningsområdet för lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 december 2022.

Innehållsförteckning

1	Beslut	5
2	Lagtext	6
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:625) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten	6
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten	8
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter	11
2.4	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	12
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen	15
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare	16
3	Ärendet och dess beredning	17
4	Behovet av vissa lagändringar i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten	18
5	Sekretess och tystnadsplikt inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten	21
5.1	Nya sekretessbestämmelser för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten	21
5.2	En särskild sekretessbrytande bestämmelse införs för Arbetsförmedlingen	36
5.3	Tystnadsplikt hos leverantörer och underleverantörer	40
6	Leverantörers skyldighet att lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen	48
7	Personuppgiftsbehandling	52
7.1	Nuvarande reglering	52
7.1.1	Dataskyddsförordningen	52
7.1.2	Dataskyddslagen	54
7.1.3	Arbetsförmedlingens registerlag	54
7.2	Nya uttryck i Arbetsförmedlingens registerlag	55
7.3	Personuppgiftsbehandling hos leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser	60
7.4	Bestämmelsen om gallring i Arbetsförmedlingens registerlag	65
7.4.1	Statistikuppgifter ska gallras när de inte längre är nödvändiga	65
7.4.2	Kravet på att Arbetsförmedlingen ska lämna över forskningsmaterial till en arkivmyndighet tas bort	69
7.4.3	Bemyndigandet om föreskriftsrätt formuleras om	72

8	Tillämpningsområdet för lagen om valfrihet hos Arbetsförmedlingen ska förtydligas	74
9	Det ska tydliggöras att överenskommelser mellan Arbetsförmedlingen och kommuner får innefatta ersättning	76
10	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	78
11	Konsekvenser	79
11.1	Övergripande konsekvenser	79
11.2	Konsekvenser för enskilda	80
11.3	Konsekvenser för statliga myndigheter	82
11.4	Konsekvenser för statens budget	83
11.5	Konsekvenser för kommunerna	84
11.6	Konsekvenser för företag	84
11.7	Konsekvenser för EU-rätt och internationella åtaganden	86
11.8	Konsekvenser för fusk, felaktiga utbetalningar och brottslighet	86
11.9	Övriga konsekvenser	87
12	Författningskommentar	87
12.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:625) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten	87
12.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten	89
12.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter	91
12.4	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	92
12.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen	95
12.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare	95
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet (Ds 2021:27) i relevanta delar	96
Bilaga 2	Promemorians lagförslag (Ds 2021:27) i relevanta delar	97
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna (Ds 2021:27)	103
Bilaga 4	Sammanfattning av promemorian Etableringsjobb (Ds 2019:13) i relevant del	105
Bilaga 5	Promemorians lagförslag (Ds 2019:13) i relevant del ...	106
Bilaga 6	Förteckning över remissinstanserna (Ds 2019:13)	107
Bilaga 7	Sammanfattning av betänkandet Kommuner som utförare av tjänster åt Arbetsförmedlingen – en	

	analys av de rättsliga förutsättningarna (SOU 2020:41) i relevanta delar.....	108
Bilaga 8	Betänkandets lagförslag i relevanta delar	109
Bilaga 9	Förteckning över remissinstanserna (SOU 2020:41).....	111

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (2000:625) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten,
2. lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten,
3. lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter,
4. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
5. lag om ändring i lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen,
6. lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:625) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2000:625) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten¹ ska införas två nya paragrafer, 3 och 4 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §²

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för en leverantör som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen att till Arbetsförmedlingen lämna uppgifter som myndigheten behöver i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

4 §³

Den som på grund av anställning eller på något annat sätt deltar eller har deltagit i en leverantörs verksamhet att utföra arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen får inte obehörigen röja vad han eller hon då har fått veta om en enskilds personliga förhållanden eller affärs- eller driftförhållanden. Detsamma gäller den som deltar eller har deltagit i verksamhet hos en underleverantör som medverkar till att fullgöra leverantörens uppdrag.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2020:480.

² Tidigare 3 § upphävd genom 2007:809.

³ Tidigare 4 § upphävd genom 2012:416.

*I det allmännas verksamhet
tillämpas offentlighets- och
sekretesslagen (2009:400).*

Denna lag träder i kraft den 1 december 2022.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Härigenom föreskrivs att 4, 5, 12 och 16 §§ lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

Arbetsförmedlingen får behandla personuppgifter inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten bara om det är nödvändigt för

1. handläggning av ärenden,
2. publicering av platsinformation, information om *kompletterande aktörer* och ansökningar om anställning,
2. publicering av platsinformation, information om *leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen* och ansökningar om anställning,
3. planering, metodutveckling, tillsyn, uppföljning, resultatredovisning och utvärdering av verksamheten,
4. kontroll av ekonomiskt stöd till arbetsgivare och enskilda som tar del av insatser inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten,
5. framställning av avidentifierad statistik, och
6. samarbete på det arbetsmarknadspolitiska området inom Europeiska unionen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt enligt överenskommelsen den 6 mars 1982 om en gemensam nordisk arbetsmarknad.

5 §²

Arbetsförmedlingen får behandla personuppgifter för tillhandahållande av information som behövs inom

1. Försäkringskassans, Centrala studiestödsnämndens eller arbetslöshetskassornas verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av förmåner, ersättningar och andra stöd,
2. Skatteverkets verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av skatt,
3. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens verksamhet som avser tillsyn och uppföljning samt utfärdande av intyg enligt 48 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,
4. Kronofogdemyndighetens verksamhet som underlag för bedömning enligt 4 kap. utsökningsbalken av i vilken utsträckning en gäldenär har utmätningsbar egendom,

¹ Senaste lydelse 2020:481.

² Senaste lydelse 2018:259.

5. socialnämndernas verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. socialtjänstlagen (2001:453),

6. Migrationsverkets verksamhet som underlag för beslut om bistånd enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., *och*

6. Migrationsverkets verksamhet som underlag för beslut om bistånd enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., *och*

7. kompletterande aktörers verksamhet enligt uppdrag från Arbetsförmedlingen.

7. leverantörers verksamhet att utföra arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen.

Arbetsförmedlingen får även behandla personuppgifter för att tillhandahålla information till riksdagen eller regeringen eller till någon annan för att fullgöra uppgiftslämnande i enlighet med lag eller förordning.

12 §³

Försäkringskassan, Centrala studiestödsnämnden, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, arbetslöshetskassorna, Kronofogdemyndigheten, en socialnämnd och Migrationsverket får ha direktåtkomst till personuppgifter som behandlas i en arbetsmarknadspolitisk databas om det behövs för de ändamål som avses i 5 §. En socialnämnd får ha direktåtkomst först sedan Arbetsförmedlingen har försäkrat sig om att handläggare hos socialnämnden bara kan ta del av uppgifter om personer som är aktuella i ärenden hos nämnden.

En enskild får i en arbetsmarknadspolitisk databas ha direktåtkomst till uppgifter om sig själv samt till sådana uppgifter om arbetsgivare och kompletterande aktörer som får behandlas enligt 4 § 2.

En enskild får i en arbetsmarknadspolitisk databas ha direktåtkomst till uppgifter om sig själv samt till sådana uppgifter som får behandlas enligt 4 § 2 och som avser arbetsgivare och leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen.

En arbetsgivare får i en arbetsmarknadspolitisk databas ha direktåtkomst till sådana uppgifter om en arbetssökande som får behandlas enligt 4 § 2.

Regeringen meddelar föreskrifter om vilka personuppgifter som får omfattas av direktåtkomst enligt första–tredje styckena.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilka personuppgifter som får omfattas av direktåtkomst enligt första–tredje styckena.

³ Senaste lydelse 2010:2029.

16 §⁴

Uppgifter om arbetssökande i en arbetsmarknadspolitisk databas ska gallras senast tre år efter utgången av det år då behandlingen av uppgifterna har avslutats i ett ärende hos Arbetsförmedlingen.

Uppgifter som har avskilts för statistikändamål ska gallras *tio år efter avskiljandet*.

Uppgifter som har avskilts för statistikändamål ska gallras *när uppgifterna inte längre är nödvändiga för detta ändamål*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *undantag från dessa gallringstider när det gäller bevarande av material för vetenskapliga eller historiska forskningsändamål. Sådant material ska lämnas över till en arkivmyndighet*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *att personuppgifter, trots det som sägs om gallring i första och andra styckena, får bevaras för arkivändamål av allmänt intresse och vetenskapliga eller historiska forskningsändamål*.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2022.

⁴ Senaste lydelse 2018:259.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 2 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

2 §

Kommuner får, efter överenskommelse med Arbetsförmedlingen, anordna aktiviteter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Regeringen *meddelar* föreskrifter om under vilka förutsättningar Arbetsförmedlingen får ingå sådana överenskommelser samt om innehållet i överenskommelserna.

Kommuner får, efter överenskommelse med Arbetsförmedlingen, anordna aktiviteter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. *En sådan överenskommelse får innefatta ersättning från Arbetsförmedlingen till kommunen.*

Regeringen *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela* föreskrifter om under vilka förutsättningar Arbetsförmedlingen får ingå sådana överenskommelser samt om innehållet i överenskommelserna.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2022.

2.4 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) dels att 28 kap. 11–12 a och 17 §§ och rubriken närmast efter 28 kap. 10 a § och rubrikerna närmast före 28 kap. 11 och 12 a §§ ska ha följande lydelse, dels att rubriken närmast före 28 kap. 13 § ska lyda ”Arbetslöshetsförsäkringen”.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 kap.

Arbetsförmedling, etableringsinsatser, arbetslöshetsersättning m.m.

Den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och arbetslöshetsförsäkringen¹

Arbetsförmedling m.m.

Den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

11 §

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men och uppgiften förekommer i ärende om

Sekretess gäller i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

1. arbetsförmedling,
2. yrkesvägledning,
3. arbetsvård,
4. antagning till arbetsmarknadsutbildning, eller
5. hjälp och stöd vid arbetslöshet eller andra åtgärder i anställningsfrämjande syfte eller för att främja en enskilds anpassning till arbetslivet.

Sekretessen gäller inte beslut i ärende.

I ärende hos Försäkringskassan eller domstol gäller 1–3 och 6 §§ i stället för första och andra styckena.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

¹ Senaste lydelse 2017:594.

12 §²

Sekretess gäller i ärende om arbetsförmedling och ärende enligt lagstiftningen om anställningsfrämjande åtgärder för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada.

Sekretess gäller i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs.

Sekretessen gäller inte beslut om stöd i ärende enligt lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Etableringsinsatser

Sekretessbrytande bestämmelse³

12 a §⁴

Utöver vad som följer av 21 kap. 5 § gäller sekretess för uppgift om en enskilds personliga förhållanden när uppgiften förekommer i ärende om etableringsinsatser och i ärende om ersättning som kan lämnas för deltagande i etableringsinsatser, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Sekretessen enligt 11 och 12 §§ hindrar inte att uppgift lämnas till en leverantör som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen, om det är nödvändigt för att leverantören ska kunna fullgöra sitt uppdrag.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

17 §⁵

Den tystnadsplikt som följer av 12 a § och av ett förbehåll som har gjorts med stöd av 16 § andra meningen inskränker rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

Den tystnadsplikt som följer av ett förbehåll som har gjorts med stöd av 16 § andra meningen inskränker rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

² Senaste lydelse 2021:672.

³ Senaste lydelse 2017:594.

⁴ Senaste lydelse 2017:594.

⁵ Senaste lydelse 2018:1919.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 december 2022.
 2. Äldre bestämmelser gäller för uppgifter som har lämnats före ikraftträdandet.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Arbetsförmedlingen får besluta att tillhandahålla valfrihetssystem för tjänster som upphandlas inom myndighetens arbetsmarknadspolitiska verksamhet. Med valfrihetssystem avses ett förfarande där den enskilde har rätt att välja den leverantör som ska utföra tjänsten och som Arbetsförmedlingen godkänt och tecknat kontrakt med.

Arbetsförmedlingen får besluta att tillhandahålla valfrihetssystem för tjänster inom myndighetens arbetsmarknadspolitiska verksamhet.

Med valfrihetssystem avses i denna lag ett förfarande med löpande annonsering efter leverantörer till ett system där den enskilde som ska nyttja en tjänst har rätt att välja den leverantör som ska utföra tjänsten bland samtliga leverantörer som uppfyller de krav som Arbetsförmedlingen har ställt och som myndigheten har godkänt och tecknat kontrakt med.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2022.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

dels att 7 § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 7 § ska utgå.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 december 2022.
 2. Den upphävda paragrafen gäller dock fortfarande för uppgifter som den som är eller har varit verksam inom en yrkesmässigt bedriven verksamhet för nyanlända invandrare har fått del av före ikraftträdandet.

3 Ärendet och dess beredning

Inom Arbetsmarknadsdepartementet har promemorian Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet (Ds 2021:27) utarbetats. En sammanfattning av promemorian i relevanta delar finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag i relevanta delar finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga på regeringens webbplats (www.regeringen.se) och i Arbetsmarknadsdepartementet (A2021/01723).

Inom Arbetsmarknadsdepartementet har även promemorian Etableringsjobb (Ds 2019:13) utarbetats. En sammanfattning av promemorian i relevant del finns i *bilaga 4*. Promemorians lagförslag i relevant del finns i *bilaga 5*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 6*. Remissvaren finns tillgängliga på regeringens webbplats (www.regeringen.se) och i Arbetsmarknadsdepartementet (A2019/01215).

Regeringen beslutade vidare den 21 november 2019 att ge en särskild utredare i uppdrag att analysera och bedöma vissa frågor om kommuners möjligheter att leverera eller tillhandahålla arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen (dir. 2019:86). Utredningen, som antog namnet Utredningen om kommuners medverkan i den statliga arbetsmarknadspolitiken, överlämnade den 26 juni 2020 betänkandet Kommuner som utförare av tjänster åt Arbetsförmedlingen – en analys av de rättsliga förutsättningarna (SOU 2020:41). En sammanfattning av betänkandet i relevanta delar finns i *bilaga 7*. Betänkandets lagförslag i relevanta delar finns i *bilaga 8*. Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 9*. Remissyttrandena finns tillgängliga på regeringens webbplats (www.regeringen.se) och i Arbetsmarknadsdepartementet (A2020/01492).

I denna lagrådsremiss behandlar regeringen lagförslag från de två promemoriorna och betänkandet.

4 Behovet av vissa lagändringar i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Regeringens bedömning: Det finns behov av vissa lagändringar för att uppnå ett mer ändamålsenligt informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och de leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av myndigheten.

Det finns också behov av ändringar i lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten för att anpassa vissa uttryck och för att göra bestämmelsen om gallring mer ändamålsenlig.

Vidare behöver det göras förtydliganden i lagen om valfrihet hos Arbetsförmedlingen och lagen om vissa kommunala befogenheter.

Promemorians (Ds 2021:27) bedömning överensstämmer i sak med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: En stor majoritet av de remissinstanser som har yttrat sig över lagförslagen i promemorian instämmer i eller är positiva till bedömningen att det finns behov av lagändringar, däribland *Arbetsförmedlingen*, *Svenskt Näringsliv* samt *Nacka* och *Göteborgs kommuner*. Många remissinstanser har dock även lämnat synpunkter på den bredare inriktningen för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, däribland myndigheter, arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer, kommuner, regioner, studieförbund, leverantörer av arbetsmarknadstjänster, funktionshindersorganisationer och andra intresseorganisationer för bl.a. idéburna företag, arbetsintegrerande sociala företag, samordningsförbund och småföretagare. Synpunkterna handlar bl.a. om den nya arbetsmarknadspolitiska insatsen förmedlingsinsatser, forskningsstöd för privata utförare, likvärdig tillgång till service och insatser samt lokal närvaro i hela landet. Synpunkterna handlar också om stödet till arbetsgivare, kompetensförsörjningen, kontroll av leverantörer och behov av samråd om den bredare inriktningen för verksamheten. Det finns också synpunkter som berör stödet till arbetssökande, bl.a. personer som är långtidsarbetslösa, personer med funktionsnedsättning och personer som är i behov av stöd från flera myndigheter. Det finns även synpunkter om samverkan mellan olika aktörer på det arbetsmarknadspolitiska området, bl.a. mellan Arbetsförmedlingen och leverantörer, kommuner eller aktörer inom idéburen sektor. Flera remissinstanser har invändningar mot inriktningen för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten eller avstyrker den helt, däribland *Landsorganisationen i Sverige (LO)*, *Fagersta kommun*, *Seko – Service- och kommunikationsfacket* och *Fackförbundet ST*. Flera remissinstanser, däribland *Arbetsförmedlingen*, *Akademikerförbundet SSR*, *Tjänstemännens centralorganisation (TCO)* och *Nacka kommun*, anser att det behövs ytterligare regeländringar utöver de lagförslag som lämnas i promemorian eller att andra regelverk behöver ses över.

Skälen för regeringens bedömning

Behovet av lagändringar i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Utförandet av de arbetsmarknadspolitiska insatserna har förändrats. Sedan mitten av 1980-talet upphandlas arbetsmarknadsutbildningar och sedan 2007 används kompletterande aktörer för att arbets sökande ska komma i arbete. Regeringens inriktning är att den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska reformeras och att arbetsmarknadspolitiska insatser i större utsträckning än i dag ska utföras av leverantörer på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen ska fortsatt ha myndighetsansvar och ansvar för att det finns en välfungerande arbetsmarknadspolitisk verksamhet i hela landet och en bredd av insatser.

Den huvudsakliga regleringen när det gäller den arbetsmarknadspolitiska verksamheten sker genom förordning. Därutöver styrs verksamheten på andra sätt än genom författningsreglering. Regeringen avser bl.a. att i förordning införa en ny arbetsmarknadspolitisk insats, förmedlingsinsatser, som kommer att kunna ge en tydligare rättslig reglering för de matchningstjänster som anskaffas från leverantörer.

För att understödja en inriktning där arbetsmarknadspolitiska insatser i större utsträckning utförs av leverantörer finns det behov av vissa lagändringar i syfte att förbättra möjligheterna för ett mer ändamålsenligt informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och leverantörer. Det handlar bl.a. om att både Arbetsförmedlingen och leverantörer ska kunna få tillgång till sådan information som de behöver för att utföra sina respektive uppdrag och för att undvika dubbelarbete. Samtidigt behöver intrånget i den personliga integriteten minimeras. Regeringen föreslår därför mer ändamålsenliga bestämmelser om sekretess för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, en tystnadsplikt för personer som är anställda eller som på något annat sätt deltar i en leverantörs verksamhet och en bestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om uppgiftsskyldighet för leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen (avsnitt 5 och 6). Det behöver även göras lagändringar för att anpassa vissa uttryck i befintlig lagstiftning, bl.a. för att Arbetsförmedlingen ska få behandla personuppgifter om leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av myndigheten (avsnitt 7.2).

Många remissinstanser har i sina remissvar berört den bredare inriktningen för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten framöver. Flera remissinstanser är i stort eller i delar positiva till den inriktning för verksamheten som beskrivs i promemorian, samtidigt som många efterfrågar förtydliganden eller klargöranden i övrigt. Flera remissinstanser har invändningar mot inriktningen för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten eller avstyrker den helt. De synpunkter som remissinstanserna har lämnat kommer att utgöra underlag i det fortsatta arbetet med förordningsändringar eller med annan styrning av Arbetsförmedlingen.

Flera remissinstanser anser att det finns behov av ytterligare regeländringar eller att det behövs annan översyn av regelverk utöver de lagförslag som lämnas i promemorian. Synpunkterna handlar om frågor som ligger utanför detta lagstiftningsärendet.

Behov av lagändringar när det gäller gallring av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

För att bl.a. möjliggöra för Arbetsförmedlingen att kunna bevara personuppgifter längre än tio år för statistikändamål och förbättra förutsättningarna för en mer ändamålsenlig behandling av personuppgifter som bevaras för forskningsändamål finns det behov av att justera regelverket när det gäller gallring av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. I avsnitt 7.4 lämnas förslag om detta utifrån förslag som lämnades i promemorian Etableringsjobb (Ds 2019:13).

Behov av förtydliganden i lagen om valfrihet hos Arbetsförmedlingen och lagen om vissa kommunala befogenheter

När arbetsmarknadspolitiska insatser i större utsträckning utförs av leverantörer är det viktigt att det framgår tydligt av regleringen att Arbetsförmedlingen kan anskaffa leverantörer på det sätt som myndigheten bedömer är mest ändamålsenligt i det enskilda fallet. I avsnitt 8 lämnas därför, utifrån förslag som lämnades i betänkandet Kommuner som utförare av tjänster åt Arbetsförmedlingen – en analys av de rättsliga förutsättningarna (SOU 2020:41), förslag om att förtydliga tillämpningsområdet för lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen.

Kommunerna har en central betydelse för arbetsmarknadspolitiken och bedriver insatser och verksamheter som på olika sätt underlättar arbetssökandes inträde på arbetsmarknaden, bl.a. inom socialtjänst och vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå. Kommuner får även, efter överenskommelse med Arbetsförmedlingen, anordna aktiviteter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Det bör inte finnas osäkerhet om en sådan överenskommelse får innefatta ersättning till kommunen. I avsnitt 9 lämnas förslag som syftar till att tydliggöra detta, även här utifrån förslag som lämnades i betänkandet.

5 Sekretess och tystnadsplikt inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

5.1 Nya sekretessbestämmelser för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Regeringens förslag: Sekretess ska gälla i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs. Sekretess ska även gälla i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs.

För uppgift i allmän handling som avser personliga förhållanden ska sekretessen gälla i högst sjuttio år.

De särskilda bestämmelserna om sekretess för uppgift om en enskilds personliga förhållanden när uppgiften förekommer i ärende om etableringsinsatser och i ärende om ersättning som kan lämnas för deltagande i etableringsinsatser ska upphöra att gälla. Även bestämmelsen som inskränker rätten att meddela och offentliggöra sådana uppgifter ska upphöra att gälla.

Promemorians (Ds 2021:27) förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet av remissinstanserna, bl.a. *Riksdagens ombudsmän (JO)*, *Justitiekanslern*, *Sveriges advokatsamfund* och *Kammarrätten i Stockholm*, har inget att invända mot eller har inga synpunkter på promemorians förslag. Flera remissinstanser tillstyrker eller instämmer i förslaget, bl.a. *Göteborgs*, *Nacka* och *Umeå kommuner*, *Småföretagarnas riksförbund*, *Nationella nätverket för samordningsförbund*, *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen*, *Companion Sverige*, *Stockholms universitet*, *Famma – Riksorganisationen för idéburen välfärd*, *Forum – Idéburna organisationer med social inriktning* och *Fremia*. *Almega* och *Almega Utbildningsföretagen* tillstyrker förslaget men understryker att leverantörerna inte kan anses omfattas av offentlighetsprincipen. *Kompetensföretagen* har också denna synpunkt. *Arbetsförmedlingen* instämmer i förslaget men anser att ett omvänt skaderekvisit fortsatt bör gälla för ärenden om varsel om driftsinskränkning. Myndigheten anser också att beslut som innehåller uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden bör vara offentliga. *TCO* instämmer i att offentlighet bör vara huvudregel i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. *Upphandlingsmyndigheten* och *Uppsala kommun* har inga synpunkter på förslaget men framhåller att presumtionen för offentlighet kan medföra att fler uppgifter som rör enskilda kan komma att lämnas ut jämfört med i dag. *Randstad RiseSmart* anser att det är angeläget att de uppgifter om en arbetssökandes personliga förhållanden som behövs för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska kunna hanteras av leverantörer. *Uppsala universitet* anser att det är viktigt att sekretessreglerna för företag utformas så att användningen av

uppgifter för forskning, utvärdering och uppföljning inte hindras. *Akademikerförbundet SSR* samt *Strömsunds* och *Botkyrka kommuner* anser att det är rimligt att ändra sekretesskyddet men ifrågasätter hur känsliga uppgifter ska kunna skyddas. Även *Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige* och *Region Skåne* är positiva till förändringarna i sekretesslagstiftningen men betonar att det är angeläget att känsliga uppgifter om enskilda inte röjs av misstag. *Malmö kommun* anser att det behövs ytterligare analys av hur det ändrade skaderekvisitet kan komma att påverka enskildas integritet. *Sveriges Kommuner och Regioner* tillstyrker förslaget om ändrade sekretessregler för Arbetsförmedlingen men anser att det bör förtydligas vilka uppgifter som omfattas respektive inte omfattas av den nya regleringen. *Skoopit – de Arbetsintegrerande Sociala Företagens Intresseorganisation* framhåller att problematiken hos många av de personer som är långtidsarbetslösa kan vara komplex och innefatta många integritetsnära aspekter. Enligt organisationen kan en spridning av sådana uppgifter utanför den enskildes kontroll riskera att begränsa viljan att prata om det som är svårt och begränsande. *Fackförbundet ST* avstyrker förslaget. Enligt förbundet behöver hänsynen till den enskildes integritet och behov av skydd för känsliga personuppgifter väga tyngre än övriga behov. Förbundet anser också att det är viktigt att utreda frågor om ansvarsutkrävande, eftersom risken för missbruk ökar med ökad tillgänglighet till känsliga uppgifter.

Skälen för regeringens förslag

Nuvarande ordning

Sekretessen inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten för enskilds personliga förhållanden och affärs- eller driftförhållanden regleras framför allt i 28 kap. 11 och 12 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL. Båda bestämmelserna har, med vissa redaktionella ändringar, flyttats över till OSL från 7 kap. 10 § och 8 kap. 1 § sekretesslagen (1980:100). I 28 kap. 12 a § OSL finns en särskild bestämmelse om förstärkt sekretesskydd för vissa nyanlända invandrare.

I 28 kap. 11 § OSL anges att sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men och uppgiften förekommer i ärende om arbetsförmedling, yrkesvägledning, arbetsvård, antagning till arbetsmarknadsutbildning, hjälp och stöd vid arbetslöshet eller andra åtgärder i anställningsfrämjande syfte eller för att främja en enskilds anpassning till arbetslivet. Sekretessen gäller dock inte beslut i ett ärende. För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

I 28 kap. 12 § OSL anges att sekretess gäller i ärende om arbetsförmedling och ärende enligt lagstiftningen om anställningsfrämjande åtgärder för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada. Sekretessen gäller dock inte beslut om stöd i ärende enligt lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen. För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

I 28 kap. 12 a § OSL anges slutligen att utöver vad som följer av 21 kap. 5 § gäller sekretess för uppgift om en enskilds personliga förhållanden när uppgiften förekommer i ärende om etableringsinsatser och i ärende om ersättning som kan lämnas för deltagande i etableringsinsatser, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år. I 28 kap. 17 § OSL anges bl.a. att den tystnadsplikt som följer av 12 a § inskränker rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen, förkortad TF, och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen, förkortad YGL, att meddela och offentliggöra uppgifter.

Sekretessens styrka i de ovan nämnda sekretessbestämmelserna avgränsas med ett omvänt skaderekvisit, vilket betyder att sekretess gäller som huvudregel för de uppgifter som kan omfattas. Med ett rakt skaderekvisit är utgångspunkten i stället att uppgifterna är offentliga och att sekretess bara gäller om det kan antas att en viss skada uppkommer om uppgiften röjs.

Vad som framgår av förarbetena till nuvarande reglering

I förarbetena till dåvarande 7 kap. 10 § sekretesslagen (nuvarande 28 kap. 11 § OSL) anges det att den sekretess som har gällt sedan tidigare även ska gälla i den nya sekretesslagen, vilket innebär ett omvänt skaderekvisit för alla ärendetyper som omfattas av bestämmelsen. Det förs dock resonemang om att dela upp verksamhetsgrenarna i olika sekretessnivåer. Å ena sidan anses arbetsförmedling och vägledning vara ärenden av utpräglad förtroendekaraktär som kan omfattas av absolut sekretess. Å andra sidan anses ärende om arbetsvård, antagning till arbetsmarknadsutbildning, hjälp och stöd vid arbetslöshet eller andra åtgärder i anställningsfrämjande syfte eller för att främja enskilds anpassning till arbetslivet ha ett betydande inslag av myndighetsutövning som därför kan omfattas av ett rakt skaderekvisit. För att tillgodose intresset av allmän insyn i fallen med myndighetsutövning fördes det in en generell bestämmelse som innebär att sekretess inte gäller för beslut (prop. 1979/80:2 med förslag till ny sekretesslag m.m., Del A s. 199–200). I samma förarbeten framgår att exempel på arbetsvårdsåtgärder är arbetsprövning och arbetsträning, omskolning och yrkesutbildning. Med hjälp och stöd vid arbetslöshet avses dels arbetslöshetshjälp bestående i beredskapsarbete, arkivarbete och musikerhjälp, dels olika former av stöd, bl.a. kontant arbetsmarknadsstöd. Med andra åtgärder i anställningsfrämjande syfte eller för att främja enskilds anpassning till arbetslivet avses bl.a. åtgärder enligt lagen (1974:13) om vissa anställningsfrämjande åtgärder. Till denna typ av ärende räknas också ärende enligt cirkuläret (1972:130) om anställning av straffade personer m.fl. inom statlig och statsunderstödd verksamhet, som handläggs av statens personalnämnd (samma prop. s. 200).

I förarbetena till dåvarande 8 kap. 1 § sekretesslagen (nuvarande 28 kap. 12 § OSL) anges det att den sekretess som har gällt sedan tidigare även ska gälla i den nya sekretesslagen, vilket innebär ett omvänt skaderekvisit för alla ärendetyper. Bestämmelsen omfattar arbetsförmedling i traditionell bemärkelse och anställningsfrämjande åtgärder av det slag som

avses i lagen om vissa anställningsfrämjande åtgärder. Skyddet omfattar inte bara de företagare och andra som har direkt kontakt med de berörda myndigheterna utan också sådana enskilda vilkas förhållanden kommer till dessa myndigheters kännedom genom förmedling av företag med vilka myndigheten har direktkontakt. Med uttrycket enskild avses både fysiska och juridiska personer.

När det gäller styrkan på sekretessen anförs i förarbetena att det på den traditionella arbetsförmedlingens område knappast finns något insynsintresse såvitt gäller enskilda företags affärs- eller driftförhållanden. Sekretessen på detta område angavs närmast som en förtroendesekretess. När det däremot gällde anställningsfrämjande åtgärder av det slag som avses i 1974 års lag i ämnet fanns klara inslag av myndighetsutövning och till följd därav också ett betydligt större insynsintresse än i fråga om den vanliga arbetsförmedlingen. Även om insynsintresset ansågs något större i de ärenden som faller under paragrafen och innefattade myndighetsutövning än i de andra ärenden som avsågs där, var skillnaden inte så stor att man avstod från en enhetlig sekretessnivå. I likhet med 7 kap. 10 § skulle därför ett omvänt skaderekvisit gälla för både ärenden om arbetsförmedling och ärenden om andra anställningsfrämjande åtgärder (prop. 1979/80:2 Del A s. 226). Undantaget från sekretess för beslut om stöd i ärenden enligt lagen om stöd vid korttidsarbete infördes i syfte att tillgodose intresset av insyn (prop. 2020/21:168 s. 12–13 och 21).

Domstolspraxis

Av domstolspraxis framgår hur omfattningen av sekretessen för arbetsförmedling och anställningsfrämjande åtgärder i nuvarande 28 kap. 12 § OSL ska tolkas. Arbetsförmedling och anställningsfrämjande åtgärder ska omfatta inte bara uppgifter om arbetsgivare som söker arbetskraft genom den offentliga arbetsförmedlingen, dvs. sådant som normalt anses falla inom begreppet ärende om arbetsförmedling. Den ska inte heller bara gälla sådana uppgifter som ges in till eller finns hos arbetsmarknadsmyndigheterna med anledning av tillämpningen av lagen om anställningsfrämjande åtgärder, t.ex. varsel om driftinskränkningar, utan den gäller över huvud taget alla ärenden som har anknytning till arbetsmarknadspolitiska åtgärder vilka syftar till att främja anställningar och sysselsättning. Rekryteringsstöd enligt förordningen (1986:414) om rekryteringsstöd och lönebidrag enligt förordningen (1991:333) om lönebidrag ansågs vara sådana anställningsfrämjande åtgärder. Andra sådana åtgärder ansågs vara starta eget-bidrag enligt förordningen (1984:523) om bidrag till arbetslösa m.fl. som startar egen näringsverksamhet och medflyttandebidrag enligt 11–14 §§ förordningen (1994:7) om flyttningssbidrag. De uppgifter som det här var fråga om rör främst med vilka belopp och under vilken tid som en arbetsgivare får statsbidrag för löner eller liknande till anställda som rekryteras genom den offentliga arbetsförmedlingen. Domstolen ansåg att uppgifter om rekryteringsstöd, lönebidrag eller annat arbetsmarknadspolitiskt stöd var hänförliga till det berörda bolagets affärs- eller driftförhållanden (RÅ 1996 ref. 79).

I ett senare avgörande (HFD 2015 ref. 11) ansåg domstolen att sekretessbestämmelsen i 28 kap. 12 § OSL även var tillämplig på uppgift

hos Arbetsförmedlingen om anordnare av sysselsättning i jobb- och utvecklingsgarantins fas tre. Uppgiften ansågs röra anordnarens affärs- eller driftförhållanden när sysselsättningen sker i affärsverksamhet hos denne.

Behov av anpassningar till den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Arbetsmarknadspolitiken kännetecknas av en ständigt pågående utveckling där olika insatser införs, förändras eller avvecklas utifrån förändrade behov hos de arbetssökande och på arbetsmarknaden. Regeringen kan konstatera att sedan de nuvarande sekretessbestämmelserna infördes har den arbetsmarknadspolitiska verksamheten genomgått omfattande förändringar. Till exempel har begreppet arbetsvård utmönstrats och det finns inte längre någon antagningsprocess för antagning till arbetsmarknadsutbildning. I sekretessbestämmelserna används även begreppet ärende om arbetsförmedling, även om delar av dagens verksamhet utgörs av sådan service till arbetssökande och arbetsgivare som kan ligga närmare faktiskt handlande än ärendehantering enligt förvaltningslagen (2017:900).

I lagen (2000:625) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten finns övergripande bestämmelser om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. I 1 § anges det att verksamheten består av arbetsmarknadspolitiska program och andra insatser samt att programmen och insatserna hanteras av Arbetsförmedlingen om inte något annat föreskrivs. De närmare formerna för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten framgår av 5 § förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Enligt den bestämmelsen bedrivs den arbetsmarknadspolitiska verksamheten i form av platsförmedling, vägledning, arbetsmarknadspolitiska program, arbetsplatsintroduktion, arbetslivsinriktad rehabilitering och verksamhet för unga med funktionshinder. Verksamheten omfattar också frågor om vissa anställningsfrämjande åtgärder, arbetstillstånd och arbetslöshetsförsäkringen.

Betydande delar av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten utgörs i dag av myndighetsutövning, t.ex. genom handläggning och beslut om anvisning av enskilda till ett arbetsmarknadspolitiskt program, om olika former av ekonomiskt stöd, bidrag eller ersättning för kostnader till bl.a. arbetsgivare, anordnare, arbetssökande eller annan samt om sanktioner i form av varning och avstängning från rätt till ersättning för deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser som missköter sig. Det är Arbetsförmedlingen som beslutar i de flesta ärendena inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Försäkringskassan beslutar om ersättning till enskilda som deltar i arbetsmarknadspolitiska program.

Regeringen konstaterar även att utförandet av de arbetsmarknadspolitiska insatserna har förändrats. Sedan mitten av 1980-talet upphandlas arbetsmarknadsutbildningar och sedan 2007 används kompletterande aktörer för att arbetssökande ska komma i arbete. Enligt regeringens inriktning kommer leverantörer i större utsträckning än vad som gäller i dag att utföra arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen kommer därför att ha ett ökat behov av att kunna lämna uppgifter om enskilda till leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av myndigheten. Det gäller

både uppgifter om enskilds personliga förhållanden och uppgifter om enskilds affärs- eller driftförhållanden.

Sekretess ska gälla för hela den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Som framgår ovan har den arbetsmarknadspolitiska verksamheten utvecklats väsentligt sedan nuvarande sekretessbestämmelser på området kom till. Även om syftet med verksamheten i stor utsträckning är detsamma som när de nuvarande sekretessbestämmelserna infördes, har det tillkommit nya verksamhetsformer och insatser samtidigt som andra har försvunnit. Vidare har Arbetsförmedlingens arbete med de arbetssökande också utvecklats, bl.a. genom att myndigheten ska upprätta en individuell handlingsplan där den arbetssökandes skyldigheter, planerade aktiviteter och arbetssökandets inriktning ska framgå. Arbetsförmedlingen ska också följa upp handlingsplanen med hjälp av aktivitetsrapporter där den som är arbetslös regelbundet redovisar vilka åtgärder han eller hon har vidtagit för att ta sig ur sin arbetslöshet. I flera olika typer av ärenden lämnar enskilda därmed uppgifter för att få hjälp och stöd i sitt arbetssökande. Det kan handla om uppgifter som lämnas vid arbetslöshet när en enskild skriver in sig som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen, i planeringssamtal och vid upprättande av individuella handlingsplaner, vid aktivitetsrapportering och vid Arbetsförmedlingens handläggning av ärenden om anvisning till ett arbetsmarknadspolitiskt program.

Arbetsförmedlingen förfogar över de arbetsmarknadspolitiska insatserna genom att fatta beslut för enskilda personer utifrån vad som är arbetsmarknadspolitiskt motiverat. Myndigheten beslutar även om olika typer av subventionerade anställningar och andra bidrag till arbetsgivare där uppgifter om enskilda kan förekomma. Det betyder att Arbetsförmedlingen i sin ärendehandläggning behandlar potentiellt känsliga uppgifter för ett stort antal individer och i många olika ärendetyper. Arbetsförmedlingen hanterar bl.a. uppgifter om enskilds hälsa eller funktionsnedsättning, arbetslivserfarenhet, utbildningsbakgrund och familjeförhållanden. Sådana uppgifter kan vara integritetskänsliga. Det finns dock inte någon sekretessreglering som är generellt tillämplig på alla individärenden inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. De sekretessbestämmelser som redogörs för ovan avser i stället vissa särskilt angivna typer av ärenden. Regeringen anser att det behöver säkerställas att det finns ett skydd för de uppgifter som enskilda lämnar om sina personliga förhållanden i alla typer av ärenden inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Arbetsförmedlingen tillhandahåller i dag olika former av stöd eller bidrag till arbetsgivare. Arbetsgivare kommer också att kunna vara anordnare och ta emot arbetssökande för arbetspraktik eller arbetsträning. Arbetsgivare kommer därmed att behöva lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen om sin verksamhet i olika typer av ärenden. Vidare kan enskilda personer som är anmälda som arbetssökande behöva lämna uppgifter om affärs- eller driftförhållanden som hänför sig till t.ex. en enskild firma, bl.a. för att bedöma behovet av insatser eller för att bestämma inriktningen på den enskildes arbetssökande. Det betyder att Arbetsförmedlingen behandlar potentiellt känsliga uppgifter om företag i

många olika ärendetyper. Arbetsförmedlingen hanterar bl.a. uppgifter om företags organisationsnummer, om företags kontaktpersoner och kontaktoppgifter för dessa, om lönekostnader för anställda och om företags verksamhet. Inte heller för enskilda affärs- eller driftförhållanden finns det någon sekretessreglering som är generellt tillämplig på alla ärenden inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. De sekretessbestämmelser som finns gäller i stället ärende om arbetsförmedling och ärende enligt lagstiftningen om anställningsfrämjande åtgärder. Enligt regeringen behöver det säkerställas att det finns ett skydd för de uppgifter som enskilda lämnar om affärs- eller driftförhållanden i alla typer av ärenden inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, på samma sätt som för personliga förhållanden. Detta stämmer väl överens med den praxis som har utvecklats på området.

Vad den arbetsmarknadspolitiska verksamheten omfattar framgår bl.a. av lagen om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och förordningen om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Även ärenden enligt lagen om vissa anställningsfrämjande åtgärder och ärenden enligt förordningen (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser är en del av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Regeringen anser vidare att sekretessbestämmelserna inte bör begränsas till en viss myndighet även om det i huvudsak är Arbetsförmedlingen som fattar beslut i ärenden inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Vissa privaträttsliga organ kan vara skyldiga att tillämpa offentlighetsprincipen

Bland annat *Almega* för fram att de fristående leverantörerna inte kan anses omfattas av offentlighetsprincipen och att de därför inte bör vara skyldiga att pröva frågor om utlämnande av allmän handling.

Offentlighetsprincipen syftar till att säkerställa rätten till insyn i statens och kommunernas verksamhet för allmänheten och företrädare för media. Det kommer till uttryck bl.a. genom att allmänna handlingar är offentliga, rätten till yttrandefrihet och att tjänstemän i offentlig verksamhet har meddelarfrihet. Principen om handlingsoffentlighet slås fast i 2 kap. 1 § TF. Där föreskrivs att var och en till främjade av ett fritt meningsutbyte, en fri och allsidig upplysning och ett fritt konstnärligt skapande har rätt att ta del av allmänna handlingar. En handling är enligt 2 kap. 4 § TF allmän om den förvaras hos en myndighet och enligt särskilda bestämmelser är att anse som inkommen till myndigheten eller upprättad där. Myndigheter är de organ som ingår i den offentligrättsliga statliga och kommunala organisationen, såsom regeringen, domstolarna samt de statliga och kommunala förvaltningsmyndigheterna. Med myndighet likställs enligt 2 kap. 5 § TF även riksdagen och beslutande kommunala församlingar.

Genom reglering i OSL har föreskrifterna i 2 kap. TF gjorts tillämpliga också hos vissa andra organ som inte tillhör myndighetsorganisationen men som utövar myndighetsutövning mot enskilda (se 2 kap. 4 § OSL samt bilagan till den lagen). Privaträttsliga organ som anges i bilagan till OSL är skyldiga att tillämpa offentlighetsprincipen om handlingarna hör till den verksamhet som nämns i bilagan. Det betyder således att privaträttsliga leverantörer, som inte är att jämföras med myndigheter enligt vad som anges ovan, inte omfattas av offentlighetsprincipen.

Offentlighet ska vara huvudregel

Utgångspunkten vid utformningen av en ny sekretessbestämmelse är att det inte ska gälla mer sekretess än vad som är oundgängligen nödvändigt för att skydda det intresse som har föranlett bestämmelsen. Av detta skäl är de flesta sekretessbestämmelser försedda med skaderekvisit (prop. 1979/80:2 Del A s. 78–86). En grundläggande princip vid bedömningen av om en ny sekretessreglering ska införas är att behovet av och styrkan i den inte kan bestämmas enbart med hänsyn till sekretessintresset. Behovet av sekretess måste i varje sammanhang vägas mot intresset av insyn i myndigheternas verksamhet.

De nuvarande bestämmelserna i 28 kap. 11 och 12 §§ OSL har som framgår ovan ett omvänt skaderekvisit för uppgifter om en enskilds personliga förhållanden och affärs- eller driftförhållanden, dvs. en presumtion för att uppgifter inte kan lämnas ut. Det omvända skaderekvisitet valdes efter en avvägning mellan offentlighetsintresset och behovet av sekretesskydd för uppgifterna. Den huvudsakliga motiveringen var att sekretess i ärenden om arbetsförmedling i huvudsak var att betrakta som en förtroendese sekretess och att det inte fanns något insynsintresse i dessa ärenden. Det anfördes vidare att även om det fanns inslag av myndighetsutövning i arbetsfrämjande åtgärder, och till följd av detta också ett betydligt större insynsintresse än i fråga om den vanliga arbetsförmedlingen, fanns det inte tillräckligt starka skäl att ha två olika sekretessnivåer (prop. 1979/80:2 del A s. 226).

Som tidigare har redogjorts för har den arbetsmarknadspolitiska verksamheten utvecklats sedan de nu gällande sekretessbestämmelserna kom till. En stor del av den verksamhet som rör traditionell arbetsförmedling och vägledning erbjuds i dag via digitala självservice-tjänster, såsom möjligheten för arbetssökande och arbetsgivare att skapa en profil för att bli hittad av arbetsgivare eller söka efter personal. I denna del av verksamheten kan insynsintresset fortfarande anses vara litet. Det skulle tala för att ha kvar ett starkare sekretesskydd, dvs. med ett omvänt skaderekvisit. Å andra sidan har den arbetsmarknadspolitiska verksamheten utvecklats till att i stor utsträckning innehålla myndighetsutövning. Förutom beslut om olika typer av arbetsmarknadspolitiska insatser kan även det traditionella förmedlandet av arbete ha inslag av myndighetsutövning. Arbetsförmedlingen kan t.ex. anvisa en enskild att söka ett lämpligt arbete under hot om indragen ersättning. Detta skulle då tala för ett sekretesskydd med offentlighet som huvudregel, dvs. en sekretessbestämmelse med ett rakt skaderekvisit för enskildas personliga förhållanden.

Majoriteten av de remissinstanser som uttalar sig om promemorians förslag att ändra sekretessens styrka från presumtion för sekretess till presumtion för offentlighet, t.ex. *Göteborgs, Nacka och Umeå kommuner, Nationella nätverket för samordningsförbund, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Coompanion Sverige, Fremia, TCO och Almega* är positiva till förslaget. Vissa remissinstanser som *Fackförbundet ST, Akademikerförbundet SSR, Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige, Region Skåne* samt *Botkyrka och Strömsunds kommuner* är negativa till förslaget och framhåller att enskilda personers integritetsintresse och behov av skydd för känsliga uppgifter behöver väga

tyngre än övriga behov. *Malmö kommun* anser att det behövs ytterligare analys av hur ett ändrat skaderekvisit kan komma att påverka enskildas integritet. Enligt regeringen finns det därför anledning att närmare analysera behovet av sekretesskydd för enskildas personliga förhållanden och enskildas affärs- eller driftförhållanden.

Behovet av sekretesskydd för enskildas personliga förhållanden

Många av de typer av uppgifter som hanteras av Arbetsförmedlingen förekommer i ärenden hos Försäkringskassan, t.ex. uppgifter om hälsa och bedömningar av enskildas arbetsförmåga. Det finns också stora likheter i myndigheternas handläggning av ärenden, t.ex. att ärenden utmynnar i någon form av beslut för den enskilde. Regeringen anser därför att det är rimligt att de överväganden som har gjorts av insynsintresset inom socialförsäkringen i huvudsak kan vara tillämpliga även för uppgifter som hanteras hos Arbetsförmedlingen. Den reglering som gäller för motsvarande uppgifter hos Försäkringskassan, dvs. bestämmelserna i 28 kap. 1 § OSL, bör kunna vara utgångspunkten för en sekretessreglering för uppgifter om enskilds personliga förhållanden som hanteras i ärenden inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Sekretessens styrka avgränsas där med ett rakt skaderekvisit. Utgångspunkten är således att uppgifterna är offentliga och att sekretess bara gäller om det kan antas att en viss skada uppkommer om uppgiften röjs.

Precis som för Försäkringskassan finns det när det gäller Arbetsförmedlingen ett starkt insynsintresse, eftersom verksamheten inom myndigheten huvudsakligen består av myndighetsutövning. Detta talar för att uppgifter om enskilds personliga förhållanden bör vara offentliga. Som regeringen redogör för nedan kommer dock typiskt sett känsliga uppgifter om enskilds personliga förhållanden fortsatt att omfattas av ett sekretesskydd även vid tillämpningen av ett rakt skaderekvisit.

Regeringen anser sammantaget att det finns starka skäl att ändra den nuvarande sekretessbestämmelsen för enskilds personliga förhållanden från ett omvänt till ett rakt skaderekvisit, dvs. till offentlighet som huvudregel.

Behovet av sekretesskydd för enskildas affärs- eller driftförhållanden

Den arbetsmarknadspolitiska verksamheten är som huvudregel avgiftsfri för arbetssökande och arbetsgivare. Verksamheten finansieras genom anslag som tilldelas myndigheterna genom statens budget. En betydande del av verksamhetens budget går till subventionerade anställningar och andra ekonomiska stöd till arbetsgivare. Enligt regeringens inriktning kommer dessutom arbetsmarknadspolitiska insatser i betydligt större omfattning än i dag att utföras av leverantörer. Att verksamheten finansieras med skattemedel talar för att det finns ett starkt intresse för media och allmänheten att kunna granska verksamheten. Intresset av insyn i ärenden om enskilds affärs- eller driftförhållanden inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten kan därför anses vara betydligt större i dag än då den nuvarande sekretessbestämmelsen kom till.

Uppsala universitet framhåller att det är viktigt att sekretessreglerna för företag utformas så att användningen av uppgifter för forskning, utvärdering och uppföljning inte hindras. Regeringen konstaterar att en

lättnad i sekretesskyddet normalt leder till att fler uppgifter som rör en enskilds affärs- eller driftförhållanden får lämnas ut, vilket i sig medför en ökad insyn. Liksom för personliga förhållanden anser regeringen att det finns starka skäl att ändra den nuvarande sekretessbestämmelsen för enskilds affärs- eller driftförhållanden från ett omvänt till ett rakt skaderekvisit, dvs. till offentlighet som huvudregel.

Sammanfattning av behovet av sekretess

Regeringen anser sammanfattningsvis att nuvarande sekretessbestämmelser behöver anpassas, eftersom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten har förändrats sedan den nuvarande regleringen infördes och det finns ett starkt insynsintresse i verksamheten. Sekretessen bör gälla i ärenden inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten för uppgifter både om en enskilds personliga förhållanden och om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs, dvs. med presumtion för offentlighet. För tydlighetens skull bör, liksom i dag, sekretess för personliga förhållanden och sekretess för affärs- eller driftförhållanden regleras i två separata paragrafer.

Fackförbundet ST anser att det är viktigt att utreda frågor om ansvarsutkrävande, eftersom risken för missbruk ökar med ökad tillgänglighet till känsliga uppgifter. Som framgår av avsnitt 5.3 sanktioneras brott mot en lagstadgad tystnadsplikt som utgångspunkt genom 20 kap. 3 § brottsbalken. Något undantag från denna straffrättsliga sanktion föreslås inte.

En presumtion för offentlighet utesluter inte att sekretess kan gälla för vissa typer av uppgifter

Några remissinstanser, bl.a. *Akademikerförbundet SSR*, *Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige* och *Botkyrka kommun*, uttrycker en oro över att enskildas integritetsskydd kommer att påverkas negativt av förslaget att ändra den nuvarande sekretessbestämmelsen för enskilds personliga förhållanden från ett omvänt till ett rakt skaderekvisit, dvs. till offentlighet som huvudregel. *Arbetsförmedlingen* anser att ett omvänt skaderekvisit, dvs. med presumtion för sekretess, fortfarande bör gälla för ärenden om varsel om driftsinskränkning enligt lagen om vissa anställningsfrämjande åtgärder, eftersom uppgifter om att en arbetsgivare har anmält varsel till Arbetsförmedlingen kan vara mycket känsliga för arbetsgivaren.

Regeringen vill understryka att en presumtion för offentlighet inte utesluter att sekretess alltså gäller för vissa typer av uppgifter. Presumtionen för offentlighet kan alltså brytas om uppgiften som sådan är av den arten att ett utlämnande typiskt sett kan vara ägnat att medföra skada för det intresse som ska skyddas genom bestämmelsen. Bestämmelsen i 28 kap. 11 § OSL syftar till att skydda enskildas personliga förhållanden, vilket t.ex. betyder att en uppgift om sjukdom är av sådan art att sekretess regelmässigt gäller för uppgiften (prop. 1979/80:2 del A s. 80–81 och 190). *Sveriges Kommuner och Regioner* efterfrågar ett förtydligande av vilka uppgifter som skulle kunna komma att omfattas av sekretess. Enligt regeringen bör, utöver uppgift om

sjukdom, även andra typer av uppgifter anses kunna vara av sådan art att de omfattas av sekretess. Som framhålls i förarbetena till OSL är det dock varken möjligt eller ens lämpligt att i motiven till ett lagstiftningsärende gå in på sådana detaljfrågor som flera remissinstanser efterfrågar. Att utforma en vägledande praxis bör i stället vara en uppgift för myndigheterna och ytterst för rättstillämpningen (samma prop. s. 85).

Skoopi – de Arbetsintegrerande Sociala Företagens Intresseorganisation påpekar att en spridning av integritetsnära uppgifter utanför den enskildes kontroll riskerar att begränsa individernas vilja att t.ex. prata om det som är svårt och begränsande. Enligt regeringen är det av stor vikt att uppgifter om enskilda arbetssökandes personliga förhållanden, som kan vara integritetskänsliga, skyddas även om de deltar i insatser som anskaffas från och utförs av en privaträttslig leverantör. För att den enskilde ska kunna få ett relevant stöd, och därmed så snabbt som möjligt kunna lämna sin arbetslöshet, är det viktigt att den enskilde känner förtroende för att han eller hon kan lämna uppgifter om personliga förhållanden, utan att dessa riskerar att obehörigen lämnas ut. Detta är givetvis lika viktigt oavsett om det är en myndighet eller en leverantör som utför insatsen. Som framgår av avsnitt 5.3 föreslår regeringen därför en straffsanktionerad bestämmelse om tystnadsplikt hos leverantörer och underleverantörer i syfte att uppgifter om enskilda ska ha samma skydd oavsett om de hanteras av Arbetsförmedlingen eller av en leverantör som har anlåtits av myndigheten.

När det gäller bestämmelsen i 28 kap. 12 § OSL syftar den till att skydda enskilds affärs- eller driftförhållanden. En uppgift om varsel om driftsinskränkning anses vara hänförlig till enskilds affärs- eller driftförhållanden och det har i praxis ansetts föreligga hinder mot att lämna ut uppgifter om vilka företag som har lämnat sådana varsel, eftersom uppgifterna inte har kunnat röjas utan att det företag som har lämnat uppgifterna lider skada (prop. 1979/80:2 Del A s. 78–86, 144–145 och 225–226 samt RÅ 1991 not 66, RÅ 1992 not 344). Enligt *Arbetsförmedlingen* kan uppgift om att t.ex. ett börsbolag har anmält varsel enligt lagen om vissa anställningsfrämjande åtgärder vara känslig och påverka marknaden. Även mindre bolag som inte är börsnoterade riskerar enligt myndigheten att tappa arbetstagare om det blir känt att de riskerar att förlora arbetet. Finansiärer och relationer till kunder kan också påverkas negativt.

Regeringen delar Arbetsförmedlingens bedömning att uppgifter om att en arbetsgivare har anmält varsel om driftsinskränkning ofta är känsliga och därmed skyddsvärda, eftersom ett utlämnande av uppgifterna kan medföra ekonomisk skada för arbetsgivaren eller anställda. Som framgår ovan är dock utgångspunkten vid utformningen av en ny sekretessbestämmelse att det inte ska gälla mer sekretess än vad som är oundgängligen nödvändigt för att skydda det intresse som har föranlett bestämmelsen. Regeringen bedömer att en uppgift om varsel är av den arten att ett utlämnande typiskt sett kan vara ägnat att medföra skada för företaget. Det betyder att sekretess regelmässigt bör gälla för sådan uppgift även vid tillämpningen av ett rakt skaderekvisit. Mot den bakgrunden anser regeringen att det inte finns skäl att behålla ett starkare sekretesskydd för uppgifter om varsel om driftsinskränkning i ärenden enligt lagen om vissa anställningsfrämjande åtgärder.

Sekretesstidens längd behöver anpassas

Sekretesstidens längd varierar normalt beroende på vilket skyddsintresse som har föranlett sekretessen. När det gäller skyddet för enskildas personliga förhållanden är sekretesstiden i regel begränsad till femtio eller sjuttio år. Den längre sekretesstiden har ofta motiverats med att sekretessen som utgångspunkt bör gälla under större delen av den enskildes livstid. När det gäller sekretess för affärs- eller driftförhållanden är sekretesstiden i regel begränsad till tjugo år.

Enligt den nuvarande ordningen gäller sekretess under högst femtio år för uppgift om enskilds personliga förhållanden inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten (28 kap. 11 § OSL). För uppgifter om en enskilds personliga förhållanden i ärenden inom socialförsäkringen gäller sekretessen i högst sjuttio år (28 kap. 1 § femte stycket OSL). Den längre tiden har bl.a. motiverats med att enskilda kan förekomma i ärenden inom socialförsäkringen redan i tjugoårsåldern. Den nu föreslagna sekretessen avser känsliga uppgifter om enskilda personers deltagande i arbetsmarknadspolitiska insatser och ersättning som är kopplad till sådant deltagande. När det gäller sekretessens begränsning i tid bör det noteras att enskilda kan få arbetsmarknadspolitiska insatser redan i tjugoårsåldern. En sekretess under högst femtio år är därmed för kort tid för att skydda uppgifterna under flertalet av arbetssökandes livslängd. Regeringen anser att en sekretesstid om sjuttio år för enskilds personliga förhållanden får anses vara väl avvägd.

Den sekretesstid som i dag gäller för uppgifter om enskilds affärs- eller driftförhållanden enligt 28 kap. 12 § OSL får anses väl avvägd och bör därför gälla även i fortsättningen.

Den särskilda sekretessbestämmelsen för uppgifter om vissa nyanlända invandrare tas bort

Det finns en särskild bestämmelse om sekretess när det gäller uppgifter för nyanlända invandrare som deltar i etableringsinsatser och uppgifter om ersättning för deltagandet i sådana insatser (etableringsersättning).

I förarbeten till den nuvarande sekretessbestämmelsen i 28 kap. 12 a § OSL hänvisas det till att samma sekretesskydd, dvs. med ett omvänt skaderekvisit, som gäller i ärenden om introduktionsersättning inom socialtjänsten, bör gälla även i ärenden om etableringsinsatser och etableringsersättning. De uppgifter som det kan vara fråga om ansågs vara av lika ömtålig art och förtjäna samma sekretesskydd som de uppgifter som lämnas i ärenden om socialbidrag. Exempelvis kan det förekomma uppgifter om på vilken grund den nyanlände invandraren har beviljats uppehållstillstånd, familjeförhållanden, utbildning, arbetslivserfarenhet och hälsa (prop. 2009/10:60 s. 124–126).

Under 2017 harmoniserades regelverket för etableringsinsatser med det regelverk som gäller för övriga arbetssökande (prop. 2016/17:175, bet. 2016/17:AU15, rskr. 2016/17:340). Harmoniseringen medför bl.a. att vissa nyanlända invandrare numera anvisas till det arbetsmarknadspolitiska programmet etableringsprogrammet. Inom etableringsprogrammet kan den enskilde ta del av olika insatser som syftar till att påskynda etableringen i arbets- och samhällslivet, bl.a.

arbetsmarknadspolitiska insatser enligt 5 § förordningen om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Den föreslagna sekretessbestämmelsen för enskilda personliga förhållanden ovan omfattar alla typer av ärenden inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Ärenden om etableringsinsatser och etableringsersättning är en del av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Det betyder att bestämmelsen även omfattar sådana uppgifter som kan förekomma i ärenden om etableringsinsatser och ersättning för sådana insatser. Den nuvarande sekretessbestämmelsen i 28 kap. 12 a § OSL omfattar bara uppgifter om vissa nyanlända invandrare som deltar i etableringsinsatser och uppgifter om ersättning för sådant deltagande. Andra nyanlända invandrare omfattas i stället av samma sekretesskydd som gäller för övriga arbetssökande inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten enligt 28 kap. 11 § OSL. Det sistnämnda gäller även för enskilda som efter tiden med etableringsinsatser behöver fortsatt arbetsmarknadspolitiskt stöd. Frågan är om det finns skäl att ha ett starkare sekretesskydd för uppgifter om vissa nyanlända invandrare än för övriga arbetssökande och om det därför bör finnas särskilda bestämmelser om detta.

Regeringen konstaterar att den myndighetsutövning som förekommer i ärenden som rör enskilda generellt inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten även förekommer i ärenden som rör vissa nyanlända invandrare. Det finns sammantaget samma starka insynsintresse i den verksamhet som bedrivs för vissa nyanlända invandrare som för övriga arbetssökande. Behovet av sekretesskydd för de uppgifter som förekommer i ärenden om etableringsinsatser och om etableringsersättning kan antas vara i stort sett detsamma som för de uppgifter som förekommer i ärenden som rör övriga arbetssökande. Som *Arbetsförmedlingen* framhåller medför de förändringar som görs i sekretessbestämmelserna att det inte längre är motiverat med en särskild sekretessbestämmelse för just uppgifter om vissa nyanlända invandrare. De uppgifter som behöver skyddas utgörs främst av känsliga uppgifter om den enskildes hälsa, utbildningsbakgrund och arbetslivserfarenhet på samma sätt som för andra arbetssökande i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. En skillnad mellan vissa nyanlända invandrare och övriga arbetssökande är dock att det kan förekomma uppgifter om på vilken grund en enskild har beviljats uppehållstillstånd, vilket typiskt sett är en uppgift som kan behöva omfattas av ett sekretesskydd, och om nationalitet.

Det ska i detta sammanhang nämnas att uppgifter som rör en utlänning omfattas av ett sekretesskydd också enligt 21 kap. 5 § OSL, som gäller oavsett i vilket sammanhang uppgiften förekommer. Detta gäller således även för uppgifter i beslut. För sekretessen enligt denna bestämmelse gäller ett rakt skaderekvisit, dvs. presumtion för offentlighet. Det särskilda sekretesskyddet för utlänningar syftar till att förhindra att röjande av uppgift om utlänning leder till skada som just hänger samman med den enskildas särskilda förhållanden som utlänning. Typexemplet är att röjande av uppgifter om politisk flykting här i landet leder till repressalier mot flyktingen eller anhöriga i hemlandet. Skadan kan också ha sin upprinnelse i motsättningar mellan olika invandrargrupper (prop. 1979/80:2 Del A s. 209).

Ett rakt skaderekvisit för uppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten medför som framgår ovan att känsliga uppgifter både om nyanlända invandrare som deltar i etableringsinsatser och övriga arbetssökande omfattas av ett sekretesskydd. Det betyder att samma skaderekvisit ska tillämpas vid sekretessbedömningen enligt den föreslagna sekretessbestämmelsen som enligt det särskilda sekretesskyddet för utlännningar enligt 21 kap. 5 § OSL.

Mot bakgrund av det ovan anförda anser regeringen sammantaget att det inte finns behov av en särreglering för den sekretess som ska gälla för uppgifter om nyanlända invandrare som deltar i etableringsinsatser eller får ersättning för deltagandet i sådana insatser, vilka därmed omfattas av samma sekretessbestämmelser som föreslås ska gälla i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten i övrigt. Bestämmelsen i 28 kap. 12 a § OSL bör därför upphöra att gälla.

Bestämmelsen som inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter om vissa nyanlända invandrare tas bort

Rätten för var och en enligt 1 kap. 1 och 7 §§ TF och 1 kap. 1 och 10 §§ YGL att dels lämna uppgifter för publicering i de medier som de båda grundlagarna omfattar, dels offentliggöra uppgifter har vissa begränsningar. Viss tystnadsplikt som har företräde framför meddelarfriheten anges i TF och YGL. I övrigt finns de tystnadsplikter som har företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter angivna i OSL (se 13 kap, slutet av varje kapitel i lagens fjärde–sjätte avdelningar samt sjunde avdelningen). Grundprincipen är att undantag från rätten att meddela och offentliggöra uppgifter ska införas bara om starka skäl talar för det. Omständigheten att en sekretessbestämmelse är absolut talar i sig för att det finns större anledning att överväga ett sådant undantag än i andra fall. Det motsatta förhållandet gäller om sekretessbestämmelsen är försedd med ett rakt skaderekvisit (jfr prop. 1979/80:2 Del A s. 111–112).

Sekretess inom det arbetsmarknadspolitiska området regleras i huvudsak i 28 kap. 11–12 a §§ OSL. Med undantag för uppgifter om enskilda personliga förhållanden i ärenden om etableringsinsatser och ersättning för deltagande i sådana insatser gäller meddelarfrihet inom det arbetsmarknadspolitiska området (se 28 kap. 17 § OSL). I förarbetena till bestämmelsen om att inskränka rätten att meddela och offentliggöra uppgifter för uppgifter om enskilda personliga förhållanden i ärenden om etableringsinsatser angavs det att det inte fanns skäl att ha en annan ordning än den som gällde enligt den numera upphävda bestämmelsen i 26 kap. 1 § fjärde stycket 2 OSL avseende ärenden om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlännningar. Ärenden om introduktionsersättning omfattades av ett omvänt skaderekvisit och en inskränkning i rätten att meddela och offentliggöra uppgifter för uppgift om enskilda personliga förhållanden i sådana ärenden. Eftersom den föreslagna bestämmelsen om förstärkt sekretesskydd för vissa nyanlända invandrare i 28 kap. 12 a § OSL hade ett omvänt skaderekvisit gjordes således bedömningen att även meddelarfriheten kunde inskränkas på samma sätt som för ärenden om introduktionsersättning.

Frågan är om det finns starka skäl för undantag från rätten att meddela och offentliggöra uppgifter för just uppgifter om vissa nyanlända

invandrarers personliga förhållanden inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Som framgår ovan bedömer regeringen att sekretessen inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten så långt som möjligt bör hållas ihop och vara enhetlig. Även om det kan övervägas att ha olika sekretesskydd för olika ärendetyper, t.ex. mellan å ena sidan rena arbetsförmedlande tjänster och å andra sidan insatser som innebär myndighetsutövning, är skillnaderna i behov av sekretesskydd mellan olika ärendetyper i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten inte tillräckligt påtagliga för att göra en sådan skillnad. Skillnaderna är inte heller så påtagliga att det är motiverat att göra en skillnad mellan uppgifter som rör nyanlända invandrare som tar del av etableringsinsatser och övriga arbetsökande. Bedömningen är att insynsintresset i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, både när det gäller nyanlända invandrare och övriga arbetsökande, klart överväger den enskilde personens intresse av att få vissa uppgifter skyddade. Behovet av insyn tar särskilt sikte på att myndigheten i stor utsträckning ägnar sig åt myndighetsutövning, dvs. beslutar om enskildas insatser och att leverantörer är utförare av flera av de beslutade insatserna.

Regeringen föreslår att ett rakt skaderekvisit ska gälla för uppgifter i alla ärenden inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, på grund av det starka intresset för insyn. I konsekvens med detta bör därför inte heller rätten att meddela och offentliggöra uppgifter inskränkas när det gäller uppgift om enskilds personliga förhållanden i sådana ärenden. En ändring med denna innebörd bör därför göras i bestämmelsen om rätt att meddela och offentliggöra uppgifter i 28 kap. 17 § OSL. Det ska påpekas att skyddet mot att utlänningar utsätts för sådana övergrepp eller sådant allvarligt men som hänger samman med hans eller hennes särskilda förhållanden som utlänning, kommer att finnas kvar genom bestämmelserna i 21 kap. 5 och 8 §§ OSL. Dessa typer av uppgifter omfattas både av sekretess och en inskränkning av rätten att meddela och offentliggöra uppgifter om enskilds personliga förhållanden.

Bestämmelser som inte ändras

Enligt nuvarande ordning gäller sekretessen inte för beslut i ärende som rör personliga förhållanden (se 28 kap. 11 § andra stycket OSL). Däremot gäller sekretess för beslut i ärende som rör affärs- eller driftförhållanden, bortsett från beslut om stöd i ärende enligt lagen om stöd vid korttidsarbete eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen (se 28 kap. 12 § andra stycket OSL).

Arbetsförmedlingen anser att sekretess inte bör gälla för beslut om stöd till arbetsgivare. Enligt myndigheten finns det ett stort insynsintresse i dessa ärenden, eftersom besluten finansieras av allmänna medel och kan komma att omfatta stora belopp. Regeringen konstaterar att ett rakt skaderekvisit, dvs. en presumtion för offentlighet, i sig medför en ökad insyn i ärenden inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Det saknas dock beredningsunderlag för att inom ramen för detta lagstiftningsärende överväga frågan om ett undantag från sekretess för beslut i övrigt enligt 28 kap. 12 § OSL.

Av nuvarande ordning följer vidare att de sekretessregler som följer av 28 kap. 1–3 och 6 §§ OSL om sekretess inom allmän försäkring gäller i

ärende hos Försäkringskassan eller domstol i stället för 28 kap. 11 § första och andra styckena (se 28 kap. 11 § tredje stycket OSL). Regeringen bedömer att den ordning som gäller i dag bör bestå.

5.2 En särskild sekretessbrytande bestämmelse införs för Arbetsförmedlingen

Regeringens förslag: Sekretessen i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska inte hindra att uppgift lämnas till en leverantör som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen, om det är nödvändigt för att leverantören ska kunna fullgöra sitt uppdrag.

Promemorians (Ds 2021:27) förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet av remissinstanserna, bl.a. *JO*, *Justitiekanslern* och *Sveriges advokatsamfund*, har inget att invända mot eller har inga synpunkter på promemorians förslag. Bland annat *Uppsala universitet*, *Statskontoret*, *Nationella nätverket för samordningsförbund*, *Nacka kommun*, *Almega*, *Kompetensföretagen* och *Almega Utbildningsföretagen* tillstyrker eller är positiva till promemorians förslag. *Almega*, *Kompetensföretagen*, *Almega Utbildningsföretagen* och *Randstad RiseSmart* anser att det är viktigt att Arbetsförmedlingen skyndsamt lämnar ut de uppgifter som leverantörerna behöver. Även *Fremia* och *Companion Sverige* är positiva till förslaget men anser att det bör förtydligas vilka uppgifter som får lämnas ut. *Region Skåne* och *Randstad RiseSmart* har också denna synpunkt. *Sveriges Kommuner och Regioner* anser att det är otydligt hur kretsen leverantörer enligt förslaget om en sekretessbrytande bestämmelse förhåller sig till förslaget om tystnadsplikt. *Kammarrätten i Stockholm* anser att det kan övervägas om det bör förtydligas i lagtexten att det är Arbetsförmedlingen och inte leverantören som ansvarar för bedömningen av vilka uppgifter som är nödvändiga för att leverantören ska kunna fullgöra sitt uppdrag i det enskilda fallet. *Oskarshamn kommun* anser att förslaget innebär en betydande försämring av skyddet för den enskildes integritet och att det är tveksamt om information bör delges privata aktörer utan den enskildes medgivande. Även *Hultsfreds kommun* anser att det behövs ett krav på medgivande från enskilda. *Akademikerförbundet SSR* anser att förslaget är rimligt men ifrågasätter hur en avgränsning ska kunna göras så att inte känsliga uppgifter, t.ex. om hälsa, delas på ett sätt som är till men för den arbetsökande. *LO* understryker att det är av yttersta vikt att endast de uppgifter som är nödvändiga för att aktörerna ska kunna utföra sitt uppdrag lämnas ut, och att det utvecklas system för att säkerställa att uppgifterna hanteras med varsamhet. *Fackförbundet ST* avstyrker förslaget. Enligt förbundet behöver hänsynen till den enskildes integritet och behov av skydd för känsliga personuppgifter väga tyngre än övriga behov.

Skälen för regeringens förslag

Leverantörer behöver uppgifter från Arbetsförmedlingen

Enligt regeringens inriktning kommer leverantörer i större utsträckning än i dag att utföra arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen behöver ha tillgång till vissa uppgifter om den arbetssökande som ska ta del av insatsen för att kunna fullgöra sitt uppdrag på ett effektivt sätt. Flera uppgifter kommer leverantören att kunna få direkt från den enskilde själv. Vissa uppgifter behöver emellertid komma direkt från Arbetsförmedlingen, bl.a. uppgifter om att den enskilde har anvisats till en viss insats hos leverantören. Leverantören behöver vidare få tillgång till nödvändiga person- och kontaktuppgifter. Leverantören har även sannolikt behov av att få del av uppgifter i den individuella handlingsplan som Arbetsförmedlingen har upprättat för den enskilde. Det kan handla om uppgifter om hans eller hennes förutsättningar att delta i insatsen hos leverantören, uppgifter om utbildningsbakgrund och yrkeserfarenhet samt uppgifter om behov av vissa arbetshjälpmedel. Det kan även handla om uppgifter om de skyldigheter som gäller för den enskilde, t.ex. att aktivt söka arbeten eller att delta i den anvisade insatsen. Om han eller hon kommer att delta i andra insatser hos andra aktörer kan leverantören behöva få kännedom även om detta. Arbetsförmedlingen kan t.ex. behöva lämna uppgifter om att en arbetsgivare får eller har fått stöd kopplat till den enskilde i form av en arbetspraktik eller en subventionerad anställning.

Den sekretess som gäller i dag, och som kommer att gälla enligt de föreslagna bestämmelserna om sekretess för enskildas personliga förhållanden och enskildas affärs- eller driftförhållanden, hindrar Arbetsförmedlingen från att lämna ut alla nödvändiga uppgifter till en leverantör. Arbetsförmedlingen och leverantören måste därför förlita sig på samtycke från den enskilde för att uppgifter som omfattas av sekretess ska kunna lämnas ut till leverantören med stöd av 10 kap. 1 § och 12 kap. OSL. Leverantörerna behöver uppgifter för att snabbt kunna påbörja sin insats och för att undvika dubbelarbete. Leverantörer behöver i vissa fall fördjupa och komplettera den kartläggning som redan är gjord hos Arbetsförmedlingen i syfte att kunna göra en individuellt anpassad planering för den enskilde. Ett nekat medgivande från honom eller henne kan leda till att leverantören får ett bristande underlag. Detta påverkar insatsens effektivitet negativt, vilket i förlängningen kan riskera att förlänga den enskildes tid i arbetslöshet. Att behöva lämna samma uppgifter flera gånger medför dessutom en onödig börda för enskilda och kan skapa onödiga ledtider.

En sekretessbrytande bestämmelse bör mot denna bakgrund införas som möjliggör att uppgifter, utan hinder av den sekretess som nu föreslås gälla inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, kan lämnas till en leverantör som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen, om uppgiften behövs för att leverantören ska kunna fullgöra sitt uppdrag. Enligt *Oskarshamns* och *Hultsfreds kommuner* finns det skäl att ställa krav på medgivande från den enskilde i syfte att värna skyddet för enskildas integritet. Regeringen anser dock att samhällsintresset av att insatser som anskaffas från leverantörer kan utföras så

effektivt som möjligt överväger den enskildes intresse av att själv kunna besluta över vilka uppgifter som ska lämnas till leverantören.

Sveriges Kommuner och Regioner anser att det är otydligt hur kretsen leverantörer enligt förslaget om en sekretessbrytande bestämmelse förhåller sig till förslaget om tystnadsplikt. Regeringen vill därför förtydliga att med leverantörer enligt den föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen avses samma krets av leverantörer som avses i bestämmelsen om tystnadsplikt (avsnitt 5.3). Däremot föreslås inte att uppgifter ska kunna lämnas ut direkt till underleverantörer som i sin tur har anlåtats av en leverantör, utan bestämmelsen är begränsad till leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen.

Bör det införas ett krav på skyndsam hantering?

Kompetensföretagen, Almega Utbildningsföretagen och Randstad RiseSmart anser att uppgifter skyndsamt bör överlämnas från Arbetsförmedlingen till leverantörerna.

Regeringen anser i likhet med remissinstanserna att det är viktigt att leverantörerna snabbt får den information de behöver för att kunna påbörja en insats. Överlämnandet av uppgifter torde ofta aktualiseras i samband med att en arbetssökande anvisas till en förmedlingsinsats eller en annan arbetsmarknadspolitisk insats som anskaffas från en leverantör, eller i samband med att förhållanden förändras. Arbetsförmedlingen har till uppgift att tillhandahålla en digital infrastruktur bl.a. för utbyte av information med leverantörer av anskaffade tjänster, vilket kan antas förenkla informationsutbytet. Både Arbetsförmedlingen och leverantörerna har dessutom ett intresse av att insatser inleds så snart som möjligt. Regeringen anser sammantaget att det inte finns tillräckligt starka skäl för att införa ett skyndsamhetskrav.

Arbetsförmedlingen bedömer vilka uppgifter som ska lämnas ut

Den föreslagna bestämmelsen ger Arbetsförmedlingen en möjlighet att lämna ut sekretessbelagda uppgifter som bedöms vara nödvändiga för att leverantören ska kunna fullgöra sitt uppdrag.

Uppsala universitet anser att det är en rimlig och viktig slutsats att det är Arbetsförmedlingen som bestämmer vilka uppgifter som ska lämnas ut. *Kammarrätten i Stockholm* anser att det finns anledning att överväga om det bör förtydligas i lagtexten att det är Arbetsförmedlingen, inte leverantören, som ansvarar för bedömningen. Eftersom det är Arbetsförmedlingen som ansvarar för verksamheten är det också myndigheten som ansvarar för att pröva vilka uppgifter som en leverantör behöver i det enskilda fallet och som därmed ska lämnas ut från myndigheten. Regeringen anser mot denna bakgrund att det inte finns behov av att förtydliga i lagtexten att det är Arbetsförmedlingen som ansvarar för bedömningen.

Det är således Arbetsförmedlingen och inte leverantören som måste göra en bedömning av vilka uppgifter som är nödvändiga för att leverantören ska kunna fullgöra sitt uppdrag i det enskilda fallet. Det är t.ex. inte uteslutet att en leverantör som vid sidan av sitt uppdrag hos Arbetsförmedlingen bedriver någon annan typ av verksamhet kan ha ett

intresse av att få del av fler uppgifter än vad som är nödvändigt för utförandet av uppdraget. Från likabehandlingssynpunkt är det också viktigt att det är Arbetsförmedlingen som bedömer vilket behov av uppgifter som finns, så att olika leverantörer som tillhandahåller samma tjänst får tillgång till samma typ av information. *Almega* föreslår att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ska kontrollera efterlevnaden av den sekretessbrytande bestämmelsen. Regeringen konstaterar att inspektionen enligt sin instruktion ansvarar för tillsynen över arbetslöshetsförsäkringen samt Arbetsförmedlingens handläggning av ärenden som rör åtgärder inom aktivitetsstödet, utvecklingsersättningen och etableringsersättningen. Då ärenden som rör utlämnande av allmänna handlingar överprövas av förvaltningsdomstol finns det enligt regeringen inte skäl att utöka inspektionens uppdrag i enlighet med förslaget.

Några remissinstanser, bl.a. *Fremia* och *Coompanion Sverige*, anser att det behöver förtydligas vilka uppgifter som ska kunna lämnas ut med stöd av bestämmelsen. *Akademikerförbundet SSR* ifrågasätter hur avgränsningen ska kunna göras så att inte känsliga uppgifter om t.ex. hälsa delas på ett sätt som är till men för den arbetssökande. *Fackförbundet ST* framhåller att behovet av skydd för känsliga personuppgifter behöver väga tyngre än andra behov. Regeringen konstaterar att vilka uppgifter som kan vara nödvändiga för att leverantören ska kunna fullgöra sitt uppdrag är beroende av vilken typ av insats denne ska utföra, den enskildes förutsättningar och inriktningen för jobsökandet. Som exempel kan nämnas information om att en enskild har en funktionsnedsättning, vilket kan ha betydelse för den enskildes förutsättningar att utföra olika arbetsuppgifter och behov av anpassningar, både i arbetslivet och för att delta i en insats hos leverantören. Det är däremot svårt att i bestämmelsen närmare specificera vilka uppgifter som kan behöva lämnas till leverantören. Det beror på den närmare utformningen av den tjänst som anskaffas från leverantören, bl.a. utifrån syftet med insatsen och den arbetssökandes förutsättningar, och behöver därför bedömas från fall till fall. Arbetsförmedlingen är den part som bäst kan bedöma vilka uppgifter som verkligen är nödvändiga för att tillgodose detta behov.

5.3 Tystnadsplikt hos leverantörer och underleverantörer

Regeringens förslag: Den som på grund av anställning eller på något annat sätt deltar eller har deltagit i en leverantörs verksamhet att utföra arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen ska inte obehörigen få röja vad han eller hon då har fått veta om en enskilds personliga förhållanden eller affärs- eller driftförhållanden. Detsamma ska gälla för den som deltar eller har deltagit i verksamhet hos en underleverantör som medverkar till att fullgöra leverantörens uppdrag.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen.

Bestämmelsen om tystnadsplikt ska placeras i lagen om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Bestämmelsen om tystnadsplikt i lagen om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska tas bort.

Promemorians (Ds 2021:27) förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet av remissinstanserna, bl.a. *JO, Justitiekanslern, Sveriges advokatsamfund* och *Kammarrätten i Stockholm*, har inget att invända mot eller har inga synpunkter på promemorians förslag. *Nacka kommun, Akademikerförbundet SSR, Coompanion Sverige, Fremia, Almega Utbildningsföretagen, Nationella nätverket för samordningsförbund m.fl.*, tillstyrker eller är positiva till promemorians förslag. *Region Skåne, Coompanion Sverige* och *Fremia* är positiva till att enskilda leverantörer ska kunna hållas straffrättsligt ansvariga enligt brottsbalken. *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen* instämmer i förslaget men framhåller att det finns en risk att införandet av en lagreglerad tystnadsplikt skapar en osäkerhet för leverantörerna att dela med sig av uppgifter och erfarenheter till myndigheten som är av betydelse för tillsyn. *Arbetsförmedlingen* anser att det behöver förtydligas hur omfattningen av uttrycket anordnare i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare förhåller sig till uttrycket leverantör som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen. *LO* anser att det är problematiskt att fler individuppgifter kommer att vara tillgängliga för externa aktörer och påpekar att det finns en risk för att individuppgifterna utnyttjas i andra verksamheter än den avsedda. *Uppsala universitet* framhåller att det är viktigt att det tydligt framgår vad en privat aktör kan delge en potentiell arbetsgivare om en arbetssökande och vilken betydelse samtycke bör ha i den processen.

Skälen för regeringens förslag

Ökat behov av uppgiftsskydd i ett nytt system med leverantörer som utförare av insatser

För att en leverantör av en arbetsmarknadspolitisk insats ska kunna utforma stödet till den enskilde på ett ändamålsenligt sätt, och därmed

skapa bästa möjliga förutsättningar för att han eller hon ska kunna lämna sin arbetslöshet, är det viktigt att leverantören har tillgång till relevant information om den enskildes situation och förutsättningar. Den enskilde själv kommer att ha och kunna lämna viktig information till leverantören, både initialt och löpande under en pågående insats. Även om information normalt sett inte är integritetskänslig kan det inte uteslutas att leverantörer får kännedom om integritetskänsliga uppgifter om den enskilde.

Eftersom Arbetsförmedlingen är den aktör som fattar beslut om t.ex. anvisning till en förmedlingsinsats som utförs av en leverantör, kommer även myndigheten att ha viktig information om den enskilde som leverantörer kan ha behov av, t.ex. för planeringen av aktiviteter för den enskilde. Det är därför viktigt att Arbetsförmedlingen lämnar relevant information om en enskild till en leverantör som utför arbetsmarknadspolitiska insatser. Som framgår ovan kan det t.ex. handla om uppgifter om att den enskilde har anvisats till en viss insats hos leverantören, den enskildes person- och kontaktuppgifter, uppgifter om den enskildes förutsättningar att delta i insatsen och uppgifter om utbildningsbakgrund och yrkeserfarenhet. Det kan även handla om uppgifter i den individuella handlingsplanen, t.ex. arbets sökandets inriktning och de skyldigheter som gäller för att den enskilde ska ha rätt till aktivitetsstöd eller annan individ ersättning.

Sannolikt kommer därmed en betydande mängd uppgifter, som finns hos Arbetsförmedlingen, även att hanteras av de leverantörer som utför insatserna. Vid utlämnande av en omfattande uppgiftsmängd kan det vara svårt att bilda sig en uppfattning om huruvida det finns enskilda uppgifter som är förknippade med särskild skaderisk i sekretesshänseende (jfr prop. 1979/80:2 Del A s. 81). Detta kompliceras ytterligare t.ex. då en leverantör anlitar en eller flera underleverantörer som har i uppdrag att bidra till att leverantören uppfyller sina förpliktelser gentemot Arbetsförmedlingen. Myndigheten måste alltså vid anskaffningen även beakta att en eller flera underleverantörer kan komma att ges tillgång till myndighetens uppgifter.

I dag är det vanligt att Arbetsförmedlingen tecknar sekretessförbindelser med leverantörer i syfte att nå ett högre uppgiftsskydd. En sådan lösning förespråkas också i förarbetena till den tidigare sekretesslagen (1980:100) när det finns behov av tystnadsplikt för andra personkategorier än de som omfattas av en författningsreglerad tystnadsplikt (prop. 1979/80:2 Del A s. 128). En avtalsreglerad tystnadsplikt medför dock att det inte är möjligt att utkräva straffansvar för brott mot tystnadsplikten om tystnadsplikten bryts. Det är inte heller tydligt i vilken utsträckning en avtalsreglerad tystnadsplikt möjliggör utlämnande av annars sekretessbelagda uppgifter till en leverantör. En sekretessförbindelse för en leverantörs medarbetare gäller dessutom endast i förhållande till arbetsgivaren, dvs. leverantören. En medarbetare som bryter mot sitt sekretessåtagande kan drabbas av sanktioner bara om det följer av avtalet, vilket i första hand är en fråga mellan avtalsparterna, dvs. arbetsgivaren och arbetstagaren. De sanktioner som kan komma i fråga är exempelvis skyldighet att betala skadestånd eller uppsägning.

Regeringen anser att en utgångspunkt bör vara att uppgifter om enskilda så långt som möjligt ska ha samma skydd oavsett om de hanteras av Arbetsförmedlingen själv eller av en leverantör som anlitas av myndigheten. Det är otillfredsställande att uppgifterna i dag har ett sämre

skydd hos en leverantör som utför arbetsmarknadspolitiska insatser än hos Arbetsförmedlingen. Det bör därför införas en långsiktig hållbar reglering som i första hand syftar till att säkerställa ett motsvarande skydd för uppgifter som hanteras hos en leverantör som för uppgifter som hanteras av Arbetsförmedlingen.

Det införs en lagreglerad tystnadsplikt

Som tidigare har nämnts finns det redan i dag bestämmelser om lagreglerad tystnadsplikt som omfattar vissa delar av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Sådana bestämmelser finns bl.a. för den som är eller har varit verksam inom en yrkesmässigt bedriven verksamhet för nyanlända invandrare, men även på vissa andra områden. När kommuner och statliga myndigheter utför arbetsmarknadspolitiska insatser gäller sekretess enligt OSL. För privaträttsliga leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser för andra än nyanlända arbetssökande saknas dock motsvarande regler. Enligt regeringens inriktning kommer en större andel av de arbetsmarknadspolitiska insatserna att utföras av leverantörer jämfört med i dag. Regeringen bedömer därför att det finns behov av att säkerställa ett fullgott skydd för uppgifter som hanteras av leverantörer, oavsett vilka arbetssökande som berörs. Ett sådant skydd bör så långt möjligt överensstämma med det sekretessskydd som gäller för Arbetsförmedlingen i de fall där insatserna ges i egen regi. Ett skydd för uppgifter som motsvarar det som gäller för Arbetsförmedlingen kan uppnås genom att en generell straffsanktionerad tystnadsplikt för alla leverantörer införs.

Eftersom tystnadsplikt utgör en begränsning av enskildas grundlagsfästa yttrandefrihet förutsätter ett sådant förslag lagreglering. Lagen om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten innehåller övergripande bestämmelser om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Det är därför naturligt att bestämmelser om tystnadsplikt för leverantörer inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten placeras i den lagen.

Även med en lagreglerad tystnadsplikt kommer det fortsatt att vara viktigt att Arbetsförmedlingen vidtar åtgärder för att begränsa en leverantörs åtkomst till information. Det kan exempelvis röra sig om att genom avtal reglera behörigheten att ta del av information. Vidare bör myndigheten alltid överväga om det finns skäl att komplettera med en avtalsreglerad tystnadsplikt för sådana uppgifter som inte omfattas av den föreslagna lagreglerade tystnadsplikten.

Tystnadsplikten ska gälla både hos leverantör och underleverantörer

Den nya bestämmelsen om tystnadsplikt bör omfatta all anskaffning av arbetsmarknadspolitiska insatser oavsett om leverantören är ett företag eller en annan enskild. Vilken civilrättslig verksamhetsform som leverantören i fråga har bör sakna betydelse för bestämmelsens tillämplighet. Det bör inte heller finnas något krav på att ekonomisk ersättning ska lämnas för det uppdrag som utförs för att bestämmelsen ska vara tillämplig, även om det kan antas att sådan ersättning i de flesta fall kommer att lämnas. Uttrycket leverantör bör användas i bestämmelsen för att beskriva de företag och enskilda som avses, eftersom denna benämning används för de aktörer som tillhandahåller tjänster inom ramen för ett

upphandlingsförfarande, se t.ex. 1 kap. 16 § lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, 1 § andra stycket lagen (2008:962) om valfrihetssystem och 1 § lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen.

En leverantör kan anlita en eller flera underleverantörer som medverkar till att fullgöra leverantörens uppdrag. Underleverantörer kan också finnas i flera led genom att en underleverantör anlitar egna underleverantörer, som i sin tur bidrar till att fullgöra leverantörens uppdrag. Under uppdragets löptid kan underleverantörer bytas ut och nya kan tillkomma. En underleverantör som medverkar till att fullgöra leverantörens uppdrag att utföra arbetsmarknadspolitiska insatser bör därför omfattas av samma tystnadsplikt som den leverantör som Arbetsförmedlingen har ingått avtal med.

Tystnadsplikten ska gälla uppdrag där en leverantör utför arbetsmarknadspolitiska insatser

Det finns redan i dag vissa specifika bestämmelser om tystnadsplikt för privaträttsliga aktörer inom det arbetsmarknadspolitiska området. Det finns även generella bestämmelser om tystnadsplikt som omfattar alla myndigheters utkontrakterade verksamhet, t.ex. tystnadsplikt vid utkontraktering av teknisk bearbetning eller lagring av uppgifter. Nya bestämmelser om tystnadsplikt behöver därför utformas på ett sådant sätt att det inte uppstår oklarheter i förhållande till andra regler om tystnadsplikt, samtidigt som kravet på återhållsamhet beaktas.

I en arbetsmarknadspolitisk verksamhet där leverantörer i större utsträckning än i dag utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen kommer leverantörerna av sådana insatser i större omfattning också att hantera uppgifter om enskilda. Som framgår ovan föreslås Arbetsförmedlingen, genom en ny sekretessbrytande bestämmelse, få möjlighet att lämna ut uppgifter om den enskilde till en leverantör av arbetsmarknadspolitiska insatser, om det är nödvändigt för att leverantören ska kunna fullgöra sitt uppdrag. Det är dessa förändrade sakförhållanden, dvs. att leverantörer i större omfattning kommer att hantera uppgifter om enskilda och att de ges möjlighet att ta del av sådana uppgifter som annars skulle vara sekretessbelagda hos Arbetsförmedlingen, som motiverar införandet av en tystnadsplikt. Behovet av tystnadsplikt uppstår därför just för leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen, även om tystnadsplikten givetvis gäller uppgifter som en leverantör har fått om enskild på annat sätt än från den enskilde själv eller från Arbetsförmedlingen.

I den mån leverantören utför arbetsmarknadspolitiska insatser som riktar sig till nyanlända invandrare bedöms detta visserligen redan täckas av den befintliga tystnadsplikten i 7 § lagen om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Regeringen anser dock att det är mer ändamålsenligt att införa en generell tystnadspliktsbestämmelse som gäller för alla uppdrag att utföra arbetsmarknadspolitiska insatser, än att begränsa den nya bestämmelsen till de situationer som den befintliga bestämmelsen för nyanlända invandrare inte täcker.

Tystnadsplikten bör därför gälla när en leverantör, eller i förekommande fall en underleverantör, utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen.

Personkategorier som omfattas av tystnadsplikten

Åtkomst till uppgifter kan komma att ske på flera olika sätt hos en leverantör av arbetsmarknadspolitiska insatser. Utöver anställda finns även andra personkategorier hos leverantören som kan komma att hantera uppgifter och information om arbetssökande. Det skulle t.ex. kunna handla om styrelseledamöter, ägare och andra personer i leverantörens verksamhet som kan bereda sig tillgång till eller på annat sätt förfoga över de uppgifter som leverantören hanterar. Det kan inte heller uteslutas att inhyrda konsulter eller andra uppdragstagare kan komma att hantera uppgifter och information om arbetssökande. För att undvika onödiga gränsdragningsproblem och tillämpningssvårigheter anser regeringen att tystnadsplikten bör omfatta samtliga personkategorier som på grund av anställning eller på något annat sätt deltar i eller har deltagit i en leverantörs verksamhet att på uppdrag av Arbetsförmedlingen utföra arbetsmarknadspolitiska insatser. Genom en sådan utformning tydliggörs att även andra personkategorier hos leverantören som kan bereda sig tillgång till myndighetens uppgifter lyder under tystnadsplikt.

För verksamhet hos en underleverantör som omfattas av bestämmelsen bör samma räckvidd och avgränsning av den personkrets som omfattas av tystnadsplikten gälla.

Tystnadsplikt både för enskildas personliga förhållanden och för enskildas affärs- eller driftförhållanden

En utgångspunkt bör vara att tystnadsplikten enligt den föreslagna bestämmelsen så långt som möjligt ska överensstämma med den tystnadsplikt som gäller enligt OSL inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten hos det allmänna. Som framgår ovan föreslås nya bestämmelser om sekretess och sekretessgenombrott för Arbetsförmedlingen.

Arbetsförmedlingens behov av att lämna vidare uppgifter innefattar både uppgifter som är sekretessreglerade till skydd för enskilds personliga förhållanden och uppgifter som är sekretessreglerade till skydd för enskilds affärs- eller driftförhållanden. Även tystnadsplikten bör därför avse både uppgifter som skyddas av sekretess för enskildas personliga förhållanden och enskildas affärs- eller driftförhållanden.

Arbetsförmedlingen bör upplysa en leverantör om tystnadspliktens räckvidd. På det sättet bör risken för att leverantörer, enligt vad *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen* påpekar, inte känner till vilka uppgifter de kan dela med sig av till inspektionen inom ramen för dess tillsynsverksamhet, minimeras. För det fall leverantören anlitar en underleverantör bör myndigheten också försäkra sig om att leverantören i sin tur informerar underleverantören om tystnadspliktens räckvidd.

Tystnadsplikten omfattar bara uppgifter som obehörigen röjs eller utnyttjas

Den föreslagna bestämmelsen medför ett förbud mot att obehörigen röja eller utnyttja uppgifter. *Uppsala universitet* för fram att det är viktigt att regelverket är tydligt. Regeringen instämmer i att regelverket behöver vara så tydligt som möjligt men anser att det inte är lämpligt att uttömmande regleras i vilka fall utlämnande får ske. Detta måste bedömas utifrån omständigheterna i det enskilda fallet (jfr bl.a. Ny dataskyddslag, prop. 2017/18:105 s. 134). Vid tolkningen av vad som ska anses vara ett obehörigt röjande kan dock viss ledning sökas i 10 kap. 2 § OSL och i det skaderekvisit som följer av de sekretessbestämmelser som gäller i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Sådan tolkningshjälp har rekommenderats vid tidigare motsvarande lagstiftningstillfällen (jfr prop. 1979/80:80 s. 46, prop. 1980/81:28 s. 23 och prop. 1987/88:161 s. 9). Som exempel kan nämnas att det enligt OSL gäller sekretess mellan olika verksamhetsgrenar inom en myndighet. På motsvarande sätt bör därför den föreslagna tystnadsplikten medföra hinder för personal inom en del av leverantörens organisation att lämna information till andra delar av organisationen som ägnar sig åt annan verksamhet än att utföra arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Vägledning kan även sökas i den praxis som har utvecklats om tystnadsplikt inom flera verksamhetsområden i den privata sektorn. För flera verksamheter har obehörighetsrekvisitet tolkats som att ett utlämnande av uppgifter får ske bl.a. om den som uppgiften rör har lämnat sitt samtycke, om uppgifter lämnas vidare till personer inom den berörda verksamheten som behöver dem för verksamheten eller om uppgifterna enligt lag eller annan författning ska lämnas ut, exempelvis till en tillsynsmyndighet (se t.ex. prop. 2002/03:139 s. 479). Det är angeläget att en leverantör som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen säkerställer att det är just den personal som ska utföra en insats för en arbetssökande som också hanterar uppgifter om den enskilde. Härigenom torde risken, enligt vad *LO* påpekar, för att individuppgifter utnyttjas i andra verksamheter än den avsedda, minimeras.

Enligt regeringens inriktning kommer arbetsmarknadspolitiska insatser i större utsträckning än i dag att utföras av leverantörer. För att en leverantör ska kunna utföra sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt behöver leverantören sannolikt kunna dela information om den arbetssökande med andra. Som *Uppsala universitet* påpekar kan det t.ex. finnas behov för en leverantör av förmedlingsinsatser att lämna vissa uppgifter om en arbetssökande till en arbetsgivare. En leverantör av en insats kan även ha ett behov av att kunna lämna information om en arbetssökande till en underleverantör som utför vissa delar av leverantörens uppdrag. Som obehörigt röjande bör därmed inte anses sådant utlämnande av information som behövs för att personal hos leverantören ska kunna utföra uppdraget eller som personal hos leverantören lämnar till en underleverantör.

För att Arbetsförmedlingen ska kunna fullgöra sitt uppdrag, bl.a. när det gäller kontroll och uppföljning av arbetssökande och leverantörer behöver en leverantör lämna vissa uppgifter till Arbetsförmedlingen. Det föreslås därför (avsnitt 6) att regeringen eller den myndighet som regeringen

bestämmer ska få meddela föreskrifter om uppgiftsskyldighet för leverantörer, dvs. en skyldighet för en leverantör att lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen. Som obehörigt röjande bör därmed inte heller anses sådant utlämnande som följer av en skyldighet enligt lag eller förordning att lämna uppgifter.

Straffrättslig sanktion för brott mot tystnadsplikten

Brott mot en lagstadgad tystnadsplikt sanktioneras som utgångspunkt genom 20 kap. 3 § brottsbalken. I vissa fall görs dock undantag från straffsanktionen. Regeringen anser att det saknas skäl att för den nu aktuella tystnadsplikten göra undantag från 20 kap. 3 § brottsbalken, eftersom en straffsanktionerad tystnadsplikt kan antas leda till ett effektivare skydd för arbetssökande och andra enskilda som bestämmelsen avser att skydda. Som bl.a. *Coompanion Sverige* och *Fremia* framhåller kan straffrättsliga sanktioner bidra med incitament att inte bryta mot tystnadsplikten samt ökad rättssäkerhet för enskildas förhållanden.

En intresseavvägning i förhållande till yttrandefriheten

För enskilda arbetssökande är det av stor betydelse att uppgifter om deras personliga förhållanden, som kan vara integritetskänsliga, skyddas även om de deltar i insatser som anskaffas från och utförs av en privat leverantör. För att den enskilde ska kunna få ett relevant stöd, och därmed så snabbt som möjligt kunna lämna sin arbetslöshet, är det viktigt att den enskilde känner förtroende för att han eller hon kan lämna uppgifter om personliga förhållanden, utan att dessa riskerar att lämnas ut. Detta är lika viktigt oavsett om det är en myndighet eller en leverantör som utför insatsen. På motsvarande sätt är det av vikt att uppgifter som är sekretessreglerade till skydd för enskilds affärs- eller driftförhållanden får ett ändamålsenligt skydd hos en leverantör.

Mot denna bakgrund bedömer regeringen att behovet av tystnadsplikt för den som är anställd eller på något annat sätt deltar eller har deltagit i en leverantörs verksamhet att utföra arbetsmarknadspolitiska insatser väger tyngre än intresset av att dessa personer får röja eller på annat sätt utnyttja de slags uppgifter som nu är i fråga. Förslaget om tystnadsplikt får anses vara proportionellt och även i övrigt uppfylla de krav som gäller för begränsningar i yttrandefriheten enligt regeringsformen och den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

En upplysning om att offentlighets- och sekretesslagen gäller i det allmännas verksamhet

Tystnadsplikten föreslås gälla för personer i verksamhet hos leverantörer och underleverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Det bör i anslutning till bestämmelsen om tystnadsplikt tas in en upplysning om att OSL ska tillämpas i det allmännas verksamhet.

Den särskilda tystnadsplikten inom etableringsuppdraget tas bort

Av 7 § lagen om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare framgår att den som är eller har varit verksam inom en yrkesmässigt bedriven verksamhet för nyanlända invandrare inte obehörigen får röja vad han eller hon då har fått veta om enskildas personliga förhållanden. I förarbetena till bestämmelsen anfördes att bestämmelsen ursprungligen främst avsåg leverantörer av den numera avskaffade tjänsten etableringslots, även om den också gäller andra anordnare av aktiviteter för vissa nyanlända invandrare. Det ansågs inte tillfredsställande att uppgifter om enskildas personliga förhållanden helt saknade sekretesskydd hos privata aktörer som bedriver yrkesmässig verksamhet som avser insatser för nyanlända invandrare (prop. 2009/10:60 s. 99).

Arbetsförmedlingen anser att det behöver förtydligas hur anordnare enligt lagen om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare förhåller sig till uttrycket leverantör som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen.

Den föreslagna tystnadspliktsbestämmelsen för anställda och andra hos leverantörer och underleverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen kommer att gälla hos leverantörer oavsett om insatserna som utförs hos leverantören riktar sig till nyanlända invandrare eller andra arbetssökande. Regeringens bedömning är att den föreslagna bestämmelsen kommer att täcka in alla de situationer som tystnadsplikten i lagen om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare avser att skydda. Uttrycket leverantör bör alltså omfatta sådana aktörer som i dag anordnar en yrkesmässigt bedriven verksamhet för nyanlända invandrare enligt lagen om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Eftersom bestämmelsen om tystnadsplikt i den lagen därmed inte behövs bör den tas bort.

6 Leverantörers skyldighet att lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen

Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om skyldighet för en leverantör som bedriver arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen att till Arbetsförmedlingen lämna uppgifter som myndigheten behöver i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Bestämmelsen ska placeras i lagen om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Promemorians (Ds 2021:27) förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet av remissinstanserna, bl.a. *Sveriges advokatsamfund, Integritetsskyddsmyndigheten, JO, Justitiekanslern* och *Kammarrätten i Stockholm*, har inget att invända mot eller har inga synpunkter på promemorians förslag. Flera remissinstanser tillstyrker eller instämmer i förslaget, bl.a. *Arbetsförmedlingen, Arbetsgivarverket, Strömsunds och Nacka kommuner, Sveriges Kommuner och Regioner, Region Skåne, Småföretagarnas riksförbund, Upphandlingsmyndigheten, Fremia, Famna – Riksorganisationen för idéburen välfärd, Forum – Idéburna organisationer med social inriktning, Coompanion Sverige, Nationella nätverket för samordningsförbund och Ekobrottsmyndigheten. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen* instämmer i förslaget men framhåller att det finns skäl att överväga ytterligare uppgiftsskyldigheter för leverantörer i syfte att säkerställa en fungerande tillsyn inom området. *Svenskt Näringsliv* tillstyrker förslaget men tillägger att endast uppgifter som är relevanta för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten bör omfattas av uppgiftsskyldigheten. *Almega* stödjer grunderna för förslaget men föreslår att endast uppgifter som är relevanta och ändamålsenliga ska få begäras in. *Kompetensföretagen* och *Almega Utbildningsföretagen* för också fram denna synpunkt. *Randstad RiseSmart* stödjer grunderna för förslaget men efterfrågar förtydligande av vilka avvikelser som ska rapporteras till Arbetsförmedlingen. *LO* anser att förslaget kan bidra till bättre kontrollförutsättningar men påpekar att leverantörer har svaga incitament att kontrollera deltagarnas rätt till ersättning och lämna kritiska underrättelser till Arbetsförmedlingen. *Akademikerförbundet SSR* är positiv till förslaget men anser att det inte är tillräckligt för att eliminera risker för felaktiga incitament och fusk. *TCO* ser svårigheter i att säkerställa efterlevnaden av uppgiftsskyldigheten.

Skälen för regeringens förslag

Uppgiftsskyldighet inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Bestämmelser om uppgiftsskyldighet finns i allmänhet i de författningar som reglerar den verksamhet där uppgiftsskyldigheten gäller. Uppgiftsskyldigheten för myndigheter regleras som huvudregel i förordning. Skyldigheten att lämna uppgifter syftar till att skapa förutsättningar för att myndigheterna ska kunna fullgöra sina uppdrag på ett effektivt och

ändamålsenligt sätt. Arbetsförmedlingen får uppgifter från ett flertal andra myndigheter.

Inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten finns vissa specifika bestämmelser om uppgiftsskyldighet som avser privata aktörer. Även dessa uppgiftsskyldigheter syftar till att Arbetsförmedlingen ska kunna fullgöra sitt uppdrag, t.ex. för att kunna bedöma rätten till ekonomiskt stöd för en arbetsgivare som anställer en arbetssökande i en subventionerad anställning.

I 2 § lagen (2000:625) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten anges att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för en arbetsgivare att till en myndighet lämna uppgifter som har betydelse för ett ärende om statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb. Av samma paragraf följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer även får meddela föreskrifter om skyldighet för en arbetstagarorganisation och en arbetsgivarorganisation som har slutit kollektivavtal om etableringsjobb att till en myndighet lämna in en kopia av avtalet och lämna uppgifter som har betydelse för ett ärende om statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb.

Av 2 § lagen (2020:474) om skyldighet för kreditinstitut och försäkringsgivare att lämna vissa uppgifter till Arbetsförmedlingen följer att ett kreditinstitut på begäran ska lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen om en arbetsgivares förhållande till institutet, om uppgifterna behövs för att kontrollera om lön har betalats ut till den som har en anställning med ekonomiskt stöd beslutat av Arbetsförmedlingen och i sådant fall med vilket belopp. Av samma paragraf följer att ett kreditinstitut också på begäran ska lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen om vilket förhållande till institutet en enskild med en sådan anställning som avses i första stycket har, om uppgifterna behövs för att fastställa om personen är innehavare av ett visst konto. Av 3 § samma lag följer att en försäkringsgivare på begäran ska lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen om en enskilds förhållande till företaget, om uppgifterna behövs för att kontrollera om den som har en anställning med ekonomiskt stöd beslutat av Arbetsförmedlingen omfattas av någon försäkring.

Utöver den lagreglerade uppgiftsskyldigheten finns bestämmelser om arbetsgivares skyldighet att lämna uppgifter i förordning. Exempelvis framgår det av 31 och 32 §§ förordningen (2018:43) om stöd för nystartsjobb att en arbetsgivare bl.a. ska lämna de uppgifter som behövs för att Arbetsförmedlingen ska kunna granska arbetsgivarens verksamhet och en skyldighet att lämna uppgifter om ändrade förhållanden som kan påverka rätten till stöd eller stödets storlek. Liknande skyldigheter finns för arbetsgivare som anställer arbetssökande med andra typer av subventionerade anställningar, t.ex. i 32 och 33 §§ förordningen (2018:42) om särskilt anställningsstöd.

Det saknas författningsstyrda bestämmelser om uppgiftsskyldighet för leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser. Arbetsförmedlingen upprättat i stället särskilda avtal med leverantörer om skyldighet att lämna vissa nödvändiga uppgifter till myndigheten.

Arbetsförmedlingens behov av information från leverantörer för att kunna fullgöra sitt uppdrag

När arbetsmarknadspolitiska insatser i större utsträckning utförs av leverantörer, kan behovet av informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och dessa leverantörer väntas öka. Arbetsförmedlingen kommer fortsatt att besluta om insatser som är arbetsmarknadspolitiskt motiverade för arbetssökande samtidigt som myndigheten ska kontrollera att den arbetssökande uppfyller vissa skyldigheter i förhållande till individens sättningsarna. Arbetsförmedlingen kommer dock att ha mindre av egen löpande kontakt med många sökande jämfört med i dag.

Det är av stor vikt att Arbetsförmedlingen fortsatt har tillgång till den information som är nödvändig för att myndigheten ska kunna fatta arbetsmarknadspolitiskt motiverade beslut om insatser för arbetssökande och ha en god kontroll i förhållande till individens sättningsarna. Även om den arbetssökande kommer att vara en viktig informationskälla för att Arbetsförmedlingen ska kunna fullgöra sitt uppdrag är det rimligt att anta att risken för felaktiga bedömningar och beslut skulle öka om dessa enbart skulle bygga på uppgifter från den individ som berörs.

Särskilt leverantörer av förmedlingsinsatser men även andra leverantörer kommer sannolikt att kunna bidra med uppgifter som kan komplettera Arbetsförmedlingens bild av en arbetssökandes behov och förutsättningar. Arbetsförmedlingen behöver också uppgifter från leverantörer om förhållanden som kan påverka den enskildes rätt till ersättning eller som kan leda till att Arbetsförmedlingen återkallar en anvisning till en insats. Det medför att myndigheten behöver information om den arbetssökande under tiden som han eller hon deltar i en insats som utförs av en leverantör för att bl.a. kunna ta ställning till om den ersättning som betalas ut till den enskilde är korrekt. Arbetsförmedlingen behöver även information för att kunna fatta beslut om rätt ersättning till en leverantör för utförd tjänst, t.ex. när den enskilde har fått ett arbete och hur länge arbetet har varat. Myndigheten behöver vidare uppgifter för att följa upp och kontrollera att ingångna avtal efterlevs. Slutligen kommer Arbetsförmedlingen att behöva uppgifter för uppföljning, utvärdering och utveckling av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

För att säkerställa att Arbetsförmedlingen ska kunna fullgöra sitt uppdrag anser regeringen att det bör finnas en skyldighet för leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen att lämna uppgifter till myndigheten.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen anser att det finns skäl att överväga ytterligare regler om uppgiftsskyldighet för leverantörer eller att leverantörer bör omfattas av tillsyn i syfte att uppnå en fungerande kontroll av arbetssökande. Inspektionen anser även att det finns skäl att se över förutsättningarna för en fungerande tillsyn mot bakgrund av hur Arbetsförmedlingen säkerställer att insatser som en arbetssökande med arbetslöshetsersättning anvisas till är förenliga med villkoren för att få arbetslöshetsersättning. *Almega* anser att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen bör ges i uppdrag att kontrollera ändamålsenligheten och efterlevnaden av meddelade föreskrifter.

Regeringen bedömer att en uppgiftsskyldighet för leverantörer kommer att kunna inrymma sådana uppgifter som behövs för att Arbetsförmedlingen ska kunna fullgöra sitt kontrolluppdrag när det gäller arbetslöshetsförsäkringen och andra individersättningar. En sådan uppgiftsskyldighet bedöms även kunna inrymma de uppgifter som behövs för kontrollen av leverantörers avtalsefterlevnad när det gäller insatser som behöver vara förenliga med att arbetssökande uppfyller villkoren för att få arbetslöshetsersättning. Som *Arbetsförmedlingen* påpekar kan kontrollen av efterlevnaden av den föreslagna uppgiftsskyldigheten också regleras i avtal mellan Arbetsförmedlingen och leverantörer. När det gäller frågan om tillsyn över leverantörer anser regeringen att det saknas beredningsunderlag för att inom ramen för detta lagstiftningsärende överväga frågan om införandet av en sådan reglering.

LO, Akademikerförbundet SSR och TCO anser att det kvarstår risker även med en skyldighet för leverantörer att lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen. *Ekobrottsmyndigheten*, som tillstyrker promemorians förslag, anser att syftet att motverka fusk och brottslighet bör betonas ytterligare i det fortsatta lagstiftningsarbetet. Regeringen instämmer i att det är angeläget att motverka fusk och brottslighet i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Arbetsförmedlingen har i dag i enlighet med sin instruktion i uppdrag att säkerställa att felaktiga utbetalningar inte görs, motverka bidragsbrott samt delta i det myndighetsgemensamma arbetet mot den grova och organiserade brottsligheten. Som nämns ovan har myndigheten även fortsatt ett kontrolluppdrag i förhållande till arbetslöshetsförsäkringen och andra individersättningar. En uppgiftsskyldighet för leverantörer kommer på ett ändamålsenligt sätt att understödja en arbetsmarknadspolitisk verksamhet där insatser i större utsträckning utförs av leverantörer. En sådan uppgiftsskyldighet skulle också stärka Arbetsförmedlingens förutsättningar att fullgöra sitt kontrolluppdrag när det gäller individersättningar och leverantörers avtalsefterlevnad.

Uppgiftsskyldigheten ska regleras närmare genom föreskrifter som regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar

Arbetsförmedlingen kommer att behöva uppgifter från leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Som framgår ovan kan det vara fråga om uppgifter för många olika ändamål och dessutom med en relativt hög detaljeringsgrad. Regleringen av uppgiftsskyldigheten, bl.a. vilka uppgifter som ska lämnas, bör därför lämpligen utformas i förordning eller myndighetsföreskrifter. En alltför snäv utformning av lagtexten skulle kunna försvåra en senare förändring av systemet om ett sådant behov skulle uppkomma.

Flera remissinstanser, bl.a. *Svenskt Näringsliv, Almega och Randstad RiseSmart*, anser att uppgiftsskyldigheten bör begränsas till uppgifter som är relevanta eller ändamålsenliga. Regeringen anser att ett bemyndigande behöver vara utformat på ett sådant sätt att det omfattar de situationer och behov som kan antas uppkomma för uppgiftsutlämnande från de leverantörer som utför insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Eftersom det på förhand inte går att veta vilka arbetsmarknadspolitiska insatser som över tid kan komma att anskaffas bör bestämmelsen omfatta

de uppgifter som Arbetsförmedlingen kan komma att behöva från leverantörer för att fullgöra sitt uppdrag. Avgränsningen av uppgiftsskyldigheten till uppgifter som Arbetsförmedlingen behöver i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten medför enligt regeringen en tillräckligt tydlig begränsning av vilka uppgifter som kan bli aktuella att lämna ut, exempelvis sådana uppgifter som beskrivs ovan. Regeringen vill också framhålla att en myndighets åtgärd i ett enskilt intresse aldrig får vara mer långtgående än vad som behövs och får vidtas endast om det avsedda resultatet står i rimligt förhållande till de olägenheter som kan antas uppstå för den som åtgärden riktas mot (se 5 § 3 stycket förvaltningslagen [2017:900]). I enlighet med nämnda proportionalitetsprincip bör Arbetsförmedlingen inte välja att vidta en åtgärd som inte kan antas leda till det avsedda resultatet.

Lagen om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten innehåller övergripande bestämmelser om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Lagen innehåller vidare redan i dag bestämmelser om uppgiftsskyldighet för bl.a. arbetsgivare. Regeringen föreslår dessutom att det införs en tystnadsplikt för leverantörer av arbetsmarknadspolitiska insatser (avsnitt 5.3) i samma lag. Den aktuella bemyndigandebestämmelsen bör därför placeras i den lagen.

7 Personuppgiftsbehandling

7.1 Nuvarande reglering

7.1.1 Dataskyddsförordningen

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), dataskyddsförordningen, är i alla delar bindande och direkt tillämplig i samtliga medlemsländer i Europeiska unionen (EU) och ska tillämpas från och med den 25 maj 2018. Förordningen, som utgör den generella regleringen av personuppgiftsbehandling inom EU, tillåter och ibland förutsätter att medlemsstaterna kompletterar förordningen med nationell lagstiftning.

Dataskyddsförordningen är tillämplig på sådan behandling av personuppgifter som helt eller delvis sker på automatisk väg och på annan behandling än automatisk av personuppgifter som ingår i eller kommer att ingå i ett register (artikel 2.1). Med personuppgifter avses enligt artikel 4 i förordningen varje upplysning som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person. En identifierbar fysisk person är en person som direkt eller indirekt kan identifieras särskilt med hänvisning till en s.k. identifierare, t.ex. ett namn, ett identifikationsnummer, en lokaliseringssuppgift, online identifikatorer eller en eller flera faktorer som är specifika för den fysiska personens fysiska, fysiologiska, genetiska, psykiska, ekonomiska, kulturella eller sociala identitet.

Med behandling avses enligt artikel 4.2 en åtgärd eller kombination av åtgärder avseende personuppgifter eller uppsättningar av personuppgifter, oberoende av om de utförs automatiserat eller ej, såsom insamling, registrering, organisering, strukturering, lagring, bearbetning eller ändring, framtagning, läsning, användning, utlämning genom överföring, spridning eller tillhandahållande på annat sätt, justering eller sammanförande, begränsning, radering eller förstöring.

Personuppgiftsansvarig är enligt artikel 4.7 en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som ensamt eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter. Den som behandlar personuppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning benämns enligt artikel 4.8 personuppgiftsbiträde. Ett personuppgiftsbiträde kan vara en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som behandlar personuppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning.

Principerna för behandling av personuppgifter, dvs. vilka allmänna krav som gäller för all personuppgiftsbehandling, anges i artikel 5. En grundläggande princip vid behandling av personuppgifter är principen om ändamålsbegränsning. Principen kommer till uttryck i artikel 5.1 b i dataskyddsförordningen och betyder att personuppgifter enbart får behandlas för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Enligt artikel 5.2 i dataskyddsförordningen ska den personuppgiftsansvarige säkerställa att varje personuppgiftsbehandling sker i enlighet med principen om ändamålsbegränsning. Utgångspunkten är att det följer av dataskyddsförordningen att det är den personuppgiftsansvarige som bestämmer för vilka ändamål personuppgifter behandlas. Att ändamålen ska vara särskilda betyder att de måste vara tillräckligt specificerade för att ge ledning för bedömningen av vilka uppgifter som är adekvata och relevanta för den aktuella behandlingen och för att det ska kunna avgöras att inte för många uppgifter behandlas.

För att behandling av personuppgifter ska vara laglig krävs att åtminstone ett av villkoren i artikel 6.1 a–f är uppfyllda:

a) den registrerade har lämnat sitt samtycke till att dennes personuppgifter behandlas för ett eller flera specifika ändamål,

b) behandlingen är nödvändig för att fullgöra ett avtal i vilket den registrerade är part eller för att vidta åtgärder på begäran av den registrerade innan ett sådant avtal ingås,

c) behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige,

d) behandlingen är nödvändig för att skydda intressen som är av grundläggande betydelse för den registrerade eller för en annan fysisk person,

e) behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning, eller

f) behandlingen är nödvändig för ändamål som rör den personuppgiftsansvariges eller en tredje parts berättigade intressen, om inte den registrerades intressen eller grundläggande rättigheter och friheter väger tyngre och kräver skydd av personuppgifter, särskilt när den registrerade är ett barn.

Villkoret i artikel 6.1 f är inte tillämpligt vid behandling som utförs av offentliga myndigheter när de fullgör sina uppgifter.

I normalfallet torde svenska myndigheters uppdrag i första hand utgöra en rättslig grund för behandling av personuppgifter med stöd av artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen, dvs. på grundval av att uppdraget avser en uppgift av allmänt intresse (prop. 2017/18:105 s. 53–61). Den grund för behandlingen som avses i artikel 6.1 c och e ska enligt artikel 6.3 fastställas i enlighet med unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av. Syftet med behandlingen ska fastställas i den rättsliga grunden eller, i fråga om behandling enligt punkt e, vara nödvändig för att utgöra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

Med särskilda kategorier av personuppgifter (känsliga personuppgifter) avses enligt artikel 9 i dataskyddsförordningen behandling av personuppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening och behandling av genetiska uppgifter, biometriska uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person, uppgifter om hälsa eller uppgifter om en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning. Enligt regleringen är behandling av känsliga personuppgifter förbjuden om inte något av de undantag som anges i artikel 9.2 är tillämpliga. Förbudet ska enligt artikel 9.2 inte tillämpas om någon av de situationer som beskrivs i punkterna a–j föreligger, t.ex. om den registrerade lämnat sitt samtycke till behandlingen av personuppgifter för vissa specifika ändamål eller att behandlingen är nödvändig för olika ändamål som anges i punkterna. För att vissa av undantagen ska vara tillämpliga krävs dock att grunden för sådana behandlingar på olika sätt kommer till uttryck i unionsrätten eller i nationell rätt.

7.1.2 Dataskyddslagen

Dataskyddsförordningen kompletteras i Sverige av lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, förkortad dataskyddslagen och förordningen (2018:219) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Dessa författningar är av generell karaktär och reglerar bl.a. frågor om rättslig grund för behandling av personuppgifter, känsliga personuppgifter, tillsynsmyndighetens handläggning och beslut samt skadestånd och överklagande. Lagen är subsidiär i förhållande till annan lag eller förordning, vilket möjliggör avvikande bestämmelser i registerförfattningar.

7.1.3 Arbetsförmedlingens registerlag

När Arbetsförmedlingen behandlar personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten gäller lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. I lagen finns särskilda bestämmelser om vilka personuppgifter som får behandlas

i en databas. Med databas i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten förstås en samling personuppgifter som med hjälp av automatiserad behandling används gemensamt i verksamheten för de ändamål som föreskrivs i lagen.

I 4 § anges ett antal ändamål för vilka personuppgifter får behandlas. Ändamålsbestämmelserna tar i första hand sikte på behandling av personuppgifter för Arbetsförmedlingens egen verksamhet (de s.k. primära ändamålen). Arbetsförmedlingen får exempelvis behandla personuppgifter för handläggning av ärenden, publicering av platsinformation, metodutveckling och framställning av avidentifierad statistik. Bestämmelsen innebär således att Arbetsförmedlingen är bunden av vissa författningsreglerade ändamål som sätter ramarna för personuppgiftsbehandling inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. I 5 § finns bestämmelser om när behandling av personuppgifter är tillåten för att Arbetsförmedlingen ska kunna tillhandahålla personuppgifter till andra myndigheter och organ som behöver uppgifterna i sina respektive verksamheter (de s.k. sekundära ändamålen). Av 8 § framgår under vilka förutsättningar Arbetsförmedlingen får behandla personuppgifter om lagöverträdelse utanför en databas. I 9 § anges när känsliga personuppgifter, personuppgifter om sociala förhållanden m.m. och personuppgifter om lagöverträdelse får behandlas i en databas. Exempelvis anges att känsliga personuppgifter får behandlas i en databas endast om de har lämnats i ett ärende. Känsliga personuppgifter som avslöjar etniskt ursprung eller rör hälsa får dessutom behandlas i en databas om de är nödvändiga för handläggningen av ett ärende.

7.2 Nya uttryck i Arbetsförmedlingens registerlag

Regeringens förslag: De paragrafer som reglerar ändamålen för Arbetsförmedlingens behandling av personuppgifter och direktåtkomst ska ändras genom att uttrycket kompletterande aktör ersätts med uttrycket leverantör som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen.

Promemorians (Ds 2021:27) förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Det stora flertalet av remissinstanserna, bl.a. *Integritetsskyddsmyndigheten*, *JO* och *Sveriges advokatsamfund*, har inget att invända mot eller har inga synpunkter på promemorians förslag. Flera remissinstanser, bl.a. *Arbetsförmedlingen*, *Coompanion Sverige*, *Nationella nätverket för samordningsförbund*, *Region Skåne*, *Nacka kommun*, *Famna – Riksorganisationen för idéburen välfärd*, *Forum – Idéburna organisationer med social inriktning* och *Strömsunds kommun*, tillstyrker eller är positiva till förslaget. *Arbetsförmedlingen* anser att det behövs ett uttryckligt stöd för myndigheten att utveckla statistiska bedömningsstöd som använder känsliga och ömtåliga uppgifter. *Nacka kommun* anser att det finns ett behov av förtydliganden gällande vilka uppgifter om leverantörer som kommer att publiceras och tillgängliggöras. *Famna – Riksorganisationen för idéburen välfärd* och *Forum – Idéburna organisationer med social inriktning* ser en risk att förslaget ska signalera

att upphandlingar enbart bör gå till privata företag. *Strömsunds kommun* framhåller att det är av största vikt att skydda den enskildes integritet och uppgifter om personliga förhållanden. *Förvaltningsrätten i Växjö* anser att det är svårt att fullt ut bedöma om en effektiv och säker informationsöverföring av personuppgifter säkerställs. *Fackförbundet ST* avstyrker förslaget och anser att hänsynen till den enskildes integritet och skyddet av känsliga personuppgifter måste väga tyngre än övriga behov. Förbundet anser även att det behöver beaktas bl.a. hur det ska säkerställas att personuppgifter inte missbrukas vid lagring i molntjänster utomlands. *Akademikerförbundet SSR* motsätter sig förslag som medför att persondata lagras av de fristående aktörerna själva i egna datasystem, i t.ex. molntjänster där det inte kan säkerställas att lagring sker i Sverige och där risken för intrång är stor.

Skälen för regeringens förslag

Nuvarande ordning

I 4 § lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten anges bl.a. att Arbetsförmedlingen får behandla personuppgifter inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten om det är nödvändigt för publicering av information om kompletterande aktörer. Syftet med bestämmelsen är att underlätta för den enskilde att inom ramen för ett valfrihetssystem i en sökbar databas välja mellan olika leverantörer, inklusive ensamföretagare (prop. 2010/11:1 utg. omr. 14 s. 74).

I 5 § samma lag anges bl.a. att Arbetsförmedlingen får behandla personuppgifter för tillhandahållande av information som behövs inom kompletterande aktörers verksamhet enligt uppdrag från Arbetsförmedlingen. Syftet med bestämmelsen är att underlätta för de kompletterande aktörerna att utföra sina uppdrag genom att få tillgång till viss information från Arbetsförmedlingen om de personer som ska placeras i deras verksamhet, t.ex. kontakt- och identifieringsuppgifter samt uppgifter om utbildningsbakgrund, yrkeserfarenhet och andra meriter (samma prop. s. 76–77).

Av 12 § andra stycket samma lag framgår att en enskild i en arbetsmarknadspolitisk databas får ha direktåtkomst till uppgifter om kompletterande aktörer som får behandlas enligt 4 § 2, dvs. sådana uppgifter som behandlas för publicering av information om kompletterande aktörer. Syftet med bestämmelsen är att Arbetsförmedlingen behöver kunna bevilja den enskilde direktåtkomst till Arbetsförmedlingens register eller sammanställningar över olika tjänsteleverantörer för att myndigheten ska kunna fullgöra sitt uppdrag att tillhandahålla ett valfrihetssystem (samma prop. s. 81).

Arbetsmarknadspolitiska insatser kommer i större utsträckning att utföras av leverantörer

Enligt regeringens inriktning kommer arbetsmarknadspolitiska insatser i större utsträckning än i dag att utföras av leverantörer på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Även när arbetsmarknadspolitiska insatser utförs av leverantörer kommer Arbetsförmedlingen att ha ansvar för att arbetsökande erbjuds och får relevanta och ändamålsenliga insatser.

Förvaltningsrätten i Växjö anser att det är svårt att fullt ut bedöma om en effektiv och säker informationsöverföring av personuppgifter säkerställs. Regeringen vill mot bakgrund av domstolens synpunkt framhålla att när leverantörer, i större utsträckning än vad som gäller i dag, utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen, kommer det att finnas ett stort behov av att informationsutbytet mellan leverantörerna och Arbetsförmedlingen är effektivt. Samtidigt måste enskildas behov av integritetsskydd säkerställas. Som framgår ovan föreslår regeringen därför en mer ändamålsenlig och enhetlig reglering för informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och de leverantörer som utför insatser på uppdrag av myndigheten. Det föreslås bl.a. en straffsanktionerad tystnadsplikt för anställda och andra personer hos leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Det föreslås även mer ändamålsenliga bestämmelser om sekretess hos myndigheter som verkar inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, främst Arbetsförmedlingen. Sammantaget syftar lagförslagen till att ge bättre förutsättningar för en mer effektiv och säker hantering av uppgifter om enskildas förhållanden i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten jämfört med hur det fungerar i dag.

Arbetsförmedlingen anser att det behövs ett uttryckligt stöd för myndigheten att utveckla statistiska bedömningsstöd som använder känsliga och ömtåliga uppgifter. Regeringen anser dock att det saknas beredningsunderlag för att inom ramen för detta lagstiftningsärende överväga frågan om införandet av en sådan reglering.

Anpassningar för att Arbetsförmedlingen ska kunna publicera information om leverantörer

När det gäller anskaffningen av förmedlingsinsatser är inriktningen att den enskilde så långt som möjligt ska ges möjlighet att påverka vilken leverantör som tillhandahåller insatsen. Även för övriga anskaffade insatser kan det komma att finnas inslag av valfrihet för den enskilde att välja leverantör. Liksom i dag kommer Arbetsförmedlingen att teckna kontrakt med ett antal leverantörer som den arbetssökande sedan kan välja mellan. För att han eller hon ska få möjlighet att påverka detta val krävs att Arbetsförmedlingen upprättar och tillhandahåller register eller sammanställningar över samtliga valbara leverantörer, t.ex. i en sökbar databas med uppgift om leverantörens specialisering och rating. Vid införandet av den nu aktuella bestämmelsen anförde regeringen att med kompletterande aktörer avses externa leverantörer av tjänster som på uppdrag av Arbetsförmedlingen bedriver arbetsmarknadspolitisk verksamhet (prop. 2010/11:1 utg. omr. 14 s. 74). Regeringen bedömer att det även framöver potentiellt kommer att kunna vara fråga om samma typer av aktörer som i dag levererar utförandet av arbetsmarknadspolitiska insatser. Likt i dag kan därför vissa av de aktörer som kan komma i fråga som leverantör av en förmedlingsinsats eller annan valbar insats komma att vara ensamföretagare med enskilda firmor. För att ensamföretagare ska kunna omfattas av Arbetsförmedlingens förteckningar över valbara leverantörer krävs att Arbetsförmedlingen får behandla personuppgifter avseende dessa. Samma krav på effektivitet och ändamålsenlighet gör sig gällande nu som när kompletterande aktörer infördes. För att kunna

använda ett system med sökbara leverantörer i en databas behöver det förtydligas i lagen att Arbetsförmedlingen ska få behandla personuppgifter inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten om det är nödvändigt för information om en leverantör som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen.

I samband med införandet av den aktuella bestämmelsen anförde regeringen att det får anses ligga i de enskilda leverantörernas intresse att information om dem publiceras och att publiceringen av företagsinformationen ska bygga på frivillighet. Regeringen ansåg mot den bakgrunden och med hänsyn till att de aktuella uppgifterna inte är av integritetskänslig art att förslaget inte medförde några särskilda risker för den personliga integriteten (prop. 2010/11:1 utg. omr. 14 s. 74). Ur ett integritetsperspektiv gör sig samma bedömning gällande nu. Det får alltså anses ligga i de enskilda leverantörernas intresse att information om dem publiceras. Avsikten är också att publiceringen av företagsinformationen ska bygga på frivillighet, eftersom det är frivilligt att erbjuda tjänster till Arbetsförmedlingen för utförandet av arbetsmarknadspolitiska insatser. Mot den bakgrunden och då de aktuella uppgifterna inte kan anses integritetskänsliga medför förslaget enligt regeringens bedömning inte några särskilda risker för den personliga integriteten.

Nacka kommun anser att det behöver förtydligas vilka uppgifter om leverantörer som kommer att publiceras och tillgängliggöras. Som framgår ovan kan det t.ex. handla om leverantörens specialisering och s.k. rating.

Anpassningar för att Arbetsförmedlingen ska kunna tillhandahålla uppgifter till leverantörer

För att leverantörerna ska kunna fullgöra sina uppdrag krävs att de har tillgång till viss information om de personer som är anvisade till en arbetsmarknadspolitisk insats som ska utföras hos dessa leverantörer. Det handlar främst om kontakt- och identifieringsuppgifter. Det kan även finnas ett behov för leverantören att få del av uppgifter i den individuella handlingsplan som Arbetsförmedlingen upprättar för den arbetssökande. Det kan handla om uppgifter om hans eller hennes förutsättningar att delta i insatsen hos leverantören, uppgifter om utbildningsbakgrund och yrkeserfarenhet samt uppgifter om behov av vissa arbetshjälpmedel. Det kan även handla om uppgifter om de skyldigheter som gäller för den enskilde, t.ex. att aktivt söka arbeten eller att delta i den anvisade insatsen. Om han eller hon kommer att delta i andra insatser hos andra aktörer kan leverantören behöva få kännedom även om detta. Arbetsförmedlingen kan t.ex. behöva lämna uppgifter om att en arbetsgivare får eller har fått stöd kopplat till den enskilde i form av en arbetspraktik eller en subventionerad anställning.

Regeringen anser att det är rimligt att Arbetsförmedlingen får möjlighet att behandla personuppgifter i syfte att tillhandahålla de uppgifter som leverantörer av arbetsmarknadspolitiska insatser behöver för att kunna fullgöra sina uppdrag. Den sekundära ändamålsbestämmelsen som i dag reglerar tillhandahållande av uppgifter till en kompletterande aktör bör ändras till att Arbetsförmedlingen ska få behandla personuppgifter för tillhandahållande av information som behövs inom en leverantörs

verksamhet att utföra arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen.

Strömsunds kommun framhåller att det är av största vikt att skydda den enskildes integritet och uppgifter om personliga förhållanden. *Fackförbundet ST* har en liknande synpunkt och anför bl.a. att den enskilde inte kommer att ha full kontroll över var personuppgifterna hamnar eftersom det ska finnas en möjlighet för Arbetsförmedlingen att anvisa enskilda till en leverantör som den enskilde inte har valt, t.ex. när den arbetssökande har avstått från att välja.

I artikel 5 i dataskyddsförordningen anges de allmänna krav som gäller för behandling av personuppgifter. Det handlar bl.a. om att uppgifterna inte ska vara för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas, att uppgifterna inte får förvaras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som är nödvändigt och att uppgifterna ska behandlas på ett sätt som säkerställer lämplig säkerhet. Dessa krav gäller all personuppgiftsbehandling, dvs. oberoende av om den görs av en myndighet eller en privaträttslig aktör. En uppgift ska endast lämnas av Arbetsförmedlingen till en leverantör om det är nödvändigt för att leverantören ska kunna fullgöra sitt uppdrag. I syfte att säkerställa ett fullgott skydd för uppgifter som hanteras av leverantörer föreslås även att det införs en straffsanktionerad tystnadsplikt hos leverantörer och underleverantörer.

I samband med införandet av den nu gällande bestämmelsen i 5 § lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten anförde regeringen att intresset av att Arbetsförmedlingen får möjlighet att behandla personuppgifter i syfte att tillhandahålla de uppgifter som de kompletterande aktörerna behöver för att kunna fullgöra sina uppdrag får anses väga tyngre än intresset av att skydda den enskildes integritet (prop. 2010/11:1 utg. omr. 14 s. 76). Liksom när det gäller Arbetsförmedlingens möjlighet att behandla personuppgifter för publicering av information om leverantörer, anser regeringen att samma bedömning, utifrån ett integritetsperspektiv, gör sig gällande även här. Intresset av att Arbetsförmedlingen ska kunna lämna information om en sökande till en leverantör för att leverantören ska kunna fullgöra sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt får alltså anses väga tyngre än intresset av att skydda den enskildes integritet. Regeringen anser vidare att dataskyddsförordningens bestämmelser och den föreslagna tystnadspliktsbestämmelsen ger ett fullgott skydd för de uppgifter som kan komma att hanteras av leverantörer.

Fackförbundet ST anser också att det behöver beaktas bl.a. hur det säkerställs att personuppgifter inte missbrukas vid lagring i molntjänster utomlands. *Akademikerförbundet SSR* motsätter sig förslag som medför att persondata lagras av de fristående aktörerna själva i egna datasystem, i t.ex. molntjänster där det inte kan säkerställas att lagring sker i Sverige och där risken för intrång är stort. Regeringen konstaterar att dataskyddsförordningen gäller i hela EU och att det skydd för personuppgifter som förordningen medför därför får anses vara likvärdigt i samtliga EU-länder. Vidare följer det av dataskyddsförordningens bestämmelser att överföring av personuppgifter till ett land utanför EU endast får ske under särskilda förutsättningar. Integritetsskyddsmyndigheten är tillsynsmyndighet enligt dataskyddsförordningen och dataskyddslagen.

Anpassningar för att arbets sökande ska få direktåtkomst till förteckningar över leverantörer

För att den arbets sökande ska få möjlighet att påverka valet av leverantör av en arbetsmarknadspolitisk insats krävs att Arbetsförmedlingen upprättar och tillhandahåller register eller sammanställningar över samtliga valbara leverantörer, t.ex. i en sökbar databas. För att kunna fullgöra sitt uppdrag att tillhandahålla ett valfrihetssystem eller ett annat system där enskilda ska kunna påverka valet av en leverantör bör det förtydligas i lagen att Arbetsförmedlingen ska få möjlighet att bevilja den enskilde direktåtkomst till Arbetsförmedlingens register eller sammanställningar av exempelvis rating över olika leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen.

I samband med införandet av den aktuella bestämmelsen anförde regeringen att det inte kan anses vara förenat med några särskilda integritetsrisker att bevilja de enskilda direktåtkomst till sammanställningar över valbara kompletterande aktörer och att det tvärtom borde ligga i aktörernas eget intresse att den enskilde kan beredas tillgång till dessa sammanställningar (se prop. 2010/11:1 utg. omr. 14 s. 81). Ur ett integritetsperspektiv gör sig samma bedömning gällande nu. Det kan alltså inte anses vara förenat med några särskilda integritetsrisker att bevilja de enskilda direktåtkomst till sammanställningar över valbara leverantörer.

Famna – Riksorganisationen för idéburen välfärd och Forum – Idéburna organisationer med social inriktning ser en risk att förslagen ska signalera att upphandlingar enbart bör gå till privata företag. Regeringen vill därför förtydliga att uttrycket leverantör inte medför någon sådan begränsning.

7.3 Personuppgiftsbehandling hos leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser

Regeringens bedömning: EU:s dataskyddsförordning, lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och förordningen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning utgör tillräcklig reglering för den personuppgiftsbehandling som kan komma att ske hos leverantörer som utför insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Det behöver således inte införas någon ytterligare lagreglering om denna behandling.

Promemorians (Ds 2021:27) bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Det stora flertalet av remissinstanserna, bl.a. *Integritetsskyddsmyndigheten*, *JO*, *Justitiekanslern*, *Sveriges advokatsamfund* och *Kammarrätten i Stockholm*, har inget att invända mot eller har inga synpunkter på promemorians bedömning. *Arbetsförmedlingen*, *Coompanion Sverige* och *Randstad RiseSmart* instämmer i eller delar promemorians bedömning. *Randstad RiseSmart* framhåller att leverantörer av förmedlingstjänster inte kan anses vara personuppgiftsbiträde åt Arbetsförmedlingen inom ramen för utförande av förmedlingsinsatser. *Kompetensföretagen* för fram att leverantörer i

undantagsfall kan vara personuppgiftsbiträde i rekryterings- och omställningsuppdrag och anser att leverantörers roll som personuppgiftsbiträde behöver förtydligas.

Skälen för regeringens bedömning

Behandling av personuppgifter hos leverantörer

Enligt regeringens inriktning kommer arbetsmarknadspolitiska insatser i större utsträckning än i dag att utföras av leverantörer på uppdrag av Arbetsförmedlingen. För att leverantörer ska kunna utföra sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt behövs vissa uppgifter om enskilda som ska ta del av de insatser som leverantören utför. Som framgår ovan handlar det främst om kontakt- och identifieringsuppgifter samt om uppgifter om utbildningsbakgrund, yrkeserfarenhet och andra meriter. Beroende på vilken insats en leverantör ska utföra kan det finnas behov av exempelvis uppgifter om anvisningar till arbete och arbetsmarknadspolitiska program samt annat som kan finnas i en individuell handlingsplan som Arbetsförmedlingen har upprättat för den enskilde. Dessa uppgifter kan en leverantör få både från den enskilde själv och från Arbetsförmedlingen.

För att Arbetsförmedlingen ska kunna fullgöra sitt uppdrag, t.ex. att besluta om insatser och kontrollera att enskilda är aktivt arbetssökande, behöver leverantörerna lämna uppgifter om enskilda som får insatser hos leverantören. I syfte att uppnå detta föreslås i avsnitt 6 en bestämmelse om uppgiftsskyldighet, enligt vilken regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om skyldighet för en leverantör som bedriver arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen att till Arbetsförmedlingen lämna uppgifter som myndigheten behöver i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Som framgår ovan avses med behandling av personuppgifter enligt artikel 4.2 i dataskyddsförordningen en åtgärd eller kombination av åtgärder beträffande personuppgifter eller uppsättningar av personuppgifter, oberoende av om de utförs automatiserat eller ej, såsom insamling, registrering, organisering, strukturering, lagring, bearbetning eller ändring, framtagning, läsning, användning, utlämning genom överföring, spridning eller tillhandahållande på annat sätt, justering eller sammanförande, begränsning, radering eller förstöring. I skäl 15 till förordningen anges att skyddet för fysiska personer bör vara tillämpligt på både automatiserad och manuell behandling av personuppgifter, om personuppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i ett register.

Mot denna bakgrund är det sannolikt att leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen kommer att utföra sådan personuppgiftsbehandling som omfattas av dataskyddsförordningen.

Personuppgiftsansvar

Uttrycket personuppgiftsansvarig definieras i artikel 4.7 i dataskyddsförordningen som en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som ensamt eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter. Om ändamålen och medlen för behandlingen bestäms av

unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt kan den personuppgiftsansvarige eller de särskilda kriterierna för hur denne ska utses föreskrivas i unionsrätten eller i medlemsstaternas nationella rätt. Uttrycket personuppgiftsbiträde definieras i artikel 4.8 i dataskyddsförordningen som en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som behandlar personuppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning.

Det förekommer situationer där det kan vara svårt att avgöra om den som behandlar personuppgifter gör det i egenskap av personuppgiftsansvarig eller personuppgiftsbiträde. Europeiska dataskyddsstyrelsen (EDPB) har tagit fram en vägledning rörande uttrycken personuppgiftsansvarig och personuppgiftsbiträde. I vägledningen framhålls att bedömningen av om det är fråga om ett biträdesförhållande beror på vilka konkreta aktiviteter som vidtas med personuppgifter i en specifik kontext. Bedömningen ska utgå från den tjänst som erbjuds. När tjänsten som erbjuds inte är specifikt inriktad på behandling av personuppgifter, eller där personuppgiftsbehandlingen inte utgör ett kärnelement i den tjänst som erbjuds, kan tjänsteleverantören vara personuppgiftsansvarig för den personuppgiftsbehandling som tjänsteleverantören utför, beroende på att det då är mer troligt att det är tjänsteleverantören själv som bestämmer ändamål och medel för personuppgiftsbehandlingen (EDPB, Guidelines 07/2020 on the concepts of controller and processor in the GDPR, version 2.0, beslutad den 7 juli 2021, s. 26–27.)

Arbetsförmedlingen och *Randstad RiseSmart* anser att leverantörerna är personuppgiftsansvariga för de personuppgifter som de behandlar. Enligt *Kompetensföretagen* behövs ett förtydligande i frågan, eftersom leverantörer i rekryterings- och omställningsuppdrag i undantagsfall kan vara att anse som personuppgiftsbiträde. Som ovan anförts kommer leverantörer att utföra arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Leverantörerna kommer därmed själva i normalfallet att bestämma ändamål och medel för den personuppgiftsbehandling som behövs för att utföra uppdragen. Det medför enligt regeringen att leverantören i sådant fall blir personuppgiftsansvarig för denna behandling. Regeringen anser dock att frågan om en leverantör kan vara att anse som personuppgiftsansvarig eller personuppgiftsbiträde ytterst får bedömas utifrån de konkreta omständigheterna i det enskilda fallet och i enlighet med gällande dataskyddsregler. I normalfallet bör dock leverantören vara att anse som personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som utförs.

Dataskyddsförordningen ställer krav på att den personuppgiftsansvarige ska kunna visa att en behandling av personuppgifter utförs i enlighet med dess bestämmelser. Ur ett säkerhetsperspektiv kan det t.ex. medföra att en personuppgiftsansvarig ska kunna visa att lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder har vidtagits för att upprätthålla rätt nivå av skydd för personuppgifterna. För att identifiera vilka säkerhetsåtgärder som aktualiseras vid behandling av en viss mängd uppgifter behöver den personuppgiftsansvarige göra en analys där hänsyn tas till vilka risker och hot som finns för behandlingen. I artikel 32 i dataskyddsförordningen anges det vilka typer av säkerhetshöjande åtgärder det kan röra sig om.

Rättslig grund för personuppgiftsbehandlingen

Som framgår ovan måste en myndighet eller annan aktör kunna stödja sin behandling av personuppgifter på någon av de grunder som anges i artikel 6.1 a–f i dataskyddsförordningen. För att en behandling av personuppgifter ska vara tillåten enligt artikel 6.1 b–f måste den också vara nödvändig för att fullgöra, skydda eller utföra den rättsliga grunden. I normalfallet torde som nämns ovan myndigheternas uppdrag i första hand utgöra en rättslig grund för behandling av personuppgifter med stöd av artikel 6.1 e, dvs. på grundval av att uppdraget avser en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Enligt artikel 6.1 c i förordningen kan behandlingen av personuppgifter även vara laglig om den är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. Enligt artikel 6.3 i förordningen ska den grund för behandlingen som avses i artikel 6.1 c och e vara fastställd i unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt. När det gäller artikel 6.1 c ska även syftet med behandlingen fastställas i den rättsliga grunden. I 2 kap. 1 och 2 §§ dataskyddslagen föreskrivs under vilka förutsättningar artikel 6.1 c och e i dataskyddsförordningen tillämpas.

När det gäller den personuppgiftsbehandling som kan komma att ske hos leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser kan det konstateras att leverantörerna kommer att utföra insatserna på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Insatserna som sådana regleras i förordning. Även om leverantörerna inte är myndigheter eller har ett uppdrag som följer direkt av lag eller förordning får de ändå anses utföra uppgifter av allmänt intresse enligt artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen.

I avsnitt 6 föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om skyldighet för leverantörer att lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen som myndigheten behöver i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Skyldigheten att lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen kommer därmed att författningsregleras och blir då en rättslig förpliktelse för leverantörerna. Syftet med regleringen är bl.a. att Arbetsförmedlingen med hjälp av uppgifterna dels ska kunna göra bästa möjliga bedömning av den enskildes behov och fatta beslut om insatser, dels ska kunna kontrollera att den enskilde uppfyller vissa skyldigheter i förhållande till arbetslöshetsförsäkringen och övriga individvårdsåtgärder. Regleringen syftar även till att Arbetsförmedlingen ska kunna följa upp och kontrollera att ingångna avtal efterlevs samt följa upp och utvärdera de tjänster som leverantörerna tillhandahåller. I vissa fall kommer personuppgiftsbehandlingen hos leverantörerna därför även att ha stöd i artikel 6.1 c i förordningen, dvs. behandling av personuppgifter för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige.

Att Arbetsförmedlingen kan erbjuda den enskilde arbetsmarknadspolitiskt motiverade insatser för att komma i arbete och utföra sitt kontrolluppdrag i förhållande till arbetslöshetsförsäkringen och andra individvårdsåtgärder är viktigt både för att det bidrar till att göra den arbetssökandes tid i arbetslöshet så kort som möjligt och till de statliga insatsernas legitimitet. Sammantaget överväger detta intresse det eventuella integritetsintrång som leverantörernas behandling av personuppgifter möjligen skulle kunna leda till för den enskilde. Bedömningen

är därför att den behandling av personuppgifter som kan komma att behövas hos leverantörer, både när det gäller behandlingen som behövs för att utföra själva insatsen på uppdrag av Arbetsförmedlingen och för att lämna uppgifter till myndigheten, är proportionell i förhållande till målet med uppdraget och uppgiftsskyldigheten. Kraven på att den nationella rätten ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell i förhållande till det legitima mål som eftersträvas i artikel 6.3 i dataskyddsförordningen får därmed anses vara uppfyllt.

Behandling av känsliga personuppgifter

Enligt artikel 9.1 i dataskyddsförordningen är det förbjudet att behandla känsliga personuppgifter. Förbudet ska dock inte tillämpas i vissa fall som närmare regleras i artikel 9.2 i förordningen. Av artikel 9.2 g framgår att förbudet mot behandling av känsliga personuppgifter inte gäller om behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, vilken ska stå i proportion till det eftersträvade syftet, vara förenligt med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande intressen.

De personuppgifter som en leverantör främst kommer att behöva behandla för att utföra sitt uppdrag är kontakt- och identifieringsuppgifter samt uppgifter om utbildningsbakgrund, yrkeserfarenhet och andra meriter. Även andra nödvändiga uppgifter kan behöva behandlas för uppdragets fullgörande, t.ex. inriktning på den enskildes arbetssökande som Arbetsförmedlingen har bestämt och om hon eller han är anvisad till andra insatser. Dessa uppgifter bedöms inte vara känsliga i dataskyddsförordningens mening. Leverantörer kan emellertid även behöva behandla vissa känsliga personuppgifter om den enskilde, t.ex. om hon eller han blir sjuk under en pågående arbetsmarknadspolitisk insats eller uppgifter om en funktionsnedsättning hos en enskild. Sådana uppgifter kan komma både från den enskilde själv och från Arbetsförmedlingen. En leverantör kan också behöva lämna vissa känsliga uppgifter om en enskild till Arbetsförmedlingen för att myndigheten ska kunna utföra sitt uppdrag, t.ex. uppgifter som kan påverka den enskildes rätt till ersättning eller som kan leda till att Arbetsförmedlingen återkallar en anvisning. Bedömningen är att det måste anses utgöra ett viktigt allmänt intresse att en leverantör ska kunna utföra arbetsmarknadspolitiska insatser på ett korrekt, rättssäkert och effektivt sätt även om leverantören behöver behandla vissa känsliga personuppgifter.

Som framgår ovan är en förutsättning för att undantaget i artikel 9.2 g i dataskyddsförordningen ska vara tillämpligt att behandlingen sker på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, vilken ska stå i proportion till det eftersträvade syftet. För att behandling av känsliga personuppgifter ska få ske ställs särskilda krav på det rättsliga stödet. Detta måste vara förenligt med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande intressen. Av 3 kap. 4 § dataskyddslagen framgår att regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om sådan behandling av känsliga personuppgifter som är nödvändig med

hänsyn till ett viktigt allmänt intresse. Regeringens bedömning är att de bestämmelser som kan behövas för att leverantörer ska kunna behandla känsliga personuppgifter för ett viktigt allmänt intresse kan meddelas i förordning (jfr prop. 2017/18:105 s. 92).

Sammantaget bedömer regeringen att dataskyddsförordningen, dataskyddslagen och förordningen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning inte behöver kompletteras med någon ytterligare lagreglering.

7.4 Bestämmelsen om gallring i Arbetsförmedlingens registerlag

7.4.1 Statistikuppgifter ska gallras när de inte längre är nödvändiga

Regeringens förslag: Uppgifter som har avskilts för statistikändamål hos Arbetsförmedlingen ska gallras när de inte längre är nödvändiga för detta ändamål.

Promemorians (Ds 2019:13) förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Det stora flertalet av remissinstanserna har inte haft några synpunkter på promemorians förslag. *Arbetsförmedlingen* och *Riksarkivet* är positiva till promemorians förslag. *Integritetsskyddsmyndigheten* kan inte tillstyrka förslaget och hänvisar till att det krävs en tydligare utredning och analys av de integritetsrisker som förslaget kan leda till för att en korrekt proportionalitetsbedömning ska kunna genomföras. *Journalistförbundet* anser att förslaget är positivt eftersom det kan vara värdefullt ur journalistisk synpunkt att det öppnar upp för att spara uppgifter längre än tio år men att det finns en risk att bestämmelsen tolkas som att uppgifter ska gallras i högre utsträckning än i dag. Förbundet påpekar även att promemorians resonemang uteslutande bygger på dataskyddsförordningen och anser att offentlighetsprincipen är minst lika viktig när behovet av gallring utreds. Även *TU – Medier Sverige* har synpunkter på att promemorians överväganden baseras på dataskyddsförordningen och anser att de förpliktelser i fråga om bevarandeskylldighet och gallring som följer av TF, offentlighetsprincipen och arkivlagen (1990:782) måste beaktas.

Skälen för regeringens förslag

Nuvarande gallringsbestämmelser i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Enligt 16 § första stycket lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska uppgifter om arbetssökande i en arbetsmarknadspolitisk databas gallras senast tre år efter utgången av det år när behandlingen av uppgifterna har avslutats i ett ärende hos Arbetsförmedlingen. Enligt andra stycket ska uppgifter som har avskilts för statistikändamål gallras tio år efter avskiljandet. I paragrafens tredje stycke finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som

regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om undantag från gallringstiderna. Denna föreskriftsrätt avser dock endast uppgifter som bevaras för forskningsändamål. De uppgifter som används inom Arbetsförmedlingens produktion av statistik behandlas inte endast för forskningsändamål.

Principen om lagringsminimering i dataskyddsförordningen och i lagen om den officiella statistiken

En grundläggande princip enligt dataskyddsförordningen är att personuppgifter inte får bevaras under en längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas (artikel 5.1 e i dataskyddsförordningen). Denna princip om lagringsminimering gäller inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten direkt med stöd av dataskyddsförordningen. Personuppgifter får lagras under längre perioder i den mån som personuppgifterna enbart behandlas för arkivändamål av allmänt intresse, vetenskapliga eller historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål. Detta gäller under förutsättning att de lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder som krävs enligt förordningen genomförs för att säkerställa den registrerades rättigheter och friheter. Att uppgifter som har samlats in för vissa ändamål senare kan avskiljas för statistikändamål följer av artikel 5.1 b i dataskyddsförordningen.

Dataskyddsförordningen tillåter alltså att personuppgifter för statistikändamål, under vissa särskilda förutsättningar, får lagras under en längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna ursprungligen behandlades. Medlemsstaterna har enligt artikel 6.2 och 6.3 i dataskyddsförordningen möjlighet att i nationell rätt föreskriva särskilda bestämmelser om lagringstid.

Principen om att personuppgifter inte får bevaras längre än nödvändigt gäller också enligt lagen (2001:99) om den officiella statistiken. Enligt 19 § första stycket denna lag ska personuppgifter gallras hos de statistikansvariga myndigheterna när uppgifterna inte längre behövs för sitt ändamål.

Gallringsbestämmelsen om statistikuppgifter bör ändras

Arbetsförmedlingen har ett omfattande behov av att kunna behandla personuppgifter för statistikändamål. Statistiken behövs bl.a. för myndighetens bedömning av arbetsmarknadsläget, framställande av prognoser samt uppföljning och utvärdering av arbetsmarknadspolitiska insatser. Statistiken tas inte endast fram för myndighetens egna behov, utan även för behov utanför myndigheten. Andra förvaltningsmyndigheter, regeringen, riksdagen och media är beställare av den statistik som Arbetsförmedlingen producerar. Ofta finns önskemål från den som beställer statistiken att kunna göra jämförelser med händelser långt tillbaka i tiden för att få en så fullständig historik som möjligt. Detta önskemål medför att tidsserierna för datauttaget ofta blir långa.

Den tioåriga gallringstid som i dag gäller för personuppgifter som behandlas för statistikändamål medför inga hinder för att ta fram långa tidsserier om de statistiska variablerna är desamma och uppdelningen av dem också är densamma. Om en beställare däremot vill ha statistik med en ny uppdelning eller med nya variabler medför tidsgränsen dock att

personuppgifter äldre än tio år är raderade och inte kan användas för den nya uppdelningen eller för att få fram de nya variablerna. Detta leder i sin tur till att möjligheten till långa tidsserier blir begränsad och att statistiken därmed utgör ett sämre underlag för forskning, utvärdering och beslutsfattande.

Regeringen bedömer därför att Arbetsförmedlingen i vissa fall kan ha behov av att bevara personuppgifter längre än tio år för statistikändamål och att det därmed finns skäl att ändra gallringsbestämmelsen för att möjliggöra detta.

Enligt nuvarande lydelse av gallringsbestämmelsen ska uppgifter som har avskilts för statistikändamål alltid gallras tio år efter avskiljandet. I vissa fall är det dock inte nödvändigt för statistikändamålen att bevara uppgifterna så länge. Det finns därför även skäl att ändra gallringsbestämmelsen så att den ger utrymme för att gallra uppgifter innan det har gått tio år. En ny gallringsbestämmelse bör också lämpligen ge uttryck för principen om lagringsminimering.

Regeringen anser mot denna bakgrund att gallringsbestämmelsen avseende statistikuppgifter bör ändras så att den anger att uppgifter som har avskilts för statistikändamål ska gallras när de inte längre är nödvändiga för detta ändamål.

Överväganden om offentlighetsprincipen

Journalistförbundet anser att det finns en risk att den föreslagna bestämmelsen tolkas som att uppgifter ska gallras i högre utsträckning än i dag och framhåller att offentlighetsprincipen är minst lika viktig som dataskyddsförordningen när behovet av gallring utreds. *TU – Medier Sverige* anser att de förpliktelser i fråga om bevarandeskylldighet och gallring som följer av TF, offentlighetsprincipen och arkivlagen måste beaktas.

I 2 kap. 1 § TF anges att till främjande av ett fritt meningsutbyte, en fri och allsidig upplysning och ett fritt konstnärligt skapande ska var och en ha rätt att ta del av allmänna handlingar. I 2 kap. 23 § TF anges att grundläggande föreskrifter om hur allmänna handlingar ska bevaras samt om gallring och annat avhändande av sådana handlingar får meddelas i lag. Enligt 3 § tredje stycket 1 arkivlagen ska myndigheternas arkiv bevaras, hållas ordnade och vårdas så att de tillgodoser rätten att ta del av allmänna handlingar. Enligt 10 § andra stycket arkivlagen ska det vid gallring alltid beaktas att det arkivmaterial som återstår ska kunna tillgodose bl.a. rätten att ta del av allmänna handlingar. Av 10 § tredje stycket arkivlagen följer dock att om det finns avvikande bestämmelser om gallring av vissa allmänna handlingar i annan lag eller i förordning gäller dessa bestämmelser.

Ett av syftena med förslaget är att möjliggöra att uppgifter inte bevaras längre än vad som är nödvändigt för statistikändamål och en konsekvens av detta är att personuppgifter i vissa fall kommer att bevaras under en kortare tid än vad som nu är fallet. Vissa uppgifter kommer därmed att vara möjliga att begära ut med stöd av offentlighetsprincipen under en kortare tid.

Huvudregeln enligt lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten är att personuppgifter i en arbets-

marknadspolitisk databas ska gallras efter tre år. Den längre gallringstiden för statistikuppgifter motiverades med behovet av uppföljning av effekterna av arbetsmarknadspolitiska åtgärder (se prop. 1993/94:235 s. 37). Syftet med den längre gallringstiden för statistikuppgifter är således inte i första hand att tillgodose rätten att ta del av allmänna handlingar. Vidare är regeringens bedömning att förslaget i de flesta fall inte kommer att leda till någon påtaglig minskning av den tid som uppgifter kommer att bevaras med stöd av denna bestämmelse. Förslaget medför också att vissa uppgifter kommer att bevaras och vara möjliga att begära ut med stöd av offentlighetsprincipen under en längre tid än vad som nu är fallet. Regeringen bedömer således att förslaget kommer att ha en relativt begränsad påverkan på möjligheterna att ta del av allmänna handlingar.

Överväganden om den personliga integriteten

Integritetsskyddsmyndigheten uppger att myndigheten inte kan tillstyrka förslaget och hänvisar till att det krävs en tydligare utredning och analys av de integritetsrisker som förslaget kan leda till för att en korrekt proportionalitetsbedömning ska kunna genomföras.

Syftet med förslaget är bl.a. att skapa bättre förutsättningar för den långsiktiga statistikproduktionen och det är därför sannolikt att personuppgifter i vissa fall kommer att bevaras under en längre tid än vad som nu är fallet. Det bedöms kunna röra sig om uppgifter om en enskilds personliga förhållanden i fråga om bl.a. ålder, kön och bostadsort samt uppgifter om utbildningsbakgrund, yrkeserfarenhet och övriga meriter.

En följd av att personuppgifter bevaras under en längre tid är, som konstateras ovan, att uppgifterna också kommer att vara möjliga att begära ut med stöd av offentlighetsprincipen under en längre tid, vilket kan anses utgöra en integritetsrisk.

Personuppgifter kommer dock, även då de bevaras för statistikändamål, att kunna omfattas av den sekretessbestämmelse som föreslås gälla i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten för uppgift om en enskilds personliga förhållanden. I avsnitt 5.1 föreslås att sekretess ska gälla om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs. Enligt regeringens bedömning kommer typiskt sett känsliga uppgifter om en enskilds personliga förhållanden, t.ex. uppgift om sjukdom, att kunna omfattas av sekretess.

Förslaget medför även att det blir möjligt att gallra vissa uppgifter tidigare än i dag om det inte längre är nödvändigt att bevara uppgifterna. Det bör även framhållas att den omständighet att statistikuppgifter som har tagits fram med hjälp av vissa personuppgifter lämnas ut inte medför att personuppgifterna i sig lämnas ut.

Enligt principen om uppgiftsminimering i artikel 5.1 c i dataskyddsförordningen ska personuppgifter vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till ändamålen med behandlingen. Arbetsförmedlingen har således en skyldighet att begränsa mängden personuppgifter till det som är nödvändigt för statistikändamålen.

Enligt artikel 89.1 i dataskyddsförordningen ska behandling av personuppgifter för statistiska ändamål omfattas av lämpliga skyddsåtgärder för den registrerades rättigheter och friheter. Skyddsåtgärderna ska säkerställa att tekniska och organisatoriska åtgärder har införts för att se till att särskilt

principen om uppgiftsminimering iakttas. Även enligt 11 § lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och 20 b–f §§ förordningen (2002:623) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ställs det krav på säkerhetsåtgärder. Det handlar bl.a. om krav på behörighetsbegränsningar, kontroller och utbildning av personal.

Det ställs alltså krav på Arbetsförmedlingen som personuppgiftsansvarig att vidta lämpliga skyddsåtgärder enligt såväl dataskyddsförordningen som lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och förordningen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Med beaktande av det starka allmänintresset av statistikproduktionen och de krav som ställs vid behandling av personuppgifter för statistikändamål anser regeringen att förslaget är förenligt med dataskyddsförordningen och att den påverkan som förslaget har på den personliga integriteten är befogad och proportionell.

7.4.2 Kravet på att Arbetsförmedlingen ska lämna över forskningsmaterial till en arkivmyndighet tas bort

Regeringens förslag: Kravet på att material som ska bevaras för vetenskapliga eller historiska forskningsändamål ska lämnas över till en arkivmyndighet ska tas bort.

Promemorians (Ds 2019:13) förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Det stora flertalet av remissinstanserna har inte haft några synpunkter på promemorians förslag. *Arbetsförmedlingen* och *Riksarkivet* är positiva till promemorians förslag. *Riksarkivet* anser att överföringen av uppgifter till Riksarkivet kan försvåra för enskilda att tillvarata sina rättigheter. *Integritetsskyddsmyndigheten* är positivt inställd till förslagets syfte att förenkla utövandet av de registrerades rättigheter men uppger att myndigheten inte kan tillstyrka förslaget. Enligt myndigheten behövs en tydligare utredning och analys av de integritetsrisker som förslaget kan leda till för att en korrekt proportionalitetsbedömning ska kunna genomföras.

Skälen för regeringens förslag

Nuvarande ordning för hur uppgifter för vetenskapliga eller historiska forskningsändamål bevaras

I 16 § tredje stycket lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om undantag från gallringstiderna när det gäller bevarande av material för vetenskapliga eller historiska forskningsändamål. I stycket anges även att sådant material ska lämnas över till en arkivmyndighet. Vilken arkivmyndighet som avses framgår av 8 § arkivförordningen (1991:446) där det anges att Riksarkivet är statlig arkivmyndighet. Riksarkivet har föreskrivit om undantag från gallring hos Arbets-

förmedlingen för uppgifter i en arbetsmarknadspolitisk databas (se Riksarkivets myndighetspecifika föreskrifter om gallring och annan arkivhantering, RA-MS 2015:5).

Den nuvarande ordningen medför således att uppgifter som bevaras för vetenskapliga eller historiska forskningsändamål ska lämnas över till Riksarkivet. Lagen anger inte vid vilken tidpunkt som uppgifterna ska lämnas över men Arbetsförmedlingens och Riksarkivets uppfattning är att regleringen innebär att uppgifterna ska lämnas över i samband med att den ordinarie gallringen sker hos Arbetsförmedlingen, dvs. senast tre år efter utgången av det år då behandlingen av uppgifterna har avslutats i ett ärende.

Övertagande enligt arkivlagen

Normalt sker överlämning av material från den arkivbildande myndigheten till arkivmyndigheten med stöd av arkivlagen och inte med stöd av myndigheters registerförfattningar. Huvudregeln om överlämning finns i 9 § arkivlagen och anger att arkivmyndigheten har rätt att ta över arkivmaterial från en myndighet som står under dess tillsyn. Övertagande kan ske både efter överenskommelse och på grund av ett ensidigt beslut från arkivmyndigheten.

Det finns ingen fastställd tid i arkivlagen för när ett övertagande ska ske men av förarbetena till lagen framgår att övertagandet bör ske först efter att allmänhetens intresse av insyn i förvaltningen och myndigheternas eget informationsbehov avklingat och väsentligen ersatts av ett historiskt forskningsintresse (prop. 1989/90:72 s. 35). Enligt Riksarkivets riktlinjer bör leveranser till myndigheten inte innehålla handlingar yngre än tio år (Regler och riktlinjer för överlämnande av statliga arkiv till Riksarkivet, Riksarkivet).

Konsekvenser av att material lämnas över till Riksarkivet för tidigt

En central utgångspunkt för arkivverksamheten i Sverige är den s.k. proveniensprincipen som bl.a. innebär att handlingarnas ursprungliga ordning ska bibehållas (se Härifrån till evigheten En långsiktig arkivpolitik för förvaltning och kulturarv, SOU 2019:58 s. 147). En konsekvens av den nuvarande ordningen är att Arbetsförmedlingens ärenden splittras eftersom det endast är uppgifter i en arbetsmarknadspolitisk databas som överlämnas till Riksarkivet i detta tidiga skede. Övrigt arkivmaterial överlämnas inte enligt denna ordning. Det nuvarande kravet på överlämnande utgör således ett hinder för att uppnå en enhetlig och sammanhållen arkivbildning.

Enskilda har enligt dataskyddsförordningen vissa grundläggande rättigheter bl.a. rätt till rättelse och radering av personuppgifter och tillgång till personuppgifter (artiklarna 15–17). Enskilda har vidare enligt 2 kap. 1 § TF rätt att ta del av allmänna handlingar. Dessa rättigheter kan tas tillvara hos den som är personuppgiftsansvarig för behandlingen av uppgifter respektive hos den myndighet som bevarar de allmänna handlingarna.

När uppgifter som bevaras för vetenskapliga eller historiska forskningsändamål lämnas över till Riksarkivet blir det svårare för enskilda att tillvarata sina rättigheter eftersom enskilda vars uppgifter har samlats in

av Arbetsförmedlingen behöver vända sig till en annan myndighet, dvs. Riksarkivet, för att t.ex. få ut en allmän handling eller få felaktiga personuppgifter rättade. Denna svårighet kan leda till att färre personer i praktiken tar tillvara sina rättigheter. Vissa rättigheter som enskilda har enligt dataskyddsförordningen begränsas också när arkivmaterial har överlämnats till en arkivmyndighet. Det gäller bl.a. rättelse av personuppgifter och tillgång till personuppgifter (se 7 a och 7 b §§ arkivförordningen). Detta bedöms kunna leda till en risk att fler felaktiga uppgifter bevaras än vad som hade varit fallet om uppgifterna bevarades hos Arbetsförmedlingen. Det finns också en påtaglig risk för att enskilda vänder sig till fel myndighet för att få tillgång till en handling eller en personuppgift, med följd att enskilda och myndigheter besväras i onödan.

En annan följd av den nuvarande ordningen är att Riksarkivet i praktiken fullgör uppgifter som normalt ska fullgöras av den arkivbildande myndigheten, i detta fall Arbetsförmedlingen. I dag lämnas material över till Riksarkivet när det fortfarande finns ett starkt offentlighets- och informationsintresse. Detta leder i praktiken till att Riksarkivet får hantera förfrågningar från enskilda om att få ta del av materialet. Riksarkivet behöver i samband med förfrågningarna göra prövningar som Arbetsförmedlingen har bättre förutsättningar att göra, t.ex. sekretessprövningar.

Överväganden om den personliga integriteten

Integritetsskyddsmyndigheten anser att det krävs en tydligare utredning och analys av de integritetsrisker som kan uppstå om kravet på att material ska överlämnas till en arkivmyndighet tas bort.

Kravet på överlämnade av material till arkivmyndigheten infördes i lagen (1994:459) om arbetsförmedlingsregister och fördes sedan över till den nu aktuella bestämmelsen i lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Kravet hade bl.a. till syfte att säkerställa ett gott integritetsskydd för den enskilde genom att uppgifterna inte längre var tillgängliga för enskilda handläggare (prop. 1993/94:235 s. 37).

De tekniska förutsättningarna har sedan dess förändrats väsentligt och som anges ovan ställs det också krav på Arbetsförmedlingen som personuppgiftsansvarig att vidta lämpliga skyddsåtgärder, däribland behörighetsbegränsningar. Regeringen anser därför inte att det utifrån behovet av integritetsskydd är befogat att ha kvar den nuvarande ordningen. Vidare medför dagens reglering bl.a. begränsningar av och svårigheter att utöva rätten till rättelse av personuppgifter och tillgång till personuppgifter. Den nuvarande ordningen bedöms således i dessa avseenden vara negativ för den personliga integriteten.

Kravet på att material ska lämnas över till en arkivmyndighet bör tas bort

Enligt regeringens uppfattning skulle det underlätta för enskilda att ta tillvara de rättigheter som de har enligt bl.a. dataskyddsförordningen om Arbetsförmedlingen själv bevarar material som undantagits från gallring för forskningsändamål. En sådan ordning skulle också medföra att förfrågningar till Riksarkivet om utlämnande av personuppgifter eller allmänna handlingar undviks och i stället görs till Arbetsförmedlingen som

har bättre förutsättningar att hantera förfrågningarna. Den skulle innebära att Arbetsförmedlingen får ansvar för arkivbildningen medan Riksarkivet får ansvaret för tillsynen av Arbetsförmedlingens arkivbildning. En sådan ordning skulle ligga i linje med arkivlagen och dess förarbeten. Mot denna bakgrund anser regeringen att det skulle vara positivt att Arbetsförmedlingen själv bevarar material som har undantagits från gallring för forskningsändamål. Regeringen anser därför att kravet på att material som ska bevaras för vetenskapliga eller historiska forskningsändamål lämnas över till en arkivmyndighet bör tas bort.

7.4.3 Bemyndigandet om föreskriftsrätt formuleras om

Regeringens förslag: Föreskrifter ska få meddelas om att personuppgifter, trots det som sägs om gallring i paragrafen i övrigt, får bevaras för arkivändamål av allmänt intresse och vetenskapliga eller historiska forskningsändamål.

Promemorians (Ds 2019:13) förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås t.ex. inte att bemyndigandet ska omfatta arkivändamål av allmänt intresse.

Remissinstanserna: Det stora flertalet av remissinstanserna har inte haft några synpunkter på promemorians förslag. *Arbetsförmedlingen* är positiv till promemorians förslag men anser att tidsfristen för gallring behöver förlängas till fem år alternativt att omfattningen av bemyndigandet utökas. *Riksarkivet* instämmer i förslaget och föreslår att ”vetenskapliga eller historiska forskningsändamål” ersätts med ”arkivändamål av allmänt intresse och vetenskapliga, statistiska eller historiska ändamål”.

Skälen för regeringens förslag

Nuvarande reglering

Enligt 16 § första stycket lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska uppgifter om arbetssökande i en arbetsmarknadspolitisk databas gallras senast tre år efter utgången av det år när behandlingen av uppgifterna har avslutats i ett ärende hos Arbetsförmedlingen. Utgångspunkten vad gäller personuppgifter i en arbetsmarknadspolitisk databas är således att de ska gallras. Det skiljer sig från utgångspunkten i arkivlagen som är att allmänna handlingar ska bevaras (jfr 3 § arkivlagen). Den bedömning som regeringen gjorde då lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten infördes var att särskilda bestämmelser om gallring för uppgifter i en databas, i likhet med vad som tidigare hade gällt, bör finnas av integritetsskäl (prop. 2001/02:144 s. 46–47).

I 16 § tredje stycket lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten anges att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om undantag från gallringstiderna när det gäller bevarande av material för vetenskapliga eller historiska forskningsändamål.

Av artikel 5.1 b i dataskyddsförordningen följer att behandling för arkivändamål av allmänt intresse, vetenskapliga eller historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål av uppgifter som har samlats in för andra ändamål är förenlig med förordningen. Enligt artikel 5.1 c i dataskyddsförordningen ska uppgifter som behandlas vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas. Denna princip om uppgiftsminimering gäller direkt med stöd av dataskyddsförordningen inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Bemyndigandet om föreskriftsrätt bör formuleras om

I avsnitt 7.4.2 ovan föreslås att kravet på att material för vetenskapliga eller historiska forskningsändamål ska lämnas över till en arkivmyndighet tas bort. Som en följd av detta finns det anledning att se över bestämmelsen om rätten att meddela föreskrifter. När kravet på överlämning av material tas bort används inte längre uttrycket material i lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, annat än i bestämmelsen om rätten att meddela föreskrifter. Regeringen anser därför att det är lämpligt att uttrycket inte heller används i denna bestämmelse utan att det ersätts av uttrycket personuppgifter. Den ändring som föreslås ovan medför att andra stycket i bestämmelsen inte längre kommer att innehålla en uttrycklig tidsfrist för gallring. Detta medför också att det är lämpligt att ändra formuleringen av bemyndigandet om föreskriftsrätt.

En lämplig formulering av bemyndigandet bedöms vara att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att personuppgifter, trots det som sägs om gallring i första och andra styckena, får bevaras för vissa ändamål. Bemyndigandet bör fortsatt omfatta vetenskapliga och historiska forskningsändamål.

Arbetsförmedlingen anser att tidsfristen för gallring behöver förlängas från tre år till fem år alternativt att omfattningen av bemyndigandet utökas till att även gälla att tillvarata allmänhetens insyn i förvaltningen och myndighetens eget informationsbehov för uppföljning, utredning, analys och kontroll. *Riksarkivet* föreslår att ”vetenskapliga eller historiska forskningsändamål” ersätts med ”arkivändamål av allmänt intresse och vetenskapliga, statistiska eller historiska ändamål” med hänvisning till att det är så som grunden för personuppgiftsbehandlingen är uttryckt i dataskyddsförordningen och den formuleringen också används i annan registerlagstiftning som har tillkommit efter det att dataskyddsförordningen trädde i kraft.

Enligt regeringen är det önskvärt att formuleringen av bemyndigandet ansluter så nära som möjligt till hur grunden för personuppgiftsbehandling är uttryckt i dataskyddsförordningen. Vidare bedöms den behandling av personuppgifter som är nödvändig för att uppfylla kraven i arkivlagen ske för arkivändamål av allmänt intresse (prop. 2017/18:105. s. 110). Dessa krav innefattar bl.a. att myndigheters arkiv ska bevaras, hållas ordnade och vårdas så att de tillgodoser rätten att ta del av allmänna handlingar, behovet av information för rättskipningen och förvaltningen och forskningens behov (se 3 § arkivlagen). Regeringen anser därför att bemyndigandet bör formuleras så att föreskrifter även får meddelas för arkivändamål av allmänt intresse.

De övriga förändringar av bemyndigandet som föreslås av Arbetsförmedlingen och Riksarkivet bedöms medföra att föreskriftsrätten skulle komma att utökas på ett mer betydande sätt. I promemorian har det inte gjorts några överväganden när det gäller en eventuell utökning av föreskriftsrätten och inte heller kring en förlängning av tidsfristen. Enligt regeringen finns det därmed inte något beredningsunderlag för att inom ramen för detta lagstiftningsarbete överväga sådana övriga utökningar av ändamålen med bevarandet eller en förlängning av tidsfristen.

8 Tillämpningsområdet för lagen om valfrihet hos Arbetsförmedlingen ska förtydligas

Regeringens förslag: Tillämpningsområdet för lagen om valfrihet hos Arbetsförmedlingen ska förtydligas. Det ska av lagtexten framgå att begreppet valfrihetssystem i den lagen avser förfaranden med löpande annonsering efter leverantörer där den enskilde som ska nyttja en tjänst ska ha rätt att välja leverantör bland samtliga leverantörer som uppfyller de krav Arbetsförmedlingen har ställt.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Det stora flertalet av remissinstanserna, bl.a. *Konkurrensverket, Upphandlingsmyndigheten, Förvaltningsrätten i Stockholm, Kammarrätten i Sundsvall, Kammarkollegiet, Arbetsförmedlingen* och *Sveriges Kommuner och Regioner*, är positiva till utredningens förslag eller har inga invändningar mot det. *Kompetensföretagen, Almega, Företagarna, Svenskt Näringsliv, Valfrihetens vänner* och *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* avstyrker utredningens förslag i sin helhet utan att särskilt kommentera detta förslag.

Skälen för regeringens förslag: Arbetsförmedlingen köper in en stor mängd varor och tjänster av vitt skilda slag för att möta den egna organisationens behov och i allt större utsträckning även delar av de arbetsmarknadspolitiska insatserna. Det är därför viktigt att det tydligt framgår av regleringen att Arbetsförmedlingen är oförhindrad att ingå avtal med leverantörer på det sätt som myndigheten bedömer är mest ändamålsenligt i det enskilda fallet.

Med valfrihetssystem avses ett förfarande där den enskilde har rätt att välja bland de leverantörer som en statlig myndighet, kommun eller region har godkänt och tecknat kontrakt med för att få en tjänst utförd. Det är den statliga myndigheten, kommunen eller regionen som bestämmer villkoren för hur ett kontrakt ska fullgöras liksom grunderna för den ekonomiska ersättningen. Samtliga leverantörer som uppfyller de krav som har ställts för systemet ska godkännas. I de valfrihetssystem som finns ska anslutning av leverantörer ske löpande.

Enligt lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen får Arbetsförmedlingen besluta att tillhandahålla valfrihetssystem för tjänster som upphandlas inom myndighetens arbetsmarknadspolitiska verksamhet.

Vidare framgår av lagen att när Arbetsförmedlingen tillhandahåller valfrihetssystem ska myndigheten tillämpa lagen (2008:962) om valfrihetssystem. Vid tillkomsten av lagen om valfrihet hos Arbetsförmedlingen bedömdes kontrakt inom valfrihetssystem utgöra tjänstekoncessioner (prop. 2009/10:146 s. 7–8 och 16–17).

Upphandling av tjänstekoncessioner regleras numera i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU av den 26 februari 2014 om tilldelning av koncessioner (LUK-direktivet). I skäl 13 i LUK-direktivet anges bl.a. att arrangemang där samtliga aktörer som uppfyller vissa villkor har rätt att utföra en bestämd uppgift utan selektivitet, exempelvis vid valfrihet för kunden och system med servicecheckar, inte anses utgöra koncessioner, även de som grundas på rättsliga överenskommelser mellan myndigheten och de ekonomiska aktörerna. På motsvarande sätt anges i skäl 4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (LOU-direktivet) att situationer då samtliga aktörer som uppfyller vissa villkor har rätt att utföra en bestämd uppgift utan selektivitet, exempelvis vid valfrihet för kunden och system med servicecheckar, inte bör ses som upphandling, utan enbart som auktorisationssystem (se även EU-domstolens domar i mål C-410/14, Falk Pharma, EU:C:2016:399 och mål C-9/17, Tirkkonen, EU:C:2018:142).

Den svenska upphandlingslagstiftningen innehåller i allt väsentligt samma definitioner och kriterier för vad som utgör en koncession respektive en upphandling som LUK- och LOU-direktiven (1 kap. 13, 22 och 23 §§ lagen [2016:1147] om upphandling av koncessioner respektive 1 kap. 2 § lagen [2016:1145] om offentlig upphandling).

Regeringen bedömer mot den bakgrunden att förfarandet enligt lagen om valfrihet hos Arbetsförmedlingen utgör ett auktorisationssystem och inte en koncession eller en upphandling. Begreppet upphandling bör därför inte användas i lagen om valfrihet hos Arbetsförmedlingen. Det är också viktigt att lagtexten är utformad på ett sådant sätt att det tydligt framgår att myndigheten är oförhindrad att utforma en upphandling, i enlighet med t.ex. lagen om offentlig upphandling, med den enskildes val som fördelningsnyckel. För att klargöra skillnaderna mellan upphandling och valfrihetssystem bör definitionen av valfrihetssystem i lagen om valfrihet hos Arbetsförmedlingen förtydligas så att det av denna framgår att lagen avser förfaranden med löpande annonsering efter leverantörer där den enskilde som ska nyttja en tjänst ska ha rätt att välja leverantör bland samtliga leverantörer som uppfyller de krav Arbetsförmedlingen har ställt.

9 Det ska tydliggöras att överenskommelser mellan Arbetsförmedlingen och kommuner får innefatta ersättning

Regeringens förslag: Lagen om vissa kommunala befogenheter ska förtydligas på så sätt att det uttryckligen anges att en överenskommelse mellan en kommun och Arbetsförmedlingen om att kommunen ska anordna aktiviteter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder får innefatta ersättning från Arbetsförmedlingen till kommunen.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens förslag. Utredningen föreslår bl.a. att det införs en uttrycklig begränsning av bestämmelsens tillämpningsområde.

Remissinstanserna: Det stora flertalet av remissinstanserna, bl.a. *Akademikerförbundet SSR, LO, Länsstyrelsen i Skåne län, Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige, Hylte, Lindesbergs, Malmö, Solna, Uppsala* och *Åmåls kommuner* samt *Västra Götalandsregionen*, är positiva till utredningens förslag eller har inga invändningar mot det. Vissa remissinstanser, bl.a. *Båstads, Filipstads* och *Haparanda kommuner* betonar vikten av att kommunerna får de ekonomiska resurser som krävs för att utföra uppgifter inom arbetsmarknadspolitiken. *Sveriges Kommuner och Regioner* tillstyrker förslaget, men vill samtidigt framhålla vikten av att preciseringen som sådan endast får syfta till att klargöra den kommunala kompetensen, inte begränsa den. *Kompetensföretagen, Almega, Forum – Idéburna organisationer med social inriktning, Famna – Riksorganisationen för idéburen välfärd, Företagarna, Svenskt Näringsliv, Valfrihetens vänner, Konkurrensverket* och *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* avstyrker förslaget. *Almega* uttrycker kritik mot en reglering som öppnar för att Arbetsförmedlingen ska kunna styra vad en kommun mot ersättning ska kunna ägna sig åt inom arbetsmarknadsområdet. *Forum – Idéburna organisationer med social inriktning* och *Famna – Riksorganisationen för idéburen välfärd* ser en risk för att många av de idéburna organisationer som arbetar med arbetsintegrerande insatser för de mest utsatta kommer att skjutas undan om kommunernas befogenheter vidgas.

Skälen för regeringens förslag: Kommunerna har en central betydelse för arbetsmarknadspolitiken och bedriver insatser och verksamheter som på olika sätt underlättar arbetssökandes inträde på arbetsmarknaden. Kommunerna ansvarar bl.a. för insatser enligt socialtjänstlagen (2001:453) för individer som är i behov av sådant stöd och för vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå samt i form av svenska för invandrare. Kommunerna är även stora arbetsgivare och anordnar ofta aktiviteter, t.ex. praktik, för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Av 6 kap. 2 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter framgår att kommuner, efter överenskommelse med Arbetsförmedlingen, får anordna aktiviteter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Bestämmelsen återfanns ursprungligen i den numera upphävda lagen

(2007:1360) om kommuners medverkan i arbetsmarknadspolitiska åtgärder men fördes, utan annat än redaktionella och språkliga ändringar, över till lagen om vissa kommunala befogenheter i samband med att den lagen tillkom (prop. 2008/09:21 s. 84).

I bestämmelsens förarbeten (prop. 2007/08:1 utg. omr. 13 avsnitt 6.7) angav regeringen bl.a. det föreslagna lagstödet syftar till att ge kommuner möjlighet att vid behov och efter överenskommelse med Arbetsförmedlingen anordna insatser för deltagare i olika arbetsmarknadspolitiska åtgärder. När det gäller formen av överenskommelser mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna erinrade regeringen om att det inte är fråga om ett civilrättsligt bindande avtal utan om viljeyttringar som syftar till att klargöra förutsättningarna för att på lokal nivå genomföra den del av den statliga arbetsmarknadspolitiken som nu är i fråga. Regeringen betonade att den föreslagna lagen endast gäller kommuners möjligheter att anordna aktiviteter inom ramen för arbetsmarknadspolitiska åtgärder som inte kan anordnas genom upphandlingsförfarande och där det inte kan uppstå en konkurrenssnedvridning i förhållande till andra aktörer samt att lagstödet främst avser att ge kommuner möjlighet att erbjuda insatser som praktikplatser m.m., men det inte kunde uteslutas att andra insatser kan bli aktuella. När det gäller ersättning till kommunerna klargjorde regeringen att kommunerna inte kommer att få någon ersättning då de anordnar praktikplatser. Regeringen påpekade dock att det förhållandet att kommunerna inte erhåller ersättning vid tillhandahållandet av praktikplatser inte utesluter att kommunerna kan komma att ersättas för tillhandahållandet av andra insatser inom det arbetsmarknadspolitiska området.

En kommuns befogenhet att, efter överenskommelse med Arbetsförmedlingen, anordna aktiviteter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder påverkas således inte av huruvida kommunen får ersättning för detta. Mot bakgrund av vad bl.a. *Båstads*, *Filipstads* och *Haparanda kommuner* har anfört om ersättning för kostnader anser regeringen att det uttryckligen bör framgå av bestämmelsen att en överenskommelse om att en kommun i enlighet med lagen ska anordna aktiviteter åt deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder får innefatta ersättning till kommunen. Det vore nämligen olyckligt om önskvärda överenskommelser inte kommer till stånd i situationer där ersättning till kommunen vore naturligt, enbart av den anledningen att inblandade parter är osäkra på om överenskommelsen får innefatta ersättning.

Sveriges Kommuner och Regioner har påtalat vikten av att förslaget inte medför att den kommunala kompetensen begränsas. *Forum – Idéburna organisationer med social inriktning* och *Famna – Riksorganisationen för idéburen välfärd*, å sin sida, ser en risk för att många av de idéburna organisationer som arbetar med arbetsintegrerande insatser kan komma att trängas undan om kommunernas befogenheter vidgas. Regeringen vill mot den bakgrunden understryka att den föreslagna författningsändringen endast är ett förtydligande och alltså inte avser att vare sig begränsa eller vidga de kommunala befogenheterna. De uttalanden som gjordes i prop. 2007/08:1 utg. omr. 13 avsnitt 6.7 avseende utrymmet för kommunala överenskommelser med Arbetsförmedlingen om att anordna aktiviteter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder är således fortfarande

relevanta som ledning för tillämpningen av 6 kap. 2 § lagen om vissa kommunala befogenheter.

När det gäller *Almeas* kritik mot en reglering som öppnar för att Arbetsförmedlingen ska kunna styra vad en kommun mot ersättning ska kunna ägna sig åt på arbetsmarknadsområdet konstaterar regeringen att den aktuella bestämmelsen ger kommunerna en befogenhet att, inom de ramar bestämmelsen ställer upp, ingå överenskommelser med Arbetsförmedlingen om att kommunen ska anordna aktiviteter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Det ligger i sakens natur att i varje enskild överenskommelse kommer både Arbetsförmedlingen, såsom ansvarig för de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna, och den aktuella kommunen, såsom anordnare av aktiviteterna, att ha ett avgörande inflytande både över vilka aktiviteter som ska ingå och om det ska utgå ersättning. Om inte båda parter är överens om båda dessa förhållanden blir det ingen överenskommelse.

10 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: De föreslagna lagändringarna ska träda i kraft den 1 december 2022.

Äldre bestämmelser om sekretess ska gälla för uppgifter som har lämnats före ikraftträdandet. Den upphävda bestämmelsen om tystnadsplikt ska fortfarande gälla för uppgifter som den som är eller har varit verksam inom en yrkesmässigt bedriven verksamhet för nyanlända invandrare har fått del av före ikraftträdandet.

Förslagen i promemorian (Ds 2021:27) överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Det stora flertalet av remissinstanserna har inte yttrat sig särskilt om promemorians förslag eller har inget att invända mot förslagen. *Region Skåne* tillstyrker förslagen. *Arbetsförmedlingen* påpekar att det kommer att krävas anpassningar av handläggargröd och datasystem. *Sveriges Kommuner och Regioner* har inget att invända mot det föreslagna ikraftträdandet men betonar behovet av samlade och snabba åtgärder på det arbetsmarknadspolitiska området.

Förslagen i promemorian (Ds 2019:13): I promemorian föreslås att lagförslaget ska träda i kraft den 1 juli 2020.

Remissinstanserna: Det stora flertalet av remissinstanserna har inte yttrat sig särskilt om promemorians förslag. *Arbetsförmedlingen* föreslår att det införs en övergångsbestämmelse i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten som förtydligar och möjliggör att material som ännu inte har levererats till arkivmyndigheten kan behållas.

Utredningens förslag: Utredningen föreslår att lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2022.

Remissinstanserna: Det stora flertalet av remissinstanserna har inte yttrat sig särskilt över utredningens förslag. *Hultsfreds kommun* anser att de föreslagna lagändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt, helst före 2022.

Skälen för regeringens förslag: De föreslagna lagarna bör träda i kraft samlad och så snart som möjligt. Som *Arbetsförmedlingen* påpekar kommer flera av de lagändringar som föreslås att kräva anpassningar av Arbetsförmedlingens handläggarsöd och datasystem. Det är mot bakgrund av behovet av ett sådant anpassningsarbete nödvändigt att lämna tillräcklig tid för att det ska kunna genomföras på ett rättssäkert sätt och att myndigheterna ska kunna upprätthålla sin övriga verksamhet på ett bra sätt. En lämplig tidpunkt för ikraftträdande bedöms därför vara den 1 december 2022. I likhet med utredningen bedömer regeringen att det inte behövs några övergångsbestämmelser när det gäller ändringarna i lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen och i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter.

När det däremot gäller ändringarna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) behövs övergångsbestämmelser för att säkerställa att sekretessen även i fortsättningen gäller för uppgifter som har lämnats före ikraftträdandet. Motsvarande gäller för ändringen i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare som medför att bestämmelsen om tystnadsplikt ska upphöra att gälla.

I lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten tas kravet på att material som ska bevaras för forskningsändamål ska överlämnas till en arkivmyndighet bort. När det gäller denna ändring föreslår *Arbetsförmedlingen* att det införs en övergångsbestämmelse som förtydligar och möjliggör att material som ännu inte har levererats till arkivmyndigheten kan behållas. Från och med ikraftträdandet kommer det inte längre finnas ett krav på att material som ska bevaras för vetenskapliga eller historiska forskningsändamål ska lämnas över till Riksarkivet. Enligt regeringen medför detta att allt material som inte har levererats före ikraftträdandet inte kommer att behöva lämnas över. Regeringen bedömer därför att det inte finns något behov av en övergångsbestämmelse i denna del.

Vad gäller övriga lagändringar bedömer regeringen att det inte är nödvändigt med några särskilda övergångsbestämmelser.

11 Konsekvenser

11.1 Övergripande konsekvenser

Syftet med lagförslagen är att sammantaget förbättra möjligheterna för ett ändamålsenligt informationsutbyte för att såväl Arbetsförmedlingen som leverantörer ska kunna fullgöra sina uppdrag effektivt, samtidigt som intrånget i den personliga integriteten för enskilda minimeras. Med effektivt avses i detta sammanhang bl.a. att stödet i form av arbetsmarknadspolitiska insatser till den arbetssökande ska vara sammanhållet även när det ges av fler aktörer, att Arbetsförmedlingens

beslut ska baseras på bästa möjliga informationsunderlag och att leverantörer av arbetsmarknadspolitiska insatser ska kunna fullgöra sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Lagförslagen torde därmed leda till en minskning av de transaktionskostnader som annars skulle följa av att vissa uppgifter som tidigare har utförts av myndigheten i egen regi i stället utförs av leverantörer, men på uppdrag av Arbetsförmedlingen.

Flera remissinstanser för fram att det saknas beskrivningar av konsekvenser av eller risker med de verksamhetsmässiga förändringar som följer av den bredare inriktningen den arbetsmarknadspolitiska verksamheten som beskrivs i avsnitt 3 i Ds 2021:27.

Regeringen vill framhålla att det i detta avsnitt beskrivs konsekvenser av lagförslagen och inte konsekvenser av den bredare inriktningen för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

11.2 Konsekvenser för enskilda

I lagrådsremissen lämnas förslag om ändringar i de sekretessbestämmelser som gäller i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten för uppgifter om en enskilds personliga förhållanden och för uppgifter om en enskilds affärs- eller driftförhållanden. Förslaget innebär att styrkan på sekretessen ändras från ett omvänt till ett rakt skaderekvisit, dvs. med en presumtion för offentlighet. Det innebär en förändring mot i dag då presumtionen i stället är att dessa uppgifter omfattas av sekretess.

I lagrådsremissen föreslås också att den särbestämmelse om sekretess som gäller för uppgifter om en enskilds personliga förhållanden i ärenden om etableringsinsatser eller etableringsersättning ska upphöra att gälla. Ändringarna innebär att uppgifter i dessa ärenden kommer att omfattas av den föreslagna nya allmänna bestämmelsen om sekretess inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

De föreslagna lagändringarna förväntas ge förbättrade möjligheter till insyn i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, vilket generellt kan antas gynna enskilda. Ändringarna innebär samtidigt att fler uppgifter som rör enskilda kan komma att lämnas ut jämfört med vad som är fallet i dag. En presumtion för offentlighet utesluter emellertid inte att sekretess alltså gäller för vissa typer av uppgifter. Presumtionen för offentlighet kan brytas om uppgiften som sådan är av den arten att ett utlämnande typiskt sett kan vara ägnat att medföra skada för det intresse som ska skyddas genom bestämmelsen.

Vidare lämnas förslag som innebär att leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen ska kunna ta del av vissa uppgifter som finns hos Arbetsförmedlingen om enskilda arbetssökandes personliga förhållanden, samtidigt som uppgifter om enskilda hos leverantörerna ska omfattas av ett motsvarande skydd som hos Arbetsförmedlingen. I lagrådsremissen lämnas också förslag om att leverantörer ska ha en skyldighet att lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen som myndigheten behöver i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Dessa lagändringar kan väntas innebära flera fördelar för arbetssökande jämfört med om lagändringarna inte skulle genomföras. Förbättrade förutsättningar att utbyta uppgifter om den enskilde kan bidra

till att Arbetsförmedlingen ges bättre förutsättningar att besluta om bl.a. inriktning och omfattning på insatserna, att leverantören får bättre underlag för att utforma stödet till den arbetssökande, och att stödet i form av arbetsmarknadspolitiska insatser därigenom kan bli mer ändamålsenligt och sammanhållet än vad som annars skulle vara fallet.

I dag kan en leverantör få tillgång till uppgifter som finns hos Arbetsförmedlingen om den enskilde ger sitt medgivande till att myndigheten lämnar ut sådana uppgifter. Med dessa lagförslag får Arbetsförmedlingen möjlighet att lämna sekretessbelagda uppgifter, bl.a. om en enskild deltagare, till leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen utan att detta är beroende av den enskildes medgivande. Detta kommer att förbättra leverantörens förutsättningar att stödja den enskilde på ett effektivt sätt. Förutsatt att Arbetsförmedlingen använder sig av denna möjlighet innebär det också att en arbetssökande som deltar i insatser hos en leverantör slipper lämna viss information flera gånger. Därmed minskar bördan för den enskilde att lämna uppgifter och även risken för onödiga ledtider.

Vissa remissinstanser anser att lagförslagen medför risker för den personliga integriteten. *Botkyrka kommun* framhåller också att förslagen kan medföra fler prövningar och en risk att dessa inte görs tillräckligt grundligt och att integritetskänsliga uppgifter därmed lämnas ut. Regeringen bedömer att det medför vissa risker ur integritetsskyddssynpunkt när kretsen av personer som potentiellt kan få ta del av uppgifter om enskildas personliga förhållanden utvidgas till aktörer utanför Arbetsförmedlingen. Lagförslagen innebär att arbetssökande som är inskrivna hos Arbetsförmedlingen kan förvänta sig att uppgifter om deras förhållanden kan komma att lämnas ut till en leverantör, om han eller hon anvisas till insatser som leverantören utför. Det är inte obligatoriskt att delta i arbetsmarknadspolitiska insatser, och den arbetssökande skulle i princip kunna välja att inte delta i en anvisad insats som utförs av en leverantör, för att därigenom undvika att uppgifterna lämnas ut. Det skulle dock i förlängningen kunna medföra att han eller hon förlorar sin rätt till ersättning och inte kan ta del av det stöd som erbjuds i insatsen. I praktiken torde därför många arbetslösa ha små möjligheter att välja att avstå. Utifrån ett samhällsperspektiv är det inte heller önskvärt att den arbetssökande väljer att avstå från deltagande i arbetsmarknadspolitiskt motiverade insatser, eftersom den arbetssökandes tid i arbetslöshet då riskerar att förlängas.

Regeringen anser att dessa risker ur integritetsskyddssynpunkt bör vägas mot de fördelar som förändringarna bedöms innebära för de arbetssökande. För att motverka de ökade integritetsriskerna föreslås också att en straffsanktionerad tystnadsplikt införs för anställda och andra som deltar i eller har deltagit i en leverantörs verksamhet. En sådan tystnadsplikt innebär att uppgifterna omfattas av ett starkare skydd än den avtalsreglerade tystnadsplikt som används i dag, vilket kan få viss positiv effekt för skyddet av den personliga integriteten. Det kan bl.a. bidra till att upprätthålla den arbetssökandes förtroende för att han eller hon kan lämna uppgifter om personliga förhållanden till såväl Arbetsförmedlingen som en leverantör, utan att uppgifterna riskerar att obehörigen lämnas ut. Personal hos leverantören ska inte heller ta del av denna typ av information i högre utsträckning än vad som kan anses vara nödvändigt för att utföra

den aktuella insatsen. Vidare är leverantörer, när de behandlar personuppgifter, skyldiga att följa EU:s dataskyddsförordning och lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, förkortad dataskyddslagen.

Den föreslagna tystnadsplikten för denna typ av uppgifter medför samtidigt en viss inskränkning av yttrandefriheten för de personer som på grund av anställning eller på något annat sätt deltar eller har deltagit i en leverantörs verksamhet. Regeringen bedömer dock att det kommer att röra sig om en mycket liten begränsning av dessa personers yttrandefrihet och att behovet av tystnadsplikt för att åstadkomma ett ändamålsenligt skydd väger tyngre.

Förslaget om att uppgifter som har avskilts för statistikändamål hos Arbetsförmedlingen ska gallras när de inte längre är nödvändiga kan ha en påverkan på den personliga integriteten i de fall ändringen leder till att uppgifter sparas längre än vad som är fallet med nuvarande bestämmelse som innebär att uppgifter ska gallras tio år efter avskiljandet. Regeringen anser att denna påverkan är befogad och proportionerlig med beaktande av det starka allmänintresse som finns av statistikproduktion och för att kunna göra jämförelser med händelser långt tillbaka i tiden. En ändring av bestämmelsen innebär också att det finns utrymme att gallra uppgifter som har avskilts för statistikändamål innan det har gått tio år, dvs. vissa personuppgifter kommer att bevaras under en kortare tid än vad som nu är fallet. Detta är i linje med principen om lagringsminimering enligt dataskyddsförordningen.

11.3 Konsekvenser för statliga myndigheter

De lagändringar som föreslås i lagrådsremissen medför inte i sig, med undantag för förslaget om att ta bort kravet på att material ska lämnas över till en arkivmyndighet, några krav på förändringar i Arbetsförmedlingens eller andra statliga myndigheters verksamheter. Som beskrivs ovan regleras verksamheten i huvudsak i förordning. Det är främst i förordning och genom annan styrning än lag som den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, med leverantörer som utförare av insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen, kommer att styras.

De föreslagna lagändringarna bedöms skapa förutsättningar för Arbetsförmedlingen att bedriva delar av verksamheten på ett mer effektivt sätt än vad som annars hade varit fallet. Genom att myndigheten ges möjlighet att lämna ut vissa uppgifter till leverantörer, i kombination med förslaget bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om uppgiftsskyldighet för leverantörer, upprätthålls förutsättningarna för ett effektivt informationsflöde mellan Arbetsförmedlingen och leverantörerna. Det skapar i sin tur förutsättningar för att Arbetsförmedlingen ska kunna fatta arbetsmarknadspolitiskt motiverade beslut om insatser för arbetssökande, för kontroll och uppföljning av leverantörer och tjänster liksom för myndighetens kontrolluppdrag i förhållande till individuella sättningarna.

För att det ska finnas goda förutsättningar för att de uppgifter om enskildas förhållanden som leverantörerna får del av med stöd av dessa

förslag ska hanteras på ett säkert sätt, och inte riskera att spridas till obehöriga, kommer det också att vara viktigt att Arbetsförmedlingen nogt överväger vilka mer specifika krav som myndigheten bör ställa på leverantörens verksamhet, samt vilket stöd som myndigheten kan tillhandahålla leverantörerna i detta avseende.

Arbetsförmedlingen påpekar att de föreslagna förändringarna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) kommer att kräva ett omfattande arbete på myndigheten med bl.a. kompetensutveckling för medarbetarna och anpassning av arbetsprocesser och systemstöd. Regeringen anser att sådan kompetensutveckling och anpassning är viktigt för att säkerställa en effektiv och rättssäker tillämpning av nya bestämmelser. Enligt den arbetsgivarpolitiska delegeringen, som gäller sedan 1994 i staten, är det här frågor som respektive myndighet har att hantera inom ramen för sitt förvaltningsanslag.

Förslaget om att tydliggöra att överenskommelser mellan Arbetsförmedlingen och kommuner får innefatta ersättning bedöms kunna innebära konsekvenser för Arbetsförmedlingen. Regeringen bedömer att en uttrycklig reglering minskar risken för att otydlighet leder till att ändamålsenliga överenskommelser inte kommer till stånd. På det sättet ökar myndighetens möjligheter att använda överenskommelser om att kommunen ska anordna aktiviteter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder som verktyg för att ta tillvara kommunernas kompetens.

Förslaget om att tillämpningsområdet för lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen ska förtydligas innebär att otydlighet om huruvida lagen förhindrar myndigheten att upphandla förmedlingsinsatser enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling med den enskildes val som fördelningsnyckel undanröjs. Därmed bedömer regeringen att myndighetens möjlighet att anskaffa tjänster på det sätt som vid varje enskilt tillfälle bedöms vara mest ändamålsenligt ökar.

Förslaget om att ta bort kravet på att material som ska bevaras för vetenskapliga eller historiska forskningsändamål ska lämnas över till en arkivmyndighet innebär något lägre kostnader för Riksarkivet som inte behöver ta hand om materialet och inte heller behöver hantera förfrågningar från enskilda att ta del av materialet. Kostnaderna blir lägre för Arbetsförmedlingen eftersom arbetet med att föra över materialet till Riksarkivet försvinner. Dock tillkommer viss kostnad för Arbetsförmedlingen avseende arkivering av det material som enligt nuvarande regler förs över till Riksarkivet. Sammantaget bedömer regeringen att förslaget inte har någon budgetpåverkan.

11.4 Konsekvenser för statens budget

De föreslagna lagändringarna bedöms inte i sig medföra några krav på förändringar i Arbetsförmedlingens eller andra statliga myndigheters verksamheter, och har därför inga budgetära konsekvenser för staten jämfört med i dag.

Utan dessa lagändringar bedömer regeringen dock att det skulle finnas risk för en mindre effektiv verksamhet, bl.a. i form av ökat dubbelarbete hos myndigheten och leverantörerna, längre ledtider och att myndigheten

skulle få ett sämre underlag för bedömning av den enskildes behov liksom sämre förutsättningar för att fullgöra sitt kontrolluppdrag. Utan lagändringarna skulle det därför finnas en risk för ökade kostnader för eller försämrad kvalitet i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Regeringen bedömer därmed att förslagen kan förväntas innebära en mer effektiv användning av statliga medel än vad som annars hade varit fallet.

11.5 Konsekvenser för kommunerna

Regeringen bedömer att de förslag som lämnas i lagrådsremissen om tystnadsplikt, uppgiftsskyldighet för leverantörer, personuppgifter och gallring inte i sig medför några konsekvenser för kommunerna.

Förslaget om att tydliggöra att överenskommelser mellan Arbetsförmedlingen och kommuner får innefatta ersättning bedöms kunna innebära konsekvenser för kommuner. Genom att möjligheten att erhålla ersättning uttryckligen regleras i lagen bedömer regeringen att det minskar risken för att ändamålsenliga överenskommelser mellan kommun och Arbetsförmedlingen inte kommer till stånd.

De föreslagna lagändringarna innebär inga förändringar av ansvarsfördelningen mellan stat och kommun. Då inga kostnader bedöms uppstå för kommunerna till följd av förslagen blir den kommunala finansieringsprincipen inte tillämplig.

Sveriges Kommuner och Regioner för fram att den sekretess som gäller inom socialtjänsten innebär ett väsentligt starkare skydd än den sekretess som föreslås gälla hos Arbetsförmedlingen, varvid den enskildes vilja att ge sitt samtycke till att uppgifter hos bl.a. socialtjänsten lämnas till Arbetsförmedlingen sannolikt minskar. Det i sin tur riskerar att försvåra förutsättningarna för s.k. trepartssamverkan. Regeringen anser att det är svårt att förutse hur ändrade sekretessbestämmelser i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten kommer att påverka enskildas vilja att lämna sitt samtycke till att sekretessbelagda uppgifter får överföras mellan olika aktörer och hur det i sin tur påverkar förutsättningarna för samverkan. De föreslagna lagändringarna kan komma att underlätta samverkan genom att Arbetsförmedlingen får lämna ut fler uppgifter som rör enskildas personliga förhållanden till socialtjänsten jämfört med nuvarande sekretessbestämmelse.

11.6 Konsekvenser för företag

I lagrådsremissen föreslås att den nuvarande sekretessbestämmelsen för enskilds affärs- eller driftförhållanden ska ändras från ett omvänt till ett rakt skaderekvisit, dvs. till offentlighet som huvudregel. Syftet är att förbättra möjligheterna till insyn i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Detta kan generellt antas vara till fördel för företag, både företag som önskar använda Arbetsförmedlingens stöd och service, och företag som är utförare av arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Samtidigt innebär lagförslaget att fler uppgifter som rör företags affärs- eller driftförhållanden kan komma att lämnas ut.

Arbetsförmedlingen konstaterar att företag kan utsättas för hårdare granskning när fler uppgifter om företag kan lämnas ut, men att allmänintresset av förbättrad insyn och ökade möjligheter att kontrollera information om stöd till arbetsgivare får anses väga över. Arbetsförmedlingen anser vidare att utformningen av den sekretessbrytande bestämmelsen innebär att det blir möjligt för myndigheten att lämna vissa uppgifter till leverantörer, bl.a. om arbetsgivare som fått stöd.

Regeringen delar bedömningen att allmänintresset av insyn och förutsättningar för kontroll väger över. Det är Arbetsförmedlingen som måste göra en bedömning av vilka uppgifter som är nödvändiga för att leverantören ska kunna fullgöra sitt uppdrag i det enskilda fallet. Om Arbetsförmedlingen bedömer att det är nödvändigt kommer myndigheten att ha möjlighet att lämna ut uppgifter om enskilda affärs- eller driftförhållanden, till exempel om arbetsgivare som får stöd.

Som framgår av avsnitt 5.1 utesluter en presumtion för offentlighet emellertid inte att sekretess allttjämt kommer att gälla för vissa typer av uppgifter, om ett utlämnande typiskt sett kan vara ägnat att medföra skada för det intresse som ska skyddas genom bestämmelsen. De föreslagna lagändringarna bedöms därutöver inte medföra några generella konsekvenser för företag.

I det följande beskrivs lagförslagets konsekvenser för de företag och andra organisationer som är eller önskar bli leverantörer av arbetsmarknadspolitiska insatser.

Arbetsförmedlingen kommer med dessa förslag att ges möjlighet att lämna ut vissa uppgifter till leverantörer. Förutsatt att Arbetsförmedlingen använder sig av denna möjlighet kommer leverantören att kunna få del av uppgifter om enskilda deltagare som har framkommit vid Arbetsförmedlingens kartläggning av den enskildes situation. Leverantören behöver därmed lägga mindre tid på att själv inhämta motsvarande uppgifter samtidigt som förutsättningar förbättras för att leverantören ska få en korrekt helhetsbild av den enskildes situation och behov. Redan i dag förekommer visserligen att leverantörer får del av uppgifter hos Arbetsförmedlingen under förutsättning att den enskilde lämnar sitt medgivande. Sådant uppgiftslämnande sker alltså inte med automatik och är inte heller förutsägbart. Det förslag till sekretessbrytande bestämmelse som lämnas i lagrådsremissen bedöms sammantaget ge bättre förutsättningar för leverantören att erbjuda den arbetssökande ett effektivt stöd, och i förlängningen också bättre förutsättningar att uppnå resultat. Dessa förbättrade förutsättningar gäller både leverantörer av förmedlingsinsatser och leverantörer som utför andra arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen.

Vidare föreslås i lagrådsremissen att en straffsanktionerad tystnadsplikt införs för anställda och andra som deltar eller har deltagit i en leverantörs verksamhet. Arbetsförmedlingen tecknar redan i dag sekretessförbindelser med leverantörer. Från leverantörens perspektiv innebär den nu föreslagna tystnadsplikten, till skillnad från en avtalsreglerad tystnadsplikt, ett straffansvar för anställda som deltar i leverantörens verksamhet. Om en anställd bryter mot en straffsanktionerad tystnadsplikt blir det också i första hand den anställde som drabbas av sanktion, till skillnad från vid en avtalsreglerad tystnadsplikt då Arbetsförmedlingen kan komma att kräva skadestånd av leverantören, som sedan i sin tur får utkräva ansvar av den

anställde. Leverantörer kommer att behöva informera anställda och andra berörda personer om tystnadsplikten.

Det föreslås också ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för en leverantör som bedriver arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen att lämna uppgifter till myndigheten. Arbetsförmedlingen upprättar redan i dag avtal med leverantörer om skyldighet att lämna vissa uppgifter till Arbetsförmedlingen. En författningsreglerad skyldighet att lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen innebär en rättslig förpliktelse för leverantörerna. Den föreslagna bemyndigandebestämmelsen bedöms därmed innebära en ökad tydlighet för leverantörerna om vilka uppgifter de är skyldiga att lämna till Arbetsförmedlingen. Eftersom den föreslagna lagändringen utgör ett bemyndigande kommer de närmare konsekvenserna emellertid att vara beroende av det fortsatta arbetet med förordningsändringar.

11.7 Konsekvenser för EU-rätt och internationella åtaganden

Arbetsförmedlingen anser att det i Ds 2021:27 saknas en beskrivning av varför förslagen inte berör de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU och att det inte heller medför några konsekvenser för internationella åtaganden. *Svenska ILO-kommittén* bedömer att lagförslagen inte står i strid med ratificerade ILO-konventioner men anser att det saknas en redogörelse i Ds 2021:27.

Flera av förslagen aktualiserar dataskyddsförordningen. Överväganden i enlighet med dataskyddsförordningen har gjorts i respektive avsnitt. I övrigt bedöms inte förslagen beröra de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU.

Regeringen bedömer att de föreslagna lagändringarna i övrigt inte medför några konsekvenser för Sveriges internationella åtaganden.

11.8 Konsekvenser för fusk, felaktiga utbetalningar och brottslighet

I lagrådsremissen föreslås ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för en leverantör som bedriver arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen att lämna uppgifter till myndigheten. En sådan skyldighet kommer bl.a. att kunna förbättra förutsättningarna för en effektiv kontroll av om de arbetssökande som deltar i sådana insatser uppfyller villkoren för respektive individersättning. Det gäller inte bara arbetssökande som kan komma att delta i förmedlingsinsatser utan även de som deltar i andra typer av insatser som Arbetsförmedlingen anskaffar redan i dag. Jämfört med i dag skapas alltså bättre förutsättningar för Arbetsförmedlingens kontroll av såväl leverantörer och insatser, som i förhållande till individersättningarna. Hur uppgiftsskyldigheten bör

utföras närmare, liksom dess närmare konsekvenser, kommer att bedömas under det fortsatta förordningsarbetet.

Som nämns ovan medför det samtidigt vissa risker ur integritets- skyddssynpunkt när kretsen av personer som potentiellt kan få ta del av uppgifter om den enskildes personliga förhållanden utvidgas till personer utanför Arbetsförmedlingen. Det finns alltid en viss risk att personer som tar del av uppgifter om enskildas förhållanden kan nyttja dessa uppgifter för brottsliga syften. Den risken ökar ju större krets av personer som potentiellt kan ta del av uppgifterna. När fler aktörer hanterar uppgifter om enskilda ökar också risken för att det hos någon aktör kan finnas brister i dataskyddet, som t.ex. kan utnyttjas av kriminella för brottsliga ändamål. Det är bl.a. mot denna bakgrund som det i lagrådsremissen föreslås en straffsanktionerad tystnadsplikt för anställda och andra personer som är deltar eller har deltagit i en leverantörs verksamhet. Som tidigare nämnts är leverantörer också skyldiga att behandla personuppgifter i enlighet med EU:s dataskyddsförordning och dataskyddslagen.

11.9 Övriga konsekvenser

De föreslagna lagändringarna bedöms inte medföra några direkta samhällsekonomiska eller miljömässiga konsekvenser. De bedöms inte heller medföra några direkta konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

12 Författningskommentar

12.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:625) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

3 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för en leverantör som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen att till Arbetsförmedlingen lämna uppgifter som myndigheten behöver i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Paragrafen är ny och innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för en leverantör som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen att till Arbetsförmedlingen lämna uppgifter som myndigheten behöver i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Bemyndigandet innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om uppgiftsskyldighet för leverantörer när det t.ex. gäller uppgifter som har betydelse för ett ärende hos Arbetsförmedlingen eller uppgifter som behövs för myndighetens kontroll-, analys- och uppföljningsarbete.

4 § *Den som på grund av anställning eller på något annat sätt deltar eller har deltagit i en leverantörs verksamhet att utföra arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen får inte obehörigen röja vad han eller hon då har fått veta om en enskilds personliga förhållanden eller affärs- eller driftförhållanden. Detsamma gäller den som deltar eller har deltagit i verksamhet hos en underleverantör som medverkar till att fullgöra leverantörens uppdrag.*

I det allmännas verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Paragrafen är ny och reglerar tystnadsplikt för leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

Av *första stycket* framgår att tystnadsplikt gäller för den som på grund av anställning eller på något annat sätt deltar i eller har deltagit i en leverantörs verksamhet att på Arbetsförmedlingens uppdrag utföra arbetsmarknadspolitiska insatser. Exempel på personer som på något annat sätt deltar i en leverantörs verksamhet är inhyrda konsulter eller andra uppdragstagare. Det kan även vara fråga om styrelseledamöter, ägare och andra personer i leverantörens verksamhet som har tillgång till eller på annat sätt förfogar över de uppgifter som leverantören hanterar. På samma sätt gäller tystnadsplikt även för t.ex. personal hos en underleverantör som omfattas av lagens tillämpningsområde.

Tystnadsplikten innebär ett förbud mot att obehörigen röja eller utnyttja uppgifter. Det får bedömas utifrån omständigheterna i det enskilda fallet vad som ska anses vara ett obehörigt röjande. Uppgifter kan dock normalt lämnas ut med samtycke från den enskilde. Som obehörigt röjande eller utnyttjande anses inte heller sådant utlämnande av uppgifter som sker med stöd av lag eller när leverantörer delar information med andra om det är nödvändigt för uppdragets utförande. Den praxis som finns på andra områden när det gäller obehörighetsrekvisitets innebörd kan tjäna som vägledning för den aktuella bestämmelsen. Innan ett uppdrag överlämnas till en leverantör bör Arbetsförmedlingen upplysa den uppgiftsmottagande leverantören om tystnadspliktens räckvidd. Myndigheten bör också säkerställa att leverantören informerar eventuella underleverantörer om tystnadsplikten.

Det anges även att tystnadsplikten gäller för den som deltar eller har deltagit i verksamhet hos underleverantör som medverkar till att fullgöra leverantörens uppdrag. Det förekommer att en leverantör anlitar en eller flera underleverantörer som medverkar till att fullgöra det uppdrag som Arbetsförmedlingen har anskaffat hos leverantören. På samma sätt kan en underleverantör i sin tur anlita ytterligare en eller flera underleverantörer som också bidrar till uppdragets fullgörande. En underleverantör vars uppdrag innebär att underleverantören direkt eller indirekt medverkar till att fullgöra Arbetsförmedlingens uppdrag ska jämföras med en leverantör vid tillämpningen av bestämmelsen om tystnadsplikt.

Tystnadsplikten är straffsanktionerad i 20 kap. 3 § brottsbalken. Den gäller såväl i verksamhet hos leverantörer som hos underleverantörer.

I *andra stycket* finns en upplysning om att offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, tillämpas i det allmännas verksamhet. Det innebär att om t.ex. en kommun i egenskap av leverantör utför en insats på uppdrag av

Arbetsförmedlingen så gäller relevanta bestämmelser i OSL och inte den aktuella tystnadspliktsbestämmelsen.

12.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

4 § Arbetsförmedlingen får behandla personuppgifter inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten bara om det är nödvändigt för

1. handläggning av ärenden,
2. publicering av platsinformation, information om *leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen* och ansökningar om anställning,
3. planering, metodutveckling, tillsyn, uppföljning, resultatredovisning och utvärdering av verksamheten,
4. kontroll av ekonomiskt stöd till arbetsgivare och enskilda som tar del av insatser inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten,
5. framställning av avidentifierad statistik, och
6. samarbete på det arbetsmarknadspolitiska området inom Europeiska unionen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt enligt överenskommelsen den 6 mars 1982 om en gemensam nordisk arbetsmarknad.

Paragrafen reglerar de s.k. primära ändamålen för behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

Första stycket 2 ändras genom att ”kompletterande aktörer” ersätts av ”leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen”. Ändringen innebär att Arbetsförmedlingen får behandla personuppgifter om det behövs för publicering av information om leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Med leverantörer avses samtliga externa leverantörer som utför insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen för arbetssökande, dvs. både för nyanlända och övriga arbetssökande. Till dessa leverantörer hör exempelvis leverantörer av förmedlingsinsatser, utbildningsanordnare och andra aktörer.

5 § Arbetsförmedlingen får behandla personuppgifter för tillhandahållande av information som behövs inom

1. Försäkringskassans, Centrala studiestödsnämndens eller arbetslöshetskassornas verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av förmåner, ersättningar och andra stöd,
2. Skatteverkets verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av skatt,
3. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens verksamhet som avser tillsyn och uppföljning samt utfärdande av intyg enligt 48 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,
4. Kronofogdemyndighetens verksamhet som underlag för bedömning enligt 4 kap. utskökningsbalken av i vilken utsträckning en gäldenär har utmättningsbar egendom,
5. socialnämndernas verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. socialtjänstlagen (2001:453),

6. Migrationsverkets verksamhet som underlag för beslut om bistånd enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., och

7. leverantörers verksamhet att utföra arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen.

Arbetsförmedlingen får även behandla personuppgifter för att tillhandahålla information till riksdagen eller regeringen eller till någon annan för att fullgöra uppgiftslämnande i enlighet med lag eller förordning.

Paragrafen reglerar de s.k. sekundära ändamålen för Arbetsförmedlingens behandling av personuppgifter, dvs. för tillhandahållande av information som behövs inom andra myndigheters och organs verksamheter. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

Första stycket 7 ändras genom att ”kompletterande aktörers verksamhet” ersätts av ”leverantörers verksamhet att utföra arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen”. Ändringen innebär att Arbetsförmedlingen får behandla personuppgifter för att tillhandahålla den information om arbetssökande som behövs hos en leverantör som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen (jfr kommentaren till 4 §).

12 § Försäkringskassan, Centrala studiestödsnämnden, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, arbetslöshetskassorna, Kronofogdemyndigheten, en socialnämnd och Migrationsverket får ha direktåtkomst till personuppgifter som behandlas i en arbetsmarknadspolitisk databas om det behövs för de ändamål som avses i 5 §. En socialnämnd får ha direktåtkomst först sedan Arbetsförmedlingen har försäkrat sig om att handläggare hos socialnämnden bara kan ta del av uppgifter om personer som är aktuella i ärenden hos nämnden.

En enskild får i en arbetsmarknadspolitisk databas ha direktåtkomst till uppgifter om sig själv samt till sådana uppgifter som får behandlas enligt 4 § 2 och som avser arbetsgivare och leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen.

En arbetsgivare får i en arbetsmarknadspolitisk databas ha direktåtkomst till sådana uppgifter om en arbetssökande som får behandlas enligt 4 § 2.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilka personuppgifter som får omfattas av direktåtkomst enligt första–tredje styckena.

Paragrafen reglerar direktåtkomst till personuppgifter som behandlas i en arbetsmarknadspolitisk databas. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

Andra stycket ändras genom att ”kompletterande aktörer” ersätts av ”leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen”. Ändringen innebär att Arbetsförmedlingen får medge en enskild person direktåtkomst till uppgifter om leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen i en arbetsmarknadspolitisk databas. Möjligheten till direktåtkomst gäller dock endast sådana uppgifter om leverantörer som Arbetsförmedlingen har valt att publicera med stöd av ändamålsbestämmelsen i 4 § 2 (jfr kommentaren till 4 §).

Ändringen i *fjärde stycket* är endast språklig och redaktionell.

16 § Uppgifter om arbetssökande i en arbetsmarknadspolitisk databas ska gallras senast tre år efter utgången av det år då behandlingen av uppgifterna har avslutats i ett ärende hos Arbetsförmedlingen.

Uppgifter som har avskilts för statistikändamål ska gallras *när uppgifterna inte längre är nödvändiga för detta ändamål*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att *personuppgifter, trots det som sägs om gallring i första och andra styckena, får bevaras för arkivändamål av allmänt intresse och vetenskapliga eller historiska forskningsändamål*.

I paragrafen anges de särskilda bestämmelser som tar över arkivlagens (1990:782) bestämmelser om bevarande och gallring. Övervägandena finns i avsnitt 7.4.1, 7.4.2 och 7.4.3.

I *andra stycket* tas den tioåriga gallringstiden bort. Bestämmelsen ger i stället uttryck för principen om lagringsminimering. Lagringsminimering innebär att personuppgifter inte får förvaras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas (artikel 5.1 e i dataskyddsförordningen). Enligt skäl 39 i dataskyddsförordningen bör den personuppgiftsansvarige införa tidsfrister för radering eller för regelbunden kontroll för att säkerställa att personuppgifter inte sparas längre än nödvändigt.

I *tredje stycket* omformuleras bemyndigandet så att det anger att föreskrifter får meddelas om att personuppgifter, trots det som sägs om gallring i första och andra styckena, får bevaras för arkivändamål av allmänt intresse och vetenskapliga eller historiska forskningsändamål. Att arkivändamål av allmänt intresse finns med som ändamål för bevarande är nytt och innebär en anpassning till den formulering som används i dataskyddsförordningen.

Kravet på att material som bevaras för vetenskapliga eller historiska forskningsändamål ska lämnas över till en arkivmyndighet tas bort. Detta innebär att det som föreskrivs i 9 § arkivlagen om övertagande av material till en arkivmyndighet även gäller för material som bevaras hos Arbetsförmedlingen för vetenskapliga eller historiska forskningsändamål.

12.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter

6 kap.

2 § Kommuner får, efter överenskommelse med Arbetsförmedlingen, anordna aktiviteter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. *En sådan överenskommelse får innefatta ersättning från Arbetsförmedlingen till kommunen.*

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § *regeringsformen* meddela föreskrifter om under vilka förutsättningar Arbetsförmedlingen får ingå sådana överenskommelser samt om innehållet i överenskommelserna.

Paragrafen reglerar kommuners befogenhet att anordna aktiviteter åt deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Övervägandena finns i avsnitt 9.

Genom tillägget i *första stycket* förtydligas att de överenskommelser som är möjliga enligt första stycket får, men inte måste, innefatta ersättning från Arbetsförmedlingen till kommunen. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Ändringen i *andra stycket* är endast språklig och redaktionell.

12.4 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

28 kap.

Den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

11 § Sekretess gäller i *den arbetsmarknadspolitiska verksamheten* för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det *kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs*.

Sekretessen gäller inte beslut i ärende.

I ärende hos Försäkringskassan eller domstol gäller 1–3 och 6 §§ i stället för första och andra styckena.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst *sju*ttio år.

Paragrafen reglerar den sekretess som gäller för enskilds personliga förhållanden inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

Ändringen i *första stycket* innebär att sekretess för uppgift om en enskilds personliga förhållanden gäller med ett rakt skaderekvisit i stället för med ett omvänt, dvs. med en presumtion för att uppgifterna är offentliga. Syftet med sekretessen är att skydda typiskt sett känsliga uppgifter om enskildas personliga förhållanden.

Bestämmelsen omfattar hela den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Det innebär exempelvis ärenden om arbetsmarknadspolitiska insatser och ärenden om ersättning för deltagande i sådana insatser som följer av förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, de särskilda förordningarna som reglerar arbetsmarknadspolitiska program och förordningen (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser. Även andra ärenden i anställningsfrämjande syfte enligt lagstiftningen om anställningsfrämjande åtgärder omfattas av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Såväl nuvarande som tidigare inskrivna arbetssökandes uppgifter omfattas av sekretesskyddet. Både uppgifter om nyanlända och övriga arbetssökande omfattas av skyddet. Även avlidna personers uppgifter omfattas, med den begränsning som följer av regleringen i andra stycket.

Vad som utgör personliga förhållanden får bestämmas med ledning av vanligt språkbruk. Uppgifter om en fysisk persons ekonomi räknas till uppgifter om enskilds personliga förhållanden (jfr prop. 2008/09:150 s. 349). Som exempel på uppgifter om en fysisk persons ekonomi kan nämnas

uppgifter om storleken på aktivitetsstöd. Som andra exempel på uppgifter om personliga förhållanden kan nämnas uppgifter om personnummer, civilstånd, familjeförhållanden och kontaktuppgifter. Även uppgifter som kan knytas till nuvarande eller tidigare anställningar, som sjukfrånvaro eller andra uppgifter som rör förhållandet mellan den anställde och arbetsgivaren, kan omfattas.

Uppgifter som till sin karaktär är harmlösa, t.ex. uppgifter om ålder, bör i normalfallet kunna lämnas ut, liksom uppgifter om civilstånd, adresser och kontaktuppgifter, om de vanligen annars är enkelt tillgängliga. Det kan också handla om uppgifter som i övrigt inte har något sekretesskydd i lagstiftningen.

Omständigheter som typiskt sett kan innebära att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs kan vara sådana som ger grund för uppfattningen att begäran är ett led i en kartläggning som syftar till förföljelser eller för att möjliggöra trakasserier riktade mot den arbetssökande. Även uppgifter om hälsa kan typiskt sett innebära att den enskilde lider men om uppgiften röjs.

Ändringen är avsedd att ge den enskilde ett skydd för uppgifter som kan förekomma i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Om flera sekretessbestämmelser är tillämpliga på en uppgift hos en myndighet och en prövning i ett enskilt fall resulterar i att uppgiften inte är sekretessbelagd enligt en eller flera bestämmelser samtidigt som den är sekretessbelagd enligt en eller flera andra bestämmelser, ska de senare bestämmelserna ha företräde, om inte annat anges i lagen (7 kap. 3 §).

Ändringen i *fjärde stycket* innebär att sekretessen för uppgift i en allmän handling gäller i högst sjuåttio år, i stället för i femtio år.

28 kap.

12 § Sekretess gäller i *den arbetsmarknadspolitiska verksamheten* för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, om det *kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs*.

Sekretessen gäller inte beslut om stöd i ärende enligt lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Paragrafen reglerar den sekretess som gäller för enskilds affärs- eller driftförhållanden inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

Ändringen i *första stycket* innebär att sekretess för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden gäller med ett rakt skaderekvisit i stället för med ett omvänt, dvs. presumtion för att uppgifterna är offentliga. Syftet med sekretessen är att skydda typiskt sett känsliga uppgifter om enskildas affärs- eller driftförhållanden.

Bestämmelsen omfattar hela den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, t.ex. ärenden om arbetsmarknadspolitiska insatser och ärenden om ersättning för deltagande i sådana insatser. Mer specifikt kan det handla om uppgifter om en arbetsgivare som anställer en enskild person med t.ex. lönestöd. Det kan även handla om uppgifter hos en enskild som själv bedriver eller har bedrivit näringsverksamhet. Även ärenden enligt lagstiftningen om anställnings-

främjande åtgärder omfattas av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten (se kommentar till 11 §).

Ändringen är avsedd att ge den enskilde ett skydd för uppgifter som kan förekomma i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Om en bestämmelse som ger uppgiften ett starkare sekretesskydd är tillämplig hos en myndighet ska den senare bestämmelsen tillämpas av myndigheten i stället (se kommentaren till 11 §).

28 kap.

12 a § *Sekretessen enligt 11 och 12 §§ hindrar inte att uppgift lämnas till en leverantör som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen, om det är nödvändigt för att leverantören ska kunna fullgöra sitt uppdrag.*

Paragrafen innehåller en s.k. sekretessbrytande bestämmelse till förmån för leverantörer av arbetsmarknadspolitiska insatser. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Enligt paragrafen, som har fått nytt innehåll, hindrar inte sekretessen enligt 28 kap. 11 och 12 §§ att Arbetsförmedlingen lämnar ut uppgift till leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen, om uppgiften behövs där för att leverantören ska kunna fullgöra sitt uppdrag. Bestämmelsen är alltså begränsad till att gälla utlämnande till leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen och endast sådana uppgifter som behövs där för uppdragets utförande. Det handlar bl.a. om uppgifter som behövs för att leverantören ska kunna planera aktiviteter för den enskilde utifrån hans eller hennes individuella behov. För en leverantör av förmedlingsinsatser kan det vara viktigt att veta om den enskilde har några begränsningar i vilka arbeten han eller hon kan ta, t.ex. till följd av en funktionsnedsättning. Många leverantörer kommer sannolikt också att ha behov av uppgifter ur den individuella handlingsplanen som Arbetsförmedlingen har upprättat tillsammans med den arbetssökande.

Den sekretessbrytande bestämmelsen innebär ingen skyldighet för Arbetsförmedlingen eller personalen att på eget initiativ lämna uppgifter till en leverantör. Det är myndigheten själv som avgör om och i så fall vilka uppgifter som ska lämnas ut till en leverantör. I vissa fall kan Arbetsförmedlingen lämna ut information utan att en leverantör begär ut uppgifter, t.ex. inför att en enskild ska påbörja en insats hos en viss leverantör. Arbetsförmedlingen behöver alltid avgöra om förutsättningarna föreligger för att tillämpa den sekretessbrytande bestämmelsen. Om en leverantör begär ut uppgifter måste den därför lämna tillräckligt mycket information om behovet för att en sådan prövning ska kunna göras.

Sekretess för uppgifter om vissa nyanlända invandrare som deltar i etableringsinsatser och får ersättning för sådant deltagande, som tidigare reglerades i paragrafen, följer i stället av bestämmelsen i 28 kap. 11 §. I den bestämmelsen regleras den sekretess som gäller för enskilds personliga förhållanden inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

28 kap.

17 § Den tystnadsplikt som följer av ett förbehåll som har gjorts med stöd av 16 § andra meningen inskränker rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

Paragrafen anger de tystnadsplikter som har företräde framför den s.k. meddelarfriheten enligt tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

Paragrafen ändras genom att den bestämmelse som inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter om enskilda personliga förhållanden i ärenden om etableringsinsatser och ersättning som kan lämnas för deltagande i etableringsinsatser tas bort.

12.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen

1 § Arbetsförmedlingen får besluta att tillhandahålla valfrihetssystem för tjänster inom myndighetens arbetsmarknadspolitiska verksamhet.

Med valfrihetssystem avses *i denna lag* ett förfarande *med löpande annonsering efter leverantörer till ett system* där den enskilde *som ska nyttja en tjänst* har rätt att välja den leverantör som ska utföra tjänsten bland samtliga leverantörer som uppfyller de krav som Arbetsförmedlingen *har ställt och som myndigheten har godkänt och tecknat kontrakt med*.

Paragrafen reglerar Arbetsförmedlingens möjligheter att tillhandahålla valfrihetssystem inom sin arbetsmarknadspolitiska verksamhet. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Genom att rekviritet ”som upphandlas” tas bort förtydligas att Arbetsförmedlingen får tillhandahålla valfrihetssystem för alla tjänster inom sin arbetsmarknadspolitiska verksamhet. Det förutsätts inte att verksamheten först är föremål för upphandling.

För att förtydliga skillnaderna mellan valfrihetssystem och upphandlingsförfaranden, som också kan innehålla ett visst utrymme för enskilda att påverka vilken leverantör som ska få utföra tjänsten, har ytterligare aspekter som kännetecknar ett valfrihetssystem lagts till.

Paragrafen ändras även redaktionellt genom att delas upp i två stycken.

12.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Förslaget innebär att 7 § ska upphöra att gälla vid utgången av november 2022. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

Tystnadsplikt för uppgifter om nyanlända invandare hos leverantörer följer i stället av 4 § lagen (2000:625) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Sammanfattning av promemorian Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet (Ds 2021:27) i relevanta delar

Målet för arbetsmarknadspolitiken är att insatserna ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad. En del i att uppnå det är att den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, med Arbetsförmedlingen som ansvarig myndighet, på ett mer effektivt sätt än i dag behöver kunna ge stöd till arbetssökande att komma i arbete och möjliggöra för fler arbetsgivare att hitta rätt kompetens. Arbetsförmedlingen och den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska därför reformeras.

Arbetsförmedlingen ska fortsatt ha myndighetsansvaret för arbetsmarknadspolitiken, men matchande och rustande insatser ska i huvudsak utföras av fristående aktörer. En ny arbetsmarknadspolitisk insats, förmedlingsinsatser, ska införas och anskaffas från leverantörer med Arbetsförmedlingen som ansvarig myndighet. I den reformerade verksamheten ska det fortsatt finnas en bredd av andra arbetsmarknadspolitiska insatser som utförs av fristående aktörer, t.ex. leverantörer, kommuner, arbetsgivare och idéburna aktörer, eller i Arbetsförmedlingens egen regi, liksom insatser som bedrivs i samverkan.

För att såväl Arbetsförmedlingen som leverantörerna ska kunna fullgöra sina respektive uppdrag på ett effektivt sätt när leverantörer i större utsträckning utför arbetsmarknadspolitiska insatser, behöver utbytet av information mellan Arbetsförmedlingen och leverantören kunna ske mer effektivt. För att skyddet för enskildas integritet ska kunna upprätthållas och ett effektivt informationsutbyte ska kunna ske krävs vissa lagändringar. Reformeringen innebär även att begrepp behöver anpassas i en lag. Denna promemoria innehåller förslag till sådana lagändringar.

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 december 2022.

Promemorians lagförslag (Ds 2021:27) i relevanta delar

Bilaga 2

Förslag till lag om ändring i lagen (2000:625) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2000:625) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten¹ ska införas två nya paragrafer, 3 och 4 §§ av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §²

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för en leverantör som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen att till Arbetsförmedlingen lämna uppgifter som myndigheten behöver i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

4 §³

Den som på grund av anställning eller på något annat sätt deltar eller har deltagit i en leverantörs verksamhet att utföra arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen får inte obehörigen röja vad han eller hon då har fått veta om enskilda personliga förhållanden eller affärs- eller driftförhållanden. Detsamma gäller den som deltar eller har deltagit i verksamhet hos en underleverantör som medverkar till att fullgöra leverantörens uppdrag. I det allmännas verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Denna lag träder i kraft den 1 december 2022.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2020:480.

² Tidigare 3 § upphävd genom 2007:809.

³ Tidigare 4 § upphävd genom 2012:416.

Förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Härigenom föreskrivs att 4, 5 och 12 §§ lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

Arbetsförmedlingen får behandla personuppgifter inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten bara om det är nödvändigt för

1. handläggning av ärenden,

2. publicering av plats-
information, information om
kompletterande aktörer och
ansökningar om anställning,

2. publicering av plats-
information, information om
*leverantörer som utför arbets-
marknadspolitiska insatser på
uppdrag av Arbetsförmedlingen*
och ansökningar om anställning,

3. planering, metodutveckling, tillsyn, uppföljning, resultatredovisning
och utvärdering av verksamheten,

4. kontroll av ekonomiskt stöd till arbetsgivare och enskilda som tar del
av insatser inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten,

5. framställning av avidentifierad statistik, och

6. samarbete på det arbetsmarknadspolitiska området inom Europeiska
unionen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt enligt
överenskommelsen den 6 mars 1982 om en gemensam nordisk
arbetsmarknad.

5 §²

Arbetsförmedlingen får behandla personuppgifter för tillhandahållande
av information som behövs inom

1. Försäkringskassans, Centrala studiestödsnämndens eller arbets-
löshetskassornas verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av
förmåner, ersättningar och andra stöd,

2. Skatteverkets verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av
skatt,

3. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens verksamhet som avser
tillsyn och uppföljning samt utfärdande av intyg enligt 48 § lagen
(1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,

4. Kronofogdemyndighetens verksamhet som underlag för bedömning
enligt 4 kap. utskningsbalken av i vilken utsträckning en gäldenär har
utmättningsbar egendom,

5. socialnämndernas verksamhet som underlag för beslut om och
kontroll av ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. socialtjänstlagen (2001:453),

¹ Senaste lydelse 2020:481.

² Senaste lydelse 2018:259.

6. Migrationsverkets verksamhet som underlag för beslut om bistånd enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., *samt*

7. *kompletterande aktörers* verksamhet enligt uppdrag från Arbetsförmedlingen.

Arbetsförmedlingen får även behandla personuppgifter för att tillhandahålla information till riksdagen eller regeringen eller till någon annan för att fullgöra uppgiftslämnande i enlighet med lag eller förordning.

6. Migrationsverkets verksamhet som underlag för beslut om bistånd enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., *och*

7. *leverantörers* verksamhet att *utföra arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen.*

12 §³

Försäkringskassan, Centrala studiestödsnämnden, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, arbetslöshetskassorna, Kronofogdemyndigheten, en socialnämnd och Migrationsverket får ha direktåtkomst till personuppgifter som behandlas i en arbetsmarknadspolitisk databas om det behövs för de ändamål som avses i 5 §. En socialnämnd får ha direktåtkomst först sedan Arbetsförmedlingen har försäkrat sig om att handläggare hos socialnämnden bara kan ta del av uppgifter om personer som är aktuella i ärenden hos nämnden.

En enskild får i en arbetsmarknadspolitisk databas ha direktåtkomst till uppgifter om sig själv samt till sådana uppgifter om arbetsgivare och *kompletterande aktörer* som får behandlas enligt 4 § 2.

En enskild får i en arbetsmarknadspolitisk databas ha direktåtkomst till uppgifter om sig själv samt till sådana uppgifter om arbetsgivare och *leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen* som får behandlas enligt 4 § 2.

En arbetsgivare får i en arbetsmarknadspolitisk databas ha direktåtkomst till sådana uppgifter om en arbetssökande som får behandlas enligt 4 § 2. Regeringen *meddelar* föreskrifter om vilka personuppgifter som får omfattas av direktåtkomst enligt första–tredje styckena.

Regeringen *får meddela* föreskrifter om vilka personuppgifter som får omfattas av direktåtkomst enligt första–tredje styckena.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2022.

³ Senaste lydelse 2010:2029.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)¹

dels att 28 kap. 11–12 a och 17 §§ samt rubrikerna närmast före 28 kap. 11 och 12 a §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast efter 28 kap. 10 a § ska lyda ”Den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och arbetslöshetsförsäkringen”,

dels att rubriken närmast före 28 kap. 13 § ska lyda ”Arbetslöshetsförsäkringen”.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Arbetsförmedling m.m.

28 kap.

Den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

11 §²

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det *inte står klart att uppgiften kan röjas utan* att den enskilde eller någon närstående till denne lider men *och* uppgiften *förekommer i ärende om*

1. *arbetsförmedling,*
2. *yrkesvägledning,*
3. *arbetsvård,*
4. *antagning till arbetsmarknadsutbildning, eller*
5. *hjälp och stöd vid arbetslöshet eller andra åtgärder i anställningsfrämjande syfte eller för att främja en enskilds anpassning till arbetslivet.*

Sekretessen gäller inte beslut i ärende.

I ärende hos Försäkringskassan eller domstol gäller 1–3 och 6 §§ i stället för första och andra styckena.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst *femtio* år.

Sekretess gäller *i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten* för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan *antas* att den enskilde eller någon närstående till denne lider men *om uppgiften röjs.*

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst *sjuttio* år.

12 §³

Sekretess gäller *i ärende om arbetsförmedling och ärende enligt lagstiftningen om anställnings-*

Sekretess gäller *i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten* för uppgift om en enskilds affärs-

¹ Senaste lydelse av rubriken närmast efter 28 kap. 10 a § 2017:594.

² Ändringen innebär bl.a. att tredje stycket tas bort.

³ Senaste lydelse 2021:672.

främjande åtgärder för upp-gift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada.

eller driftförhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs.

Sekretessen gäller inte beslut om stöd i ärende enligt lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Etableringsinsatser

Sekretessbrytande bestämmelse⁴

12 a §⁵

Utöver vad som följer av 21 kap. 5 § gäller sekretess för uppgift om en enskilds personliga förhållanden när uppgiften förekommer i ärende om etableringsinsatser och i ärende om ersättning som kan lämnas för deltagande i etableringsinsatser, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Sekretessen enligt 11 och 12 §§ hindrar inte att uppgift lämnas till en leverantör som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen, om det är nödvändigt för att leverantören ska kunna fullgöra sitt uppdrag.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

17 §⁶

Den tystnadsplikt som följer av 12 a § och av ett förbehåll som har gjorts med stöd av 16 § andra meningen inskränker rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

Den tystnadsplikt som följer av ett förbehåll som har gjorts med stöd av 16 § andra meningen inskränker rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 december 2022.
 2. Äldre bestämmelser gäller för uppgifter som har lämnats före ikraftträdandet.

⁴ Senaste lydelse 2017:594.

⁵ Senaste lydelse 2017:594.

⁶ Senaste lydelse 2018:1919.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska upphöra att gälla.

1. Denna lag träder i kraft den 1 december 2022.
2. Den upphävda paragrafen gäller dock fortfarande för uppgifter som den som är eller har varit verksam inom en yrkesmässigt bedriven verksamhet för nyanlända invandrare har fått veta före ikraftträdandet.

Förteckning över remissinstanserna (Ds 2021:27)

Bilaga 3

Remissinstanser som har gett in yttrande

Akademikerförbundet SSR, Almega, Almega utbildningsföretagen, Arbetsförmedlingen, Arbetsgivarverket, Arbetsmiljöverket, Arvidsjaur kommun, Botkyrka kommun, Centrala studiestödsnämnden, Coompanion Sverige, Delaktighet Handlingskraft Rörelsefrihet (DHR), Delegationen mot segregation, Diskrimineringsombudsmannen, Ekobrottsmyndigheten, Eskilstuna kommun, Famna – Riksorganisationen för idéburen välfärd, Fackförbundet ST, Fagersta kommun, Flens kommun, Folkbildningsrådet, Forum – Idéburna organisationer med social inriktning, Fremia, Funktionsrätt Sverige, Företagarna, Försvarsmakten, Försäkringskassan, Förvaltningsrätten i Umeå, Förvaltningsrätten i Växjö, Göteborgs kommun, Haparanda kommun, Hultsfreds kommun, Hylte kommun, Högsby kommun, Inspektionen för Arbetslöshetsförsäkringen, Inspektionen för socialförsäkringen, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Integritetsskyddsmyndigheten, Irisgruppen Iris Sverige AB, Justitiekanslern, Jämställdhetsmyndigheten, Kammarkollegiet, Kammarrätten i Stockholm, Kompetensföretagen, Konkurrensverket, Konstnärsnämnden, Kriminalvården, Landsorganisationen i Sverige (LO), Lessebo kommun, Ljusdals kommun, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Värmlands län, Malmö kommun, Migrationsverket, Misa AB, Myndigheten för delaktighet, Myndigheten för digital förvaltning, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Myndigheten för yrkeshögskolan, Nacka kommun, Nationella nätverket för samordningsförbund, Oskarshamns kommun, Polismyndigheten, Randstad RiseSmart, Region Gävleborg, Region Skåne, Region Stockholm, Region Värmland, Region Västernorrland, Riksdagens ombudsmän (JO), Riksförbundet Vuxenutbildning i Samverkan, Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige, Samhall AB, Sandvikens kommun, Seko – Service- och kommunikationsfacket, Skatteverket, Skoopi – de Arbetsintegrerande Sociala Företagens Intresseorganisation, Småföretagarnas riksförbund, Socialstyrelsen, Statens servicecenter, Statens skolverk, Statistiska centralbyrån, Statskontoret, Stockholms kommun, Stockholms universitet, Strömsunds kommun, Studieförbundet Folkuniversitetet, Svensk scenkonst, Svenska ILO-kommittén, Svenskt Näringsliv, Sveriges advokatsamfund, Sveriges akademikers centralorganisation (Saco), Sveriges a-kassor, Sveriges Dövas Riksförbund, Sveriges Kommuner och Regioner, Synskadades Riksförbund, Teknikföretagen, Tillväxtverket, Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Totalförsvarets plikt- och prövningsverk, Trelleborgs kommun, Umeå kommun, Upphandlingsmyndigheten, Uppsala kommun, Uppsala universitet, Verket för innovationssystem (Vinnova), Vilhelmina kommun, Västra Götalandsregionen, Åmåls kommun och Östra Göinge kommun.

Remissinstanser som har inbjudits men avstått från att yttra sig eller inte har gett in något yttrande

Academedial AB, Akavia, Alea Kompetenshöjning AB, Allgencia AB, Arboga kommun, Arcus Utbildning & Jobbförmedling AB, Bollnäs kommun, Delegationen för unga och nyanlända till arbete, Ekonomistyrningsverket, Elevernas riksförbund, Entreprenörskapsforum, Filipstads kommun, Grönlunds Yrkesutbildningar AB, Härnösands kommun, Hörselskadades Riksförbund, Jokkmokks kommun, Karlshamns kommun, Kommunal, Konstnärliga och litterära yrkesutövares nämnd, Lernia AB, Linnéuniversitetet, Livek - ekonomisk förening, Lunds universitet, Länsstyrelsen i Kalmar län, Riksrevisionen, Manpower Matchning, Montico kompetensutveckling AB, Motala kommun, Mölndals kommun, Norbergs kommun, Näringslivets regelnämnd NNR, Palm & Partners Bemanning AB, Propus AB, Region Norrbotten, Region Östergötland, Saco studentråd, Statens skolinspektion, Sveriges akademikers centralorganisation i staten (Saco-S), Sveriges elevkårer, Söderhamns kommun, Trygghetsstiftelsen, Täby kommun, Unionen, Yrkesakademien AB och Östersunds kommun.

Övriga som har yttrat sig

Dalarnas kommunförbund, ST inom Arbetsförmedlingen, Gnosjö kommun, Göteborgsregionen, Arbetsmarknadsnämnden i Helsingborgs kommun, Mora kommun, Orsa kommun, Riksförbundet FUB, Schizofreniförbundet, Smedjebackens kommun, Socialnämnden i Lunds kommun, Studieförbunden, Tranås kommun, Västerviks kommun, Ånge kommun och en privatperson.

Sammanfattning av promemorian Etableringsjobb (Ds 2019:13) i relevant del

I promemorian föreslås det bl.a. lagändringar som syftar till att åstadkomma en mer ändamålsenlig reglering av behandling av personuppgifter. Det föreslås ändringar i bestämmelsen om gallring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten för att göra den mer ändamålsenlig.

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2020.

Promemorians lagförslag (Ds 2019:13) i relevant del

Förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Härigenom föreskrivs att 16 § lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §¹

Uppgifter om arbetssökande i en arbetsmarknadspolitisk databas ska gallras senast tre år efter utgången av det år då behandlingen av uppgifter har avslutats i ett ärende hos Arbetsförmedlingen.

Uppgifter som har avskilts för statistikändamål ska gallras *tio år efter avskiljandet*.

Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om *undantag från dessa gallringstider när det gäller bevarande av material för vetenskapliga eller historiska forskningsändamål. Sådant material ska lämnas över till en arkivmyndighet.*

Uppgifter som har avskilts för statistikändamål ska gallras *när uppgifterna inte längre är nödvändiga för detta ändamål.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *att personuppgifter, trots första och andra styckena, får bevaras för vetenskapliga eller historiska forskningsändamål.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

Förteckning över remissinstanserna (Ds 2019:13)

Bilaga 6

Remissinstanser som har gett in yttrande

Akademikerförbundet SSR, Arbetsdomstolen, Arbetsförmedlingen, Arbetsgivarverket, Brottsförebyggande rådet, Centrala studiestödsnämnden, Datainspektionen (numera Integritetsskyddsmyndigheten), Delegationen för korrekta utbetalningar från välfärdssystem, Diskrimineringsombudsmannen, Ekobrottsmyndigheten, Finansinspektionen, Företagarna, Försäkringskassan, Förvaltningsrätten i Umeå, Handelsanställdas förbund, IF Metall, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Inspektionen för socialförsäkringen, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, Justitiekanslern, Riksdagens ombudsmän (JO), Konkurrensverket, Lantbrukarnas Riksförbund, Landsorganisationen i Sverige (LO), Myndigheten för delaktighet, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Regelrådet, Riksarkivet, Riksrevisionen, Samhällsvetenskapliga fakulteten vid Umeå universitet, Skatteverket, Sparbankernas Riksförbund, Statistiska centralbyrån, Statskontoret, Svensk Försäkring, Svensk Handel, Svenska Bankföreningen, Svenska Journalistförbundet, Svenskt Näringsliv, Sveriges akademikers centralorganisation (Saco), Sveriges a-kassor, Sveriges Kommuner och Landsting (numera Sveriges Kommuner och Regioner), Sveriges Kvinnolobby, Tillväxtverket, Tjänstemännens centralorganisation (TCO), TU – Medier i Sverige, Unionen och Åklagarmyndigheten.

Remissinstanser som har inbjudits men inte har gett in något yttrande

Almega, Funktionsrätt Sverige, Kompetensföretagen, Lika unika – federationen mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning, Nätverket unga för tillgänglighet, Svenska Pensionsstiftelsers Förening, Teknikföretagen, Tjänstepensionsförbundet och Utgivarna.

Övriga som har yttrat sig

Ekonomistyrningsverket och Hotell- och restaurangfacket.

Sammanfattning av betänkandet Kommuner som utförare av tjänster åt Arbetsförmedlingen – en analys av de rättsliga förutsättningarna (SOU 2020:41) i relevanta delar

Utredningen ska enligt sina direktiv (dir. 2019:86) analysera och bedöma om det är tillåtet för kommuner att leverera arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av och med ersättning från Arbetsförmedlingen inom nuvarande regelverk, dvs. lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) eller lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU). Utredningen ska också bedöma om det är tillåtet att kommuner – utom dessa två lagar – tillhandahåller arbetsmarknadspolitiska insatser under en avgränsad tid om tillhandahållandet annars är otillräckligt. Om det inom nuvarande lagstiftning är otillåtet för kommuner att medverka på något av dessa sätt, eller om rättslaget är oklart, ska utredningen lämna författningsförslag som syftar till att möjliggöra kommunernas medverkan.

Enligt lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter får kommuner, efter överenskommelse med Arbetsförmedlingen, anordna aktiviteter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Huruvida det får ingå ersättning eller inte för de uppgifter kommunerna utför med stöd av lagen är dock inte uttryckligen reglerat i lagen. I betänkandet lämnas förslag på att uttryckligen reglera att sådana överenskommelser får innefatta ersättning från Arbetsförmedlingen till kommunen. I betänkandet lämnas även förslag på att lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen ska förtydligas så att det framgår att den avser valfrihetssystem och inte upphandling.

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

Förslag till lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter att 6 kap. 2 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

2 §

Kommuner får, efter överenskommelse med Arbetsförmedlingen, anordna aktiviteter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Kommuner får *i andra fall än som avses i 1 b §*, efter överenskommelse med Arbetsförmedlingen, anordna aktiviteter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

En överenskommelse får innefatta ersättning från Arbetsförmedlingen.

Regeringen meddelar föreskrifter om under vilka förutsättningar Arbetsförmedlingen får ingå sådana överenskommelser samt om innehållet i överenskommelserna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen att 1 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Arbetsförmedlingen får besluta att tillhandahålla valfrihetssystem för tjänster *som upphandlas* inom myndighetens arbetsmarknadspolitiska verksamhet. Med valfrihetssystem avses ett förfarande där den enskilde har rätt att välja den leverantör som ska utföra tjänsten *och* som Arbetsförmedlingen godkänt och tecknat kontrakt med.

Arbetsförmedlingen får besluta att tillhandahålla valfrihetssystem för tjänster inom myndighetens arbetsmarknadspolitiska verksamhet. Med valfrihetssystem *enligt denna lag* avses ett förfarande *med löpande annonsering efter leverantörer till ett system* där den enskilde *som ska nyttja en tjänst* har rätt att välja den leverantör som ska utföra tjänsten *bland samtliga leverantörer som uppfyller de krav som Arbetsförmedlingen ställt och som myndigheten* godkänt och tecknat kontrakt med.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.

Förteckning över remissinstanserna (SOU 2020:41)

Remissinstanser som har gett in yttrande

Akademikerförbundet SSR, Almega, Kompetensföretagen, Arbetsförmedlingen, Arbetsgivarföreningen KFO (numera Fremia), Arbetsgivarverket, Arboga kommun, Botkyrka kommun, Båstads kommun, Delegationen för unga och nyanlända till arbete, Domstolsverket, Ekonomistyrningsverket, Eskilstuna kommun, Fagersta kommun, Famna – riksorganisationen för idéburen välfärd, Filipstads kommun, Flens kommun, Folkbildningsrådet, Forum – idéburna organisationer med social inriktning, Företagarna, Försäkringskassan, Förvaltningsrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Umeå, Förvaltningsrätten i Växjö, Göteborgs kommun, Haparanda kommun, Hultsfreds kommun, Hylte kommun, Högsby kommun, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Jokkmokks kommun, Jämställdhetsmyndigheten, Kammarkollegiet, Kammarrätten i Stockholm, Kammarrätten i Sundsvall, Karlskrona kommun, Konkurrensverket, Landskrona kommun, Landsorganisationen i Sverige (LO), Lessebo kommun, Lunds universitet (Samhällsvetenskapliga fakulteten), Länsstyrelsen i Kalmar län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Värmlands län, Malmö kommun, Motala kommun, Myndigheten för delaktighet, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys), Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Myndigheten för yrkeshögskolan, Mölndals kommun, Oskarshamns kommun, Region Skåne, Region Värmland, Region Västernorrland, Riksdagens ombudsmän (JO), Riksförbundet Vuxenutbildning i Samverkan, Riksrevisionen, Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige, Sandvikens kommun, Småföretagarnas riksförbund, Statens servicecenter, Statens skolinspektion, Statens skolverk, Statistiska centralbyrån, Statskontoret, Stockholms kommun, Stockholms universitet, Storumans kommun, Strömsunds kommun, Studieförbunden, Studieförbundet Folkuniversitetet, Svenskt Näringsliv, Sveriges akademikers centralorganisation (Saco), Sveriges a-kassor, Sveriges Kommuner och Regioner, Tillväxtverket, Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Trelleborgs kommun, Umeå kommun, Upphandlingsmyndigheten, Uppsala universitet (Juridiska fakultetsnämnden), Västerås kommun, Västra Götalandsregionen, Åmåls kommun, Östersunds kommun och Östra Göinge kommun.

Remissinstanser som har inbjudits men inte har gett in något yttrande

Academedi AB, Akavia, Alea Kompetenshöjning AB, Allgencia AB, Almega Utbildningsföretagen, Arcus Utbildning & Jobbförmedling AB, Fackförbundet ST, Falu kommun, Funktionsrätt Sverige, Grönlunds Yrkesutbildningar AB, Härnösands kommun, Irisgruppen Iris Sverige AB, Kommunal, Lernia AB, Lidköpings Irisgruppen Iris Sverige AB, Livek ekonomisk förening, Manpower Matchning, Misa AB, Montico kompetensutveckling AB, Pajala kommun, Palm & Partners Bemanning

AB, Propus AB, Randstad RiseSmart, Region Gävleborg, Region Norrbotten, Samhall AB, Skoopi - de Arbetsintegrerande Social Företagen Intresseorganisation, Strömstads kommun, Trollhättans kommun, Vindelns kommun, Yrkesakademin AB och Åre kommun.

Övriga som har yttrat sig

Arjeplogs kommun, Arbetsgivarförbundet IDEA (numera Fremia), Borlänge kommun, Föreningen Sveriges Socialchefer, Göteborgsregionens kommunalförbund, Karlstads kommun, Lindsbergs kommun, Linnéuniversitetet, Nacka kommun, Nationella Nätverket för Samordningsförbund, Nybro kommun, Smedjebackens kommun, Solna kommun, Svenljunga kommun, Tranemo kommun, Täby kommun, Uppsala kommun, Valfrihetens Vänner, Västerviks kommun, Växjö kommun och Ånge kommun.